

Dawid Garstecki

Fundacja rodzinna

Model akumulacyjno-dystrybucyjny
w polskim systemie podatkowym

Fundacja rodzinna

Dawid Garstecki

Fundacja rodzinna

**Model akumulacyjno-dystrybucyjny
w polskim systemie podatkowym**

Poznań 2026

Projekt okładki:
Wydawnictwo Rys

Recenzja:
dr hab. Wojciech Morawski, prof. UMK

Copyright by:
Dawid Garstecki

Copyright by:
Wydawnictwo Rys

Wydanie I
Poznań 2026

ISBN 978-83-68668-65-0

DOI 10.48226/978-83-68668-65-0

Wydawnictwo Rys
ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80
e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Spis treści

Wstęp	7
1. Fundacja rodzinna w świetle ustawy o fundacji rodzinnej	11
1.1. Wstęp	11
1.2. Powstanie fundacji rodzinnej i pozycja fundatora	14
1.3. Majątek fundacji rodzinnej i dopuszczalny zakres działalności	15
1.4. Świadczenia na rzecz beneficjentów	17
1.5. Organy fundacji oraz odpowiedzialność	18
1.6. Podsumowanie	20
2. Fundacja rodzinna w świetle ustawy o CIT	21
2.1. Zwolnienie podmiotowo-przedmiotowe	21
2.1.1. Podstawa zwolnienia	21
2.1.2. Zakres zwolnienia	21
2.1.3. Wyłączenia ze zwolnienia	26
2.2. Stawki podatkowe	31
2.3. Wypłata świadczeń	33
2.4. Ukryte zyski	40
2.5. Likwidacja fundacji rodzinnej	60
2.6. Sprawozdawczość podatkowa	64
3. Fundacja rodzinna w świetle ustawy o PIT	67
3.1. Wniesienie majątku przez fundatora	67
3.2. Otrzymanie świadczenia z fundacji rodzinnej	70
3.3. Proporcja	73
4. Fundacja rodzinna w świetle innych ustaw podatkowych	77
4.1. Ustawa o VAT	77
4.1.1. Status fundacji rodzinnej jako podatnika VAT	77
4.1.2. Wniesienie mienia do fundacji rodzinnej a VAT	78
4.1.3. Zbycie składników majątkowych oraz świadczenie usług przez fundację	79
4.2. Ustawa o PCC	81
4.3. Ustawa o podatku od spadków i darowizn	83
4.4. Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych	83
5. Fundacja rodzinna w świetle przepisów o rachunkowości	85
5.1. Wprowadzenie	85
5.2. Obowiązki rachunkowe fundacji rodzinnej	86
5.2.1. Obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych	86

5.2.2. Odrębność od reżimów „organizacji non-profit”	87
5.3. Organizacja rachunkowości fundacji rodzinnej	87
5.3.1. Polityka rachunkowości i odpowiedzialność kierownika jednostki ..	87
5.3.2. Plan kont fundacji rodzinnej	88
5.3.3. Dowody księgowe i dokumentowanie świadczeń.....	90
5.4. Sprawozdawczość finansowa.....	91
5.4.1. Struktura sprawozdania finansowego i możliwe uproszczenia	91
5.4.2. Terminy sporządzenia i zatwierdzenia sprawozdania	92
5.4.3. Złożenie sprawozdania do rejestru oraz aspekt elektroniczny	93
5.5. Szczególne zagadnienia rachunkowości fundacji rodzinnej.....	94
5.5.1. Fundusz założycielski: ujęcie bilansowe i model ewidencji	94
5.5.2. Wniesienia mienia w toku działalności: darowizny, doposażenia, spadki	95
5.5.3. Udziały/akcje i inne aktywa finansowe.....	95
5.5.4. Świadczenia na rzecz beneficjentów jako koszty działalności operacyjnej.....	96
5.5.5. Wynik finansowy oraz jego przeznaczenie	97
5.6. Badanie, audyt, kontrola wewnętrzna i odpowiedzialność.....	98
5.6.1. Badanie sprawozdania finansowego (ustawa o rachunkowości) a audyt fundacji rodzinnej (ustawa o fundacji rodzinnej).....	98
5.6.2. Dokumentacja i przechowywanie danych.....	98
5.7. Wnioski końcowe.....	99
6. Fundacja rodzinna a klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania.....	101
6.1. Odmowy wydania interpretacji indywidualnych	103
6.2. Istota opinii zabezpieczających.....	110
6.3. Odmowy wydania opinii zabezpieczających	114
7. Podsumowanie	117
Bibliografia	119

Wstęp

W polskim systemie prawnym do 22 maja 2023 r. nie było systemowego rozwiązania, które gwarantowałoby sprawną sukcesję majątku rodzinnego. Na tym tle polskie regulacje znacząco odbiegały od innych krajów. Przykładowo, prawo Liechtensteinu już od 1926 r. przewiduje instytucję fundacji prywatnej (*private-benefit foundation*), charakteryzującą się daleko idącą autonomią fundatora w zakresie określenia celu oraz zasad funkcjonowania fundacji, wyraźną separacją majątku fundacyjnego od majątku osób fizycznych oraz możliwością długotrwałego, stabilnego istnienia tej konstrukcji prawnej. Podobne rozwiązania funkcjonują od lat w Austrii (*Privatstiftung*), Niemczech (*Familienstiftung*) oraz Anglii i Walii (trusty).

Nie ulega wątpliwości, że struktury zaspokajające wielopokoleniowe potrzeby finansowe rodziny są narzędziem potrzebnym i pożądanym. Odpowiedzią na liczne postulaty wprowadzenia takiego podmiotu do polskiego porządku prawnego jest ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej, która weszła w życie 116 dni później.

W opinii Autora konstrukcja fundacji rodzinnej w Polsce opiera się na modelu akumulacyjno-dystrybucyjnym. Co prawda ani ustawodawca, ani organy podatkowe nie sformułowały takiego pojęcia w odniesieniu do fundacji rodzinnej, jednak wynika to z samej konstrukcji przepisów.

Funkcja akumulacyjna fundacji rodzinnej polega na planowym gromadzeniu oraz pomnażaniu składników majątkowych w celu zapewnienia trwałego zaplecza finansowego dla realizacji świadczeń na rzecz beneficjentów, którymi co do zasady są osoby najbliższe fundatorowi, zwłaszcza członkowie jego rodziny. Instrumentalną rolę we wzmacnianiu tej funkcji odgrywają preferencje podatkowe w zakresie podatków dochodowych – zarówno po stronie podatku dochodowego od osób prawnych, jak i podatku dochodowego od osób fizycznych – które stanowią bodziec do długofalowej kapitalizacji majątku fundacji. W dokumentach towarzyszących procesowi legislacyjnemu akcentowano ponadto postulat, aby polityka inwestycyjna fundacji rodzinnych w pierwszym rzędzie obejmowała aktywa krajowe, co koresponduje z celem stabilizacji i wzmacniania krajowej bazy kapitałowej. Pier-

wotnym i nadrzędnym zamiarem funkcji akumulacyjnej jest zatem długookresowe kumulowanie majątku fundacyjnego, ukierunkowane na zabezpieczenie w przyszłości środków koniecznych do realizacji przyznanych beneficjentom świadczeń. Należy jednak odnotować, że w praktyce występują przypadki częściowej lub pozornej realizacji tej funkcji, w których akumulacja majątku pełni funkcję pretekstową dla agresywnych strategii optymalizacyjnych. Z perspektywy podatkowo-prawnej istotne jest w szczególności to, iż preferencje – zwłaszcza w CIT – znajdują zastosowanie w zakresie prowadzenia przez fundację rodzinną działalności gospodarczej mieszczącej się w ustawowo określonym katalogu działalności dozwolonej; wyjście poza ten zakres nie wyłącza możliwości kontynuowania akumulacji majątku, lecz pozbawia ją uprzywilejowania podatkowego.

Funkcja dystrybucyjna polega na podziale uprzednio zgromadzonego – w ramach realizacji funkcji akumulacyjnej – mienia, na rzecz beneficjentów fundacji rodzinnej. Ustawodawca szczegółowo określił kwestie związane z wydatkowaniem środków fundacji. Sama dystrybucja aktywuje obowiązek podatkowy w podatkach CIT oraz PIT. Mamy do czynienia z odroczeniem opodatkowania do czasu faktycznej dystrybucji środków, podobnie jak w ryczałcie od dochodów spółek (tzw. estońskim CIT).

Funkcja dystrybucyjna fundacji rodzinnej polega na transferze uprzednio zgromadzonego majątku – akumulowanego w ramach realizacji funkcji akumulacyjnej – na rzecz beneficjentów fundacji, zgodnie z zasadami określonymi w jej statucie oraz w przepisach ustawowych. Ustawodawca w sposób szczegółowy uregulował zarówno formy, jak i dopuszczalny zakres wydatkowania środków fundacji rodzinnej, nadając procesowi dystrybucji charakter normatywnie kontrolowany. Realizacja świadczeń na rzecz beneficjentów skutkuje powstaniem obowiązku podatkowego na gruncie podatków dochodowych, zarówno po stronie fundacji rodzinnej w podatku dochodowym od osób prawnych, jak i po stronie beneficjentów w podatku dochodowym od osób fizycznych. Konstrukcja ta opiera się na mechanizmie odroczenia opodatkowania do momentu faktycznej dystrybucji zgromadzonych środków, co funkcjonalnie zbliża ją do modelu opodatkowania przewidzianego w ryczałcie od dochodów spółek kapitałowych (tzw. estońskim CIT), w którym ciężar podatkowy aktualizuje się dopiero w chwili wypłaty zysku.

Celem głównym opracowania jest usystematyzowanie oraz uporządkowanie aktualnego stanu wiedzy z zakresu opodatkowania fundacji rodzinnej. Cel główny został zrealizowany za pomocą sześciu celów szczegółowych, którym poświęcono odrębne rozdziały. Przedmiotem badawczym jest opodatkowanie fundacji rodzinnej, a obszarem badawczym są fundacje rodzinne.

Publikacja ma charakter uniwersalny i skierowana jest do szerokiego kręgu odbiorców. Treści w niej przedstawione stanowią użyteczne źródło wiedzy dla doradców podatkowych, kandydatów na doradców podatkowych, księgowych, biur rachunkowych, udziałowców i zarządów spółek, kancelarii prawnych i podatkowych, studentów kierunków ekonomicznych i prawniczych oraz innych osób i podmiotów, które zainteresowane są zagadnieniem fundacji rodzinnej.

W opinii Autora przedkładana monografia wypełnia lukę publikacyjną z zakresu dziedziny nauk ekonomicznych oraz prawnych. Biorąc pod uwagę, że Autor dokonał nie tylko interpretacji przepisów, lecz także poparł je własnym doświadczeniem, książka ma znaczny walor praktyczny. Czytelnicy mają możliwość poznania nie tylko istoty obu modeli, ale i ryzyk, którymi są one obarczone.

Dawid Garstecki

1. Fundacja rodzinna w świetle ustawy o fundacji rodzinnej

1.1. Wstęp

Ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz.U. 2023 poz. 326; dalej: „u.f.r.”) weszła w życie 22 maja 2023 r. Stanowiła odpowiedź na problem rozdrobnienia majątku rodzinnego w toku sukcesji oraz na ograniczoną funkcjonalność instrumentów stricte spadkowych w związku z aktywami ulokowanymi w spółkach kapitałowych. Szerzej argumenty za wprowadzeniem ustawy o fundacji rodzinnej zawarto w uzasadnieniu rządowego projektu ustawy o fundacji rodzinnej (druk nr 2798) z dnia 23 listopada 2022 r. W dokumencie tym wskazano następujące przesłanki:

- Ułatwienie sukcesji firm rodzinnych. Dotychczasowe instrumenty prawne nie gwarantują stabilnego przejścia biznesu zgodnie z wolą założyciela. Fundacja rodzinna ma minimalizować ryzyko nieudanej sukcesji i zapewniać kontynuację działalności.
- Ochrona majątku przed rozdrobnieniem. Polskie prawo nie zapewnia wystarczających mechanizmów ochrony majątku firmy przed podziałem po sukcesji (za życia i po śmierci). Fundacja rodzinna ma integrować majątek i pozwalać nim zarządzać w perspektywie wielu pokoleń.
- Zatrzymanie kapitału w Polsce. Projekt ma przeciwdziałać przenoszeniu majątku poza granice kraju do zagranicznych fundacji i trustów. Ustawa tworzy alternatywę, by kapitał pozostawał w kraju.
- Większy potencjał inwestycyjny rodzinnych aktywów. Fundacja rodzinna ma sprzyjać akumulacji kapitału i zwiększać szanse na aktywność inwestycyjną w kraju. Ma też umożliwiać pomnażanie majątku i wykorzystanie zysków zgodnie z wolą fundatora;
- Pogodzenie interesów biznesowych i prywatnych. Fundacja pozwala zabezpieczać rodzinę (np. pokrywać koszty utrzymania, kształcenia), nawet jeśli nie ma następcy gotowego zarządzać firmą. Dzięki temu możliwe jest oddzielenie funkcji właścicielskich od zarządczych.
- Stabilność prawna i transparentność. Projekt przewiduje formalne ramy (rejestr, organy, zasady odpowiedzialności, sprawozdawczość,

audyt), co ma zwiększać bezpieczeństwo czynności prawnych dokonywanych przez fundację. Jednocześnie uwzględnia ochronę wierzycieli poprzez solidarną odpowiedzialność w granicach wniesionego mienia.

Zakres regulacji został określony w art. 1 u.f.r., zaś sama ustawa ma charakter regulacji kompleksowej, ponieważ obejmuje organizację, powstanie, funkcjonowanie i rozwiązanie fundacji rodzinnej. Jak wskazała A. Rzetecka-Gil (2025): „Ustawa ta określa więc całokształt stosunku prawnego fundacji rodzinnej, nadto jest jedynym aktem prawnym wytyczającym reguły powstawania i funkcjonowania fundacji rodzinnej. Wyjątkiem jest problematyka odnosząca się do podatków, spadków, która regulowana jest przez przepisy właściwe dla danej materii”. Niektórzy autorzy zauważają, że ustrój fundacji rodzinnej jako osoby prawnej w ustawie o fundacji rodzinnej jest wzorowany na spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, jednakże podkreślają oni że specyfika fundacji rodzinnej jest odmienna od charakteru spółki kapitałowej (Kappes, 2023).

Zasadnicza definicja celu fundacji rodzinnej została sformułowana w art. 2 ust. 1 u.f.r., zgodnie z którym:

„Fundacja rodzinna jest osobą prawną utworzoną w celu gromadzenia mienia, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów”.

Model ten nie jest projektowany jako wehikuł do prowadzenia operacyjnej działalności gospodarczej, lecz jako podmiot zarządzający aktywami (w tym udziałami w spółkach) oraz administrowania strumieniami świadczeń na rzecz beneficjentów. Ratio legis ograniczeń działalności gospodarczej sprowadza się do ochrony funkcji „holdingowej” fundacji oraz do minimalizacji ryzyk obejścia przepisów regulacyjnych i podatkowych.

Powyższy model ma charakter akumulacyjno-dystrybucyjny. Zgodnie z definicją *Słownika języka polskiego* przez akumulację rozumie się:

„gromadzenie się czegoś w jednym miejscu”.

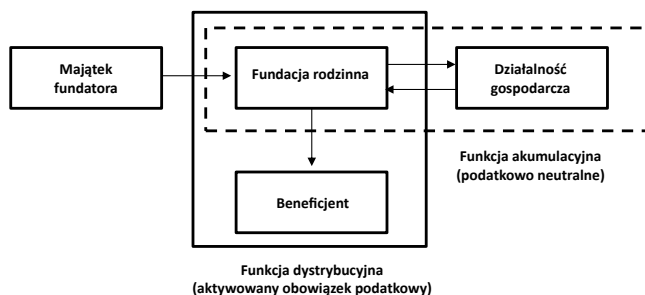
Funkcja akumulacyjna polega na gromadzeniu mienia oraz jego pomnażaniu w interesie beneficjentów. Przy czym na gruncie przepisów

o fundacji rodzinnej dwie cechy funkcji akumulacyjnej – gromadzenie mienia oraz jego pomnażanie – należy rozpatrywać łącznie. Wynika to z faktu, że fundacja rodzinna co do zasady jest podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą z myślą o długofalowych skutkach w postaci zabezpieczenia środków finansowych dla jej beneficjentów. Z kolei funkcja dystrybucyjna polega na rozdysponowaniu beneficjentom zgromadzonego mienia w oparciu o statut fundacji i listę beneficjentów. Można powiedzieć, że funkcja akumulacyjna ma charakter aktywny, a dystrybucyjna – pasywny.

Poczynione uwagi wskazują na długoterminowy cel powołania fundacji rodzinnej. Podobnie zauważyli K. Karpiuk, J. Pawłowski, P. Woźniakiewicz (2023), odnotowując, że fundacja rodzinna pozwala połączyć dwie na pozór sprzeczne kwestie – trwałość spółki oraz długoterminowe zabezpieczenie członków rodziny.

Dla kompletności obrazu należy podkreślić, że ustawodawca powiązał konstrukcję ustawy o fundacji rodzinnej z systemem podatkowym. Ustawa wprowadziła równoległe zmiany w szczególności w ustawach o podatku dochodowym od osób prawnych i fizycznych, odnoszące się między innymi do opodatkowania świadczeń na rzecz beneficjentów oraz do szczególnego statusu podatkowego fundacji rodzinnej. Zagadnienia te, choć normowane w ustawach podatkowych, pozostają funkcjonalnie zależne od cywilnoprawnej konstrukcji świadczenia, beneficjenta oraz zakresu dozwolonej działalności gospodarczej fundacji rodzinnej.

Schemat 1. Funkcja akumulacyjno-dystrybucyjna a przepisy podatkowe

Źródło: opracowanie własne.

1.2. Powstanie fundacji rodzinnej i pozycja fundatora

Powstanie fundacji rodzinnej ma charakter sekwencyjny. Art. 21 u.f.r. wskazuje katalog czynności konstytutywnych, do których należą:

- 1) „złożenie oświadczenia o ustanowieniu fundacji rodzinnej w akcie założycielskim albo w testamentie;
- 2) ustalenie statutu;
- 3) sporządzenie spisu mienia;
- 4) ustanowienie organów fundacji rodzinnej wymaganych przez ustawę lub statut;
- 5) wniesienie funduszu założycielskiego przed wpisaniem do rejestru fundacji rodzinnych w przypadku ustanowienia fundacji rodzinnej w akcie założycielskim albo wniesienie funduszu założycielskiego w terminie dwóch lat od dnia wpisania fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych w przypadku ustanowienia fundacji rodzinnej w testamentie;
- 6) wpisanie do rejestru fundacji rodzinnych”.

Z punktu widzenia osoby prawnej kluczowe znaczenie ma wpis do właściwego rejestru, ponieważ, jak wskazano w art. 4 ust. 1 u.f.r., fundacja nabywa osobowość prawną z chwilą wpisu do rejestru fundacji rodzinnych. Rejestr fundacji rodzinnych prowadzony jest w sposób scentralizowany przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, co w założeniu ma sprzyjać jednolitości praktyki rejestrowej oraz specjalizacji orzeczniczej (art. 4 ust. 2 u.f.r.).

Wskazówki w zakresie rejestracji fundacji rodzinnej odnajdziemy w tekście K. Karpiuk oraz P. Maciąg-Grębowiec (2023):

„Ustanowienie fundacji rodzinnej oraz ustalenie jej statutu, od strony formalnej, przypomina proces rejestracji spółki kapitałowej – nawet w zakresie wzorców formularzy wykorzystywanych na etapie rejestracji fundacji rodzinnej w Rejestrze Fundacji Rodzinnych. Należy jednak pamiętać, że statut fundacji rodzinnej może być ukształtowany w sposób znacznie bardziej elastyczny niż umowa spółki. Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że sędziowie Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim dokładnie weryfikują statuty zgłoszonych do rejestru fundacji rodzinnych, pod kątem obowiązkowych elementów ich treści. Rola doświadczonego

notariusza na etapie utworzenia fundacji rodzinnej i ustalenia jej statutu jest zatem niezwykle istotna”.

Ustanowienie fundacji wymaga zachowania formy aktu notarialnego, zarówno w odniesieniu do aktu założycielskiego, jak i testamentu (art. 22 u.f.r.). Z chwilą sporządzenia aktu założycielskiego albo ogłoszenia testamentu powstaje fundacja rodzinna w organizacji (art. 23 ust. 1 u.f.r.). Na tym etapie może ona nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, jednak dopiero wpis do rejestru przekształca ją w fundację rodzinną sensu stricto (art. 24 u.f.r.). W praktyce okres „w organizacji” bywa wykorzystywany do przeniesienia składników majątkowych oraz do ustanowienia pełnej obsady organów fundacji rodzinnej.

Fundatorem może być wyłącznie osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych (art. 11 u.f.r.). Dopuszczalne jest powołanie fundacji rodzinnej przez kilku fundatorów, z wyjątkiem fundacji ustanawianej w testamencie (art. 12 u.f.r.). Prawa i obowiązki fundatora są niezbywalne (art. 13 ust. 1 u.f.r.). Ustawa dopuszcza powierzenie wykonywania uprawnień fundatora innej osobie, jeżeli statut określa zakres tego powierzenia (art. 13 ust. 2 u.f.r.), co może służyć uporządkowaniu procesu sukcesji menedżerskiej.

Statut, sporządzany w formie aktu notarialnego (art. 26 ust. 1 u.f.r.), pełni funkcję „konstytucji wewnętrznej” fundacji. Do elementów obligatoryjnych należą m.in. określenie beneficjentów lub sposobu ich określenia, zakres ich uprawnień, zasady prowadzenia listy beneficjentów, zasady zmiany statutu oraz przeznaczenie mienia po rozwiązaniu fundacji (art. 26 ust. 2 u.f.r.). W praktyce spotyka się również postanowienia o ładzie rodzinnym, zwłaszcza dotyczących kryteriów wypłaty świadczeń i mechanizmach rozwiązywania sporów.

W literaturze podkreśla się, że skuteczna sukcesja możliwa jest wyłącznie na podstawie prawidłowego i dobrze przemyślanego statutu (Michalak, 2024).

1.3. Majątek fundacji rodzinnej i dopuszczalny zakres działalności

Posiadane składniki majątkowe stanowią podstawę realizacji celów fundacji rodzinnej. Ustawodawca przewidział obligatoryjny fundusz

założycielski o wysokości nie niższej niż 100.000,00 zł (art. 17 u.f.r.). Wartość mienia wniesionego w innej postaci niż środki pieniężne rozumie się jako wartość rynkową ustaloną na dzień wniesienia (art. 19 ust. 1 u.f.r.). Z punktu widzenia dowodowego istotne jest, aby wycena była sporządzona według metod adekwatnych do rodzaju składnika oraz odpowiednio udokumentowana. Przykładowo, wniesienie udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością powinno być poprzedzone oszacowaniem wartości tych udziałów z wykorzystaniem powszechnie stosowanych metod wyceny – przede wszystkim metody zdyskontowanych wolnych przepływów pieniężnych.

Spis mienia (art. 27 u.f.r.) obejmuje prawa majątkowe wniesione do fundacji ze wskazaniem osoby wnoszącej, rodzaju i wartości składników oraz ich wartości podatkowej. Fundator sporządza spis na etapie zakładania fundacji, natomiast zarząd ma obowiązek jego aktualizowania i odpowiada za aktualność spisu (art. 27 ust. 3 u.f.r.). Dokument ten porządkuje ład wewnętrzny i stanowi punkt odniesienia m.in. dla ustalania proporcji, o których mowa w art. 28-29 u.f.r., a także dla oceny wpływu określonych czynności na sytuację ekonomiczną fundacji. Należy podkreślić, że proporcja ma kluczowe znaczenie w niektórych sytuacjach, przy wyznaczaniu opodatkowania świadczeń na gruncie PIT (szerzej punkt 3.3 opracowania).

Ustawa o fundacji rodzinnej wprowadziła ograniczenia w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 5 ust. 1 u.f.r.

„Fundacja rodzinna może wykonywać działalność gospodarczą w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221) tylko w zakresie:

- 1) zbywania mienia, o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia;
- 2) najmu, dzierżawy lub udostępniania mienia do korzystania na innej podstawie;
- 3) przystępowania do spółek handlowych, funduszy inwestycyjnych, spółdzielni oraz podmiotów o podobnym charakterze, mających swoją siedzibę w kraju albo za granicą, a także uczestnictwa w tych spółkach, funduszach, spółdzielniach oraz podmiotach;
- 4) nabywania i zbywania papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze;

- 5) udzielania pożyczek:
 - a. spółkom kapitałowym, w których fundacja rodzinna posiada udziały albo akcje,
 - b. spółkom osobowym, w których fundacja rodzinna uczestniczy jako wspólnik,
 - c. beneficjentom;
- 6) obrotu zagranicznymi środkami płatniczymi należącymi do fundacji rodzinnej w celu dokonywania płatności związanych z działalnością fundacji rodzinnej;
- 7) produkcji przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych, z wyjątkiem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach prowadzonych działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym, o ile ilość produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, użytych do produkcji danego produktu stanowi co najmniej 50% tego produktu;
- 8) gospodarki leśnej”.

Dość problematyczne, głównie za sprawą interpretacji indywidualnych wydanych przez Dyrektora KIS, uznaje się transakcje w obrocie nieruchomościami (granica między „zbywaniem mienia” a aktywnością deweloperską), najem krótkoterminowy, przystępowanie do zagranicznych spółek oraz świadczenie usług na rzecz podmiotów powiązanych. Część z tych aktywności została omówiona w rozdziale 2.

1.4. Świadczenia na rzecz beneficjentów

Beneficjent jest adresatem świadczeń i potencjalnym uczestnikiem zgromadzenia beneficjentów. Ustawa dopuszcza jako beneficjentów osoby fizyczne, organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego oraz fundatora (art. 30 u.f.r.). Umieszczenie beneficjenta na liście beneficjentów jest obligatoryjne (art. 31 u.f.r.).

Lista beneficjentów obejmuje dane identyfikacyjne i adresowe oraz informacje o uprawnieniach niezbędnych do realizacji świadczeń (art. 32 u.f.r.). Zarząd odpowiada za jej prowadzenie i aktualność. Ustawa przewiduje wymogi w zakresie ochrony danych oraz obowiązek okresowego

przeglądu danych osobowych przez zarząd co najmniej raz w roku (art. 54 ust. 2 u.f.r.). W konsekwencji wdrożenie procedur zgodnych z RODO ma charakter konieczny z perspektywy minimalizacji ryzyk regulacyjnych.

Świadczenie zostało zdefiniowano w art. 2 ust. 2 u.f.r. jako:

„składniki majątkowe, w tym środki pieniężne, rzeczy lub prawa, przeniesione na beneficjenta albo oddane beneficjentowi do korzystania przez fundację rodzinną albo fundację rodzinną w organizacji, zgodnie ze statutem i listą beneficjentów”.

Ustawa dopuszcza elastyczne kształtowanie warunków i terminów świadczeń, poprzez zawarcie zapisu, iż świadczenie od fundacji może być przyznane pod warunkiem albo z zastrzeżeniem terminu (art. 34 ust. 1 u.f.r.). Warunkowanie świadczeń może pełnić funkcję motywacyjną lub ochronną – np. uzależnienie wypłat od braku nadmiernego zadłużenia beneficjenta.

Należy podkreślić, że spełnienie świadczenia nie może zagrażać wypłacalności fundacji wobec wierzycieli niebędących beneficjentami (art. 36 u.f.r.). W razie wstrzymania świadczenia bieg terminu jego spełnienia ulega zawieszeniu, a w razie konieczności zarząd dokonuje miarkowania świadczeń (art. 38 u.f.r.). Wymusza to stały monitoring płynności finansowej fundacji oraz formalizację procesu decyzyjnego w zakresie wypłat.

Beneficjent ma prawo do uzyskania informacji o działalności fundacji, w tym wglądu do statutu, sprawozdań finansowych i ksiąg rachunkowych oraz żądania wyjaśnień od zarządu (art. 42 ust. 1 u.f.r.). Odmowa jest dopuszczalna jedynie w razie uzasadnionej obawy nadużycia prawa (art. 42 ust. 2 u.f.r.), a beneficjentowi przysługuje kontrola sądowa (art. 42 ust. 4 u.f.r.). Z perspektywy ładu korporacyjnego mechanizm informacyjny ogranicza asymetrię informacji i zapewnia transparentność organów.

1.5. Organy fundacji oraz odpowiedzialność

W myśl przepisów ustawy organami fundacji rodzinnej są zarząd, rada nadzorcza oraz zgromadzenie beneficjentów (art. 43 u.f.r.). Zarząd prowadzi sprawy fundacji, reprezentuje ją, realizuje cele statutowe, podejmuje czynności związane z zapewnieniem płynności finansowej

i wypłacalności fundacji, tworzy i aktualizuje listę beneficjentów oraz spełnia świadczenia przysługujące beneficjentowi (art. 54 u.f.r.). Członkowie zarządu są obowiązani do dochowania należytej staranności i lojalności oraz do zachowania w poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją, w szczególności w zakresie danych osobowych beneficjenta (art. 55 u.f.r.).

Rada nadzorcza jest organem fakultatywnym, jednak przy liczbie beneficjentów przekraczającej 25 osób jej ustanowienie jest obowiązkowe (art. 64 u.f.r.). Sprawuje ona nadzór nad zarządem w zakresie przestrzegania prawa i statutu, a statut może rozszerzać jej kompetencje, w tym wprowadzać wymóg zgody na określone czynności (art. 65 u.f.r.). Zgromadzenie beneficjentów wykonuje kompetencje uchwałodawcze, m.in. zatwierdza sprawozdanie finansowe, udziela absolutorium oraz decyduje o podziale wyniku finansowego netto (art. 72 u.f.r.).

Audyt (art. 77–81 u.f.r.) przeprowadzany jest przez firmę audytorską lub zespół audytorów, których wybiera zgromadzenie beneficjentów, a celem audytu jest weryfikacja zarządzania aktywami fundacji rodzinnej, zaciągania i regulowania wszelkich zobowiązań, pod kątem prawidłowości, rzetelności oraz zgodności z prawem, celem oraz dokumentami fundacji rodzinnej. Audyt przeprowadzany co najmniej raz na cztery lata, a corocznie w sytuacjach, gdy sprawozdanie finansowe podlega badaniu na podstawie ustawy o rachunkowości (art. 79 u.f.r.). W praktyce audyt bywa traktowany jako element systemu kontroli wewnętrznej, wspierający prawidłowość zarządzania portfelem aktywów oraz rozliczeń fundacji rodzinnej.

A.A.Baklarz słusznie wskazała na niedoskonałość przepisów w zakresie audytu fundacji rodzinnej stwierdzając, że (Baklarz 2025):

„zakres ustawowej regulacji obowiązku audytu w fundacji rodzinnej zarysowano bardzo ogólnie. Ustawodawca ustanowił co prawda częstotliwość (minimum raz na 4 lata) oraz audytorów (uprawnienie do wykonywania działalności regulowanej albo kwalifikacje zawodowe osób go przeprowadzających), ale nie opisał sposobu jego wykonania – pominął szczegółowe procedury i standardy wykonania. W kolejnych częściach tekstu omówione zostaną wątpliwości związane z kwalifikacją takiego audytu jako usługi atestacyjnej, kwestie niezależności audytorów oraz odpowiedzialności za wykonanie usługi”.

Szczególne znaczenie ma odpowiedzialność fundacji za zobowiązania fundatora powstałe przed ustanowieniem fundacji. Art. 8 ust. 1 u.f.r. stanowi, że:

„Fundacja rodzinna odpowiada solidarnie z fundatorem za jego zobowiązania powstałe przed jej ustanowieniem, w tym z tytułu obowiązku alimentacyjnego. Odpowiedzialności tej nie można bez zgody wierzyciela wyłączyć ani ograniczyć”.

Odpowiedzialność ta jest ograniczona do wartości mienia wniesionego przez fundatora (art. 9 u.f.r.). Rozwiązanie to pełni funkcję ochronną wobec wierzycieli i powinno być uwzględniane w due diligence fundatora na etapie projektowania przyszłych działań.

Rozwiązanie fundacji rodzinnej następuje po przeprowadzeniu likwidacji i wykreśleniu z rejestru (art. 90 u.f.r.). Przesłanki rozwiązania mogą wynikać ze statutu albo z okoliczności wskazanych w art. 87 u.f.r. W toku likwidacji nie spełnia się świadczeń na rzecz beneficjentów ani nie dokonuje się podziału majątku przed spłatą zobowiązań wobec osób trzecich (art. 93 ust. 2 u.f.r.). Ustawa przewiduje również środki kontroli sądowej uchwał organów (art. 82–83 u.f.r.), które pełnią funkcję gwarancyjną w relacjach wewnętrznych.

1.6. Podsumowanie

Ustawa ukształtowała fundację rodzinną jako wyspecjalizowaną osobę prawną służącą przede wszystkim zachowaniu integralności majątku rodzinnego, zapewnieniu ciągłości zarządzania aktywami oraz realizacji świadczeń na rzecz beneficjentów w oparciu o postanowienia statutu. Ograniczenia działalności gospodarczej, obowiązki dokumentacyjne, a także mechanizmy audytowe i kontrolne tworzą ramy równoważące autonomię fundacji rodzinnej z ochroną interesów osób trzecich i bezpieczeństwem obrotu. Interdyscyplinarny charakter instytucji powoduje, że prawidłowe funkcjonowanie fundacji wymaga spójnego podejścia do zagadnień korporacyjnych, spadkowych, rachunkowych i podatkowych. W dalszej części opracowania Autor rozwinął podatkowe aspekty tworzenia i funkcjonowania fundacji rodzinnej.

2. Fundacja rodzinna w świetle ustawy o CIT

2.1. Zwolnienie podmiotowo-przedmiotowe

2.1.1. Podstawa zwolnienia

Fundacja rodzinna, będąc osobą prawną, mieści się w zakresie podmiotowym ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 278 z późn. zm.; w opracowaniu: „u.p.d.o.p.”). Jednocześnie ustawodawca wprowadził dla niej w art. 6 ust. 1 pkt 25 u.p.d.o.p. zwolnienie podmiotowo-przedmiotowe, tj. zwolnienie odnoszone do samego podatnika, a nie do określonej kategorii dochodów (z pewnymi wyjątkami wskazanymi w dalszej części wywodu). Zwolnienie podmiotowo-przedmiotowe fundacji rodzinnej stanowi element **modelu akumulacyjno-dystrybucyjnego**, w myśl którego opodatkowanie jest w znacznym stopniu odroczone do momentu dystrybucji korzyści na rzecz beneficjentów – bądź do momentu zdarzeń zrównanych z dystrybucją – podczas gdy akumulacja i zarządzanie majątkiem w fundacji pozostaje w zasadniczej części poza bieżącym opodatkowaniem.

2.1.2. Zakres zwolnienia

Zwolnienie należy odczytywać łącznie z treścią ustawy o fundacji rodzinnej, w szczególności z art. 5 tej ustawy, który wyznacza dopuszczalny zakres działalności gospodarczej fundacji (omówiony w punkcie 1.3 niniejszego opracowania). W praktyce oznacza to, że wszystkie dochody fundacji rodzinnej, które pochodzą z działalności gospodarczej wskazanej w art. 5 u.f.r. korzystają ze zwolnienia w CIT. Stąd też zwolnienie z podatku dochodowego fundacji rodzinnej ma charakter **podmiotowo-przedmiotowy** – zwolnieniu podlegają ściśle wskazane w ustawie o fundacji rodzinnej dochody uzyskiwane przez fundację rodzinną. Należy przy tym mieć świadomość, że zwolnienie to nie ogranicza obowiązków formalnych i ewidencyjnych fundacji rodzinnej. Ustawodawca przewidział odrębny wzór deklaracji o wysokości osią-

gniętego dochodu (przychodu) i należnego podatku dla tej konkretnej osoby prawnej (szerzej o tym w punkcie 2.6 opracowania). Na marginesie należy wskazać, że niektórzy autorzy używają sformułowania „niepełne zwolnienie” względem zwolnienia z CIT (Karpiuk, Miśkiewicz, Pawłowski, Woźniakiewicz 2025) lub „zwolnienie podmiotowe” (Mariański 2023). Autor nie zgadza się z drugim sformułowaniem, ponieważ – co już zaznaczono – ustawodawca w u.p.d.o.p. wprowadził zwolnienie mieszane, czyli podmiotowo-przedmiotowe.

Podatnicy na początku funkcjonowania w systemie prawnym fundacji rodzinnej zetknęli się z kilkoma istotnymi kwestiami i wątpliwościami natury interpretacyjnej. Część z nich opisano poniżej.

Podatnicy zastanawiali się jak zakwalifikować działalność fundacji rodzinnej polegającej na zakładaniu **lokata bankowych** i w następstwie tego uzyskiwania przychodów z odsetek. W interpretacji indywidualnej z dnia 28 maja 2024 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.174.2024.1.EJ) wnioskodawca podniósł powyższą kwestię. Dyrektor KIS przyjął stanowisko korzystne dla podatnika uznając, że przychody z odsetek od lokat bankowych będą zwolnione z podatku na mocy art. 6 ust. 1 pkt 25 u.p.d.o.p. W treści uzasadnienia organ wskazał, że:

„Lokowania na bankowym rachunku lokaty terminowej środków pieniężnych w walutach obcych należących do fundacji rodzinnej, a pochodzących z wymienionych we wniosku tytułów, tj.: – funduszu założycielskiego wniesionego do fundacji rodzinnej przez fundatorów, – otrzymanych darowizn, – otrzymanych spadków, – działalności gospodarczej wykonywanej przez fundację rodzinną w zakresie określonym w art. 5 ustawy o fundacji rodzinnej, **nie można uznać za wykonywanie działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy – Prawo przedsiębiorców**. W związku z tym bezzasadne pozostaje rozpatrywanie, czy zakładanie lokat terminowych w bankach oraz osiąganie zysków z odsetek z lokat, może być uznane za dozwoloną działalność gospodarczą fundacji rodzinnej, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o fundacji rodzinnej. Reasumując, zakładanie lokat terminowych w bankach nie stanowi działalności gospodarczej w rozumieniu art. 3 Prawa przedsiębiorców, a osiągane przez fundację rodzinną przychody z tytułu odsetek od lokat terminowych **są zwolnione z podatku** dochodowego od osób prawnych na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 25 u.p.d.o.p.”.

Warto podjąć wątek **najmu krótkoterminowego**, który okazał się z podatkowego punktu widzenia problematyczny w przypadku fundacji rodzinnych. Generalnie sama usługa najmu nie rodzi problemów interpretacyjnych. Przykładem jest interpretacja indywidualna z dnia 2 października 2023 r. (sygn. 0114-KDIP2-1.4010.362.2023.2.KS) w której Dyrektor KIS stwierdził, że:

„wyłączenie zwolnienia dla fundacji rodzinnej w przypadku kiedy m.in. jej składniki majątku udostępniane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze służą prowadzeniu działalności przez beneficjenta, fundatora lub podmiot powiązany z fundacją rodzinną, beneficjentem lub fundatorem. Mając na uwadze powyższe, należy wskazać, że w sytuacji, gdy fundacja rodzinna będzie w posiadaniu nieruchomości lub nieruchomości gruntowych, które będzie wynajmowała, działalność taka będzie stanowiła działalność dozwoloną, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufr i jako taka nie będzie podlegała opodatkowaniu 25% stawką podatku, o której mowa w art. 24 r.u.p.d.o.p., o ile do osiągniętych przez Fundację przychodów z tego źródła nie będzie miało zastosowania wyłączenie, o którym mowa w art. 6 ust. 8 u.p.d.o.p.”

W pewnym sensie przełomowa okazała się interpretacja indywidualna z dnia 19 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB1-3.4010.662.2023.2.AN), w której wnioskodawca przedstawił następujący stan faktyczny:

„Wnioskodawca zamierza w przyszłości wnieść, jako darowiznę do fundacji rodzinnej, której będzie fundatorem, nieruchomość apartamentowiec składający się z odrębnych **apartamentów przeznaczonych na najem krótkoterminowy**. Przy nabyciu nieruchomości nie odliczono podatku VAT naliczonego. Ww. składnik majątku pozostaje w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą Wnioskodawcy. Po nabyciu nieruchomości Fundacja Rodzinna będzie prowadzić działalność w zakresie najmu krótkoterminowego lokali. Przeważającym przedmiotem działalności fundacji będzie działalność obiektów noclegowych turystycznych i miejsc krótkotrwałego zakwaterowania (kod PKD 55.20.Z)”.

Następnie wnioskodawca zapytał, czy dochody fundacji rodzinnej z prowadzonej działalności w postaci najmu krótkoterminowego będą podlegały zwolnieniu z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych. Dyrektor KIS wyraził negatywne stanowisko, twierdząc następująco:

„Wskazanych wyżej cech najmu czy dzierżawy nie wykazują wskazane we wniosku usługi najmu krótkoterminowego lokali. Nie można również uznać ich za udostępnianie mienia fundacji do korzystania na innej podstawie. Należy bowiem mieć na uwadze, że działalność fundacji nie może wykroczyć poza dopuszczalny zakres działalności określony w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufr, ograniczający się tylko do najmu, dzierżawy oraz udostępniania mienia do korzystania na innej podstawie. Ustawodawca, mówiąc o dozwolonej działalności w zakresie najmu, (...) wyraźnie wskazuje, że może to być tylko ściśle taka działalność, a nie także taka działalność, która polega na świadczeniu innej usługi, z którą w jakikolwiek sposób związane jest udostępnianie mienia fundacji, lecz usługa nie ogranicza się jedynie do udostępnienia tego mienia. Podkreślenia wymaga, że art. 5 ust. 1 pkt 2 ufr, jako bezpośrednio wpływający na normę art. 6 ust. 1 pkt 25 (w zw. z art. 6 ust. 7) u.p.d.o.p., która dotyczy zwolnienia podatkowego musi być interpretowany ściśle (literalnie), podobnie jak wszystkie przepisy o takim charakterze. Analizując powyższe, nie można zgodzić się zatem z twierdzeniem, że najem krótkoterminowy apartamentów Wnioskodawcy mieści się w działalności dozwolonej zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o Fundacji Rodzinnej”.

Powyższe stanowisko Dyrektora KIS zostało uchylone na mocy wyroku WSA w Gdańsku z 19.06.2024 r. (sygn. I SA/Gd 219/24). Sąd następująco argumentował swoje stanowisko:

„W ocenie Sądu **brak podstaw do różnicowania skutków podatkowych najmu i najmu krótkoterminowego w odniesieniu do fundacji rodzinnych**, albowiem w art. 5 ust. 1 pkt 2 u.f.r. nie zastrzeżono kryteriów zwyczajowego zawarcia umowy w formie pisemnej, uiszczenia kaucji zabezpieczającej oraz dłuższych okresów czasowych. Wskazany przepis, w którym przewidziano dopuszczalny zakres działalności polegającej również na udo-

stępnianiu mienia do korzystania na innej podstawie niż najem lub dzierżawa potwierdza brak podstaw do wyłączenia z tej działalności krótkoterminowego najmu lokali. Mając na uwadze powyższe, należy wskazać, że w sytuacji wynajmowania przez Fundację apartamentów na zasadach opisanych we wniosku, działalność taka będzie stanowiła działalność dozwoloną, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 u.f.r. i w konsekwencji nie będzie podlegała opodatkowaniu 25% stawką podatku, o której mowa w art. 24 r.u.p.d.o.p. Wadliwa interpretacja art. 5 ust. 1 pkt 2 u.f.r. doprowadziła do wydania interpretacji indywidualnej z naruszeniem art. 6 ust. 1 pkt 25 u.p.d.o.p.”.

Dyrektor KIS zajął negatywne stanowisko w zakresie najmu krótkoterminowego realizowanego przez fundację rodzinną także w interpretacji indywidualnej z dnia 16 września 2024 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.448.2024.1.DP). Organ wskazał, że:

„Wskazanych wyżej w uzasadnieniu stanowiska cech najmu czy dzierżawy nie wykazują przedstawione we wniosku usługi najmu krótkoterminowego Apartamentów. Nie można również uznać ich za udostępnianie mienia fundacji do korzystania na innej podstawie. Należy bowiem mieć na uwadze, że działalność fundacji nie może wykroczyć poza dopuszczalny zakres działalności określony w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufr, ograniczający się tylko do najmu, dzierżawy oraz udostępniania mienia do korzystania na innej podstawie.”.

Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu wydał wyrok w 26.03.2025 r. (sygn. I SA/Wr 807/24), na mocy którego uchylił powyższą interpretację, wskazując w uzasadnieniu następujące fakty:

„W ocenie Sądu brak, podstaw do różnicowania skutków podatkowych najmu i najmu krótkoterminowego w odniesieniu do fundacji rodzinnych, albowiem w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o FR nie zastrzeżono kryteriów zwyczajowego zawarcia umowy w formie pisemnej, uiszczenia kaucji zabezpieczającej oraz dłuższych okresów czasowych. Wskazany przepis, w którym przewidziano dopuszczalny zakres działalności polegającej również na udostępnianiu mienia do korzystania na innej podstawie niż najem lub dzierżawa, potwierdza brak podstaw do wyłącze-

nia z tej działalności krótkoterminowego najmu lokali. Mając na uwadze powyższe, należy wskazać, że w sytuacji wynajmowania przez Fundację apartamentów na zasadach opisanych we wniosku, działalność taka będzie stanowiła działalność dozwoloną, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o FR. Wadliwa interpretacja art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o FR doprowadziła do wydania interpretacji indywidualnej z naruszeniem art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy o CIT. Analogiczne stanowisko zostało wyrażone w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 19 czerwca 2024 r. sygn. akt I SA/Gd 219/24. Sąd w niniejszym składzie w całości je podziela”.

Na podstawie powyższych treści należy wskazać, że co do zasady, jeśli najem i umowy o podobnym charakterze nie są realizowane na rzecz beneficjenta, fundatora lub podmiotu z nimi powiązanego, a fundacja nie świadczy dodatkowych usług, które mogłyby sugerować usługi hotelarskie, to zastosowanie znajduje zwolnienie podmiotowo-przedmiotowe i taka działalność wypełnia dyspozycję art. 5 ust. 1 pkt 2 u.f.r.

Przytoczone interpretacje indywidualne oraz wyroki sądów administracyjnych pokazują także, jak ostrożnie należy podejść do kwestii reorganizacji biznesu przy wykorzystaniu fundacji rodzinnych.

Fundacja rodzinna w organizacji traci prawo do zwolnienia w przypadku, gdy nie została zgłoszona do rejestru fundacji rodzinnych w terminie sześciu miesięcy od dnia jej powstania albo postanowienie sądu rejestrowego odmawiające jej zarejestrowania stało się prawomocne, przy czym utrata prawa do zwolnienia następuje od dnia powstania fundacji rodzinnej w organizacji (art. 6 ust. 9 u.p.d.o.p.). W takiej sytuacji fundacja rodzinna w organizacji jest obowiązana do złożenia zeznania za okres od początku jej powstania oraz zapłaty podatku wraz z odsetkami za zwłokę (art. 6 ust. 10 u.p.d.o.p.).

2.1.3. Wyłączenia ze zwolnienia

Ustawodawca wprost wskazał, że zwolnienie nie ma zastosowania do podatku od przychodów z budynków (art. 6 ust. 6 u.p.d.o.p.). Należy wyraźnie wskazać, że podatek ten nie może zostać odliczony od podatku zapłaconego przez fundację rodzinną z tytułu świadczeń przekazanych

beneficjentom lub postawionych im do dyspozycji. Z kolei podatnik niebędący fundacją rodzinną ma możliwość odliczenia od zaliczki na podatek, kwoty zapłaconego za dany miesiąc podatku od przychodów z budynków (art. 24b ust. 12 u.p.d.o.p.). W związku z tym osoba fizyczna planująca założyć fundację rodzinną powinna wziąć pod uwagę wysokość obciążeń podatkiem od przychodów z budynków i to, że tego obciążenia nie będzie mogła w żaden sposób skompensować podatkiem dochodowym od osób prawnych fundacji.

Kolejnym wyłączeniem spod zwolnienia jest nieobjęcie nim przychodów z umów, których przedmiotem jest przedsiębiorstwo, zorganizowana część przedsiębiorstwa albo składniki majątku służące prowadzeniu działalności przez beneficjenta, fundatora lub określony podmiot powiązany (art. 6 ust. 8 u.p.d.o.p.). Stawka podatku CIT wynosi wówczas 19%. Ustawodawca dodatkowo wprowadził swoiste zastrzeżenie wielkości powiązań wskazując, że przez podmiot powiązany należy rozumieć podmiot wskazany w art. 11a ust. 1 pkt 4 u.p.d.o.p., przy czym wielkość udziałów i praw, o których mowa w art. 11a ust. 2 pkt 1, wynosi co najmniej 5%. W wymiarze funkcjonalnym jest to **klauzula antyabuzywna**, która ma ograniczać sytuacje, w których operacyjna działalność byłaby prowadzona przez beneficjenta na aktywach wynajętych od zwolnionej z CIT fundacji, co mogłoby prowadzić do erozji podstawy opodatkowania. W praktyce oznacza to konieczność bardzo ostrożnej analizy projektowanej reorganizacji biznesu z wykorzystaniem fundacji rodzinnej.

W interpretacji indywidualnej z dnia 22 września 2023 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.351.2023.3.ANK) wnioskodawca wskazał, że jako fundator zamierza wnieść do fundacji rodzinnej mienie na pokrycie funduszu założycielskiego w postaci majątkowych praw autorskich do oprogramowania komputerowego. W dalszej kolejności fundacja rodzinna udzieli odpłatnej licencji do tego oprogramowania na rzecz podmiotu powiązanego w rozumieniu art. 11a ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z fundacją rodzinną, beneficjentem lub fundatorem (przy czym wielkość udziałów i praw, o których mowa w art. 11a ust. 2 pkt 1 u.p.d.o.p. wynosi co najmniej 5%). Wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy takie zdarzenie będzie korzystać ze zwolnienia z podatku. Dyrektor KIS stwierdził następująco:

„Biorąc pod uwagę przedstawiony opis sprawy i powołane przepisy, należy stwierdzić, że dochód – z prowadzonej przez fundację «dozwolonej» działalności gospodarczej, obejmującej udzielenie odpłatnej licencji, która to licencja (składnik majątku) będzie służyć prowadzeniu działalności przez beneficjenta, fundatora lub podmiot powiązany – został wyłączony ze zwolnienia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 u.p.d.o.p. na podstawie art. 6 ust. 8 u.p.d.o.p. W konsekwencji, pomimo że działalność fundacji rodzinnej w zakresie odpłatnego udzielania licencji stanowi dozwolony zakres działalności gospodarczej fundacji rodzinnej zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ufr, to ze względu na wyłączenie określone w art. 6 ust. 8 u.p.d.o.p. dochód z tego tytułu nie będzie korzystał ze zwolnienia z opodatkowania, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 u.p.d.o.p.”.

Ustawodawca przewidział preferencję w związku z opodatkowaniem powyższego schematu. Mianowicie, zgodnie z art. 24q ust. 8 u.p.d.o.p.:

„W przypadku określonym w art. 6 ust. 8 podatek, o którym mowa w ust. 1, może być pomniejszony o kwotę zapłaconego przez fundację rodzinną podatku obliczonego zgodnie z art. 19 w wysokości nie większej niż kwota należnego podatku, o którym mowa w ust. 1”.

Cytowany przepis oznacza, że jeśli fundacja rodzinna poniesie wydatek w związku z podatkiem od dochodu z umowy najmu lub dzierżawy oraz wydatek w związku z podatkiem od przekazanego beneficjentom świadczenia, mienia w wyniku likwidacji lub świadczenia w postaci ukrytych zysków, podatek od dochodu z najmu może zostać odliczony od podatku bieżącego fundacji rodzinnej maksymalnie do wysokości tego podatku. Odliczenia można dokonać do dnia przedawnienia zobowiązania podatkowego (art. 24q ust. 9 u.p.d.o.p.).

Przedmiotem powyższego wątku były wydane interpretacje indywidualne. W interpretacji z dnia 21 stycznia 2026 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.614.2025.1.END) wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy fundacja rodzinna może pomniejszyć podatek od świadczeń (o którym mowa w art. 24q ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.p.) o kwotę już zapłaconych zaliczek na podatek od dochodów z najmu lokalu (zgodnie z art. 6 ust. 8 u.p.d.o.p.) na mocy art. 24q ust. 8 u.p.d.o.p. W odpowiedzi Dyrektor KIS stwierdził, że:

„Podatek od świadczeń może bowiem zostać pomniejszony o kwotę podatku od dochodów z najmu (w wysokości nieprzekraczającej wysokości podatku od świadczeń), a nie o wysokość wpłaconych zaliczek na podatek od dochodów z najmu. Ponadto, pomniejszenie, o którym mowa w art. 24q ust. 8 updog nie musi odbywać się w każdym miesiącu kalendarzowym. Może bowiem nastąpić jednokrotnie (do wysokości wskazanej w art. 24q ust. 8 updog) lub do momentu całkowitego odliczenia dozwolonej kwoty tego podatku, tj. przy kolejnych wpłatach należnego podatku od świadczeń”.

Zwolnienie nie ma także zastosowania do działalności gospodarczej fundacji rodzinnej wykraczającej poza zakres określony w art. 5 u.f.r. (art. 6 ust. 7 u.p.d.o.p.). Wówczas zastosowanie znajduje sankcyjna stawka CIT w wysokości 25% (art. 24 r.ust. 1 u.p.d.o.p.). Co więcej, niemożliwe staje się wówczas pomniejszenie przychodów/dochodów proporcjonalnie o ponoszone koszty uzyskania przychodów oraz skorzystanie z wyłączeń i zwolnień wskazanych w ustawie, w tym z ulgi na działalność badawczo-rozwojową (art. 24 r.ust. 2-3 u.p.d.o.p.).

Przykładem zastosowania sankcyjnej stawki CIT względem fundacji rodzinnej jest **sprzedaż nieruchomości, którą wniesiono do fundacji intencjonalnie w celu dalszego zbycia**. W interpretacji indywidualnej z dnia 5 maja 2025 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.163.2025.1.BD) wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy wniesienie nieruchomości do fundacji rodzinnej i sprzedaż tychże aktywów po upływie 15 lat będzie korzystać ze zwolnienia na mocy art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy o CIT. Dyrektor KIS stwierdził, że:

„Zaznaczyć należy, że art. 5 ust. 1 pkt 1 ufr nie narzuca żadnych dodatkowych warunków – jeżeli wyłącznym celem nabycia danego mienia jest jego zbycie to jest to tzw. niedozwolona działalność fundacji rodzinnej. Na powyższe nie ma wpływu termin, w jakim to zbycie nastąpi, jak jest odległe. Należy podkreślić, że art. 5 ust. 1 pkt 1 ufr, jako bezpośrednio wpływający na normę art. 6 ust. 1 pkt 25 w zw. z art. 6 ust. 7 Ustawy o CIT, która dotyczy zwolnienia podatkowego musi być interpretowany ściśle (literalnie), podobnie jak wszystkie przepisy o takim charakterze. Ustawodawca nie zawarł w tym przepisie wymogu czy też zastrzeżenia co do długości okresu, który może upłynąć

od momentu zakupu mienia do momentu jego zbycia, aby taka transakcja nie była uznawana za «nabycie mienia wyłącznie w celu dalszego zbycia». Tak więc dla spełnienia przesłanki z art. 5 ust. 1 pkt 1 ufr bez znaczenia pozostaje okoliczność w jakim odstępie czasowym od jego nabycia mienie zostanie zbyte. Istotny jest wyłącznie cel nabycia, którym w przedmiotowej sprawie jest zakładane przez fundację rodzinną zbycie nieruchomości. W związku z powyższym zbycie nieruchomości gruntowych przez Fundację będzie objęte 25% stawką podatku na podstawie art. 24 r. ust. 1 Ustawy o CIT, bowiem działania takie nie mieszczą się w dozwolonym dla fundacji rodzinnej zakresie. Fundacja Rodzinna w odniesieniu do transakcji zbycia tych nieruchomości nie będzie zwolniona z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 25 Ustawy o CIT”.

Innym przykładem aktywowania sankcyjnej stawki CIT jest wniesienie i sprzedaż walut wirtualnych. W interpretacji indywidualnej z dnia 18 października 2024 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.504.2024.1.BD) wnioskodawca wskazał, że planuje założyć fundację rodzinną w ciągu najbliższych 18 miesięcy, rozważa przekazanie jej w darowiźnie, w ciągu roku od jej utworzenia, walut wirtualnych. Następnie wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy sprzedaż tych walut wirtualnych w ciągu kilku kolejnych lat będzie korzystać ze zwolnienia od podatku. Dyrektor KIS stwierdził, że:

„Mając powyższe na uwadze, waluta wirtualna nie stanowi zagranicznego środka płatniczego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o fundacji rodzinnej. Bez znaczenia pozostaje zatem analiza spełnienia warunku wynikającego z powołanego przepisu, dotyczącego dokonywania płatności związanych z działalnością fundacji rodzinnej. W konsekwencji, dochód ze zbycia składników majątku na zasadach opisanych we wniosku będzie opodatkowany zgodnie z art. 24 r.ust. 1 updog jako wykraczający poza zakres działalności określonej w art. 5 ufr. W świetle powyższego działalność, o której mowa we wniosku będzie podlegała opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych, ponieważ w rozpatrywanej sprawie nie znajdzie zastosowania zwolnienie wynikające z art. 6 ust. 1 pkt 25 updog”.

Ostatnim wyłączeniem ze zwolnienia jest opodatkowanie przekazanych lub postawionych do dyspozycji beneficjenta świadczeń, świadczeń w postaci ukrytych zysków oraz mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej (art. 24q ust. 1 u.p.d.o.p.). Zagadnienie to jest przedmiotem dalszych części opracowania (patrz punkty 2.3-2.5).

W ostatnim okresie uwaga podatników skupiona jest na kwalifikacji zdarzeń, które formalnie mieszczą się w katalogu dozwolonej aktywności w myśl art. 5 u.f.r., lecz w ocenie organów podatkowych mogą realizować cele sprzeczne z ratio legis fundacji rodzinnej (jak odsprzedaż aktywów lub budowanie struktur służących unikaniu opodatkowania). Część z tych zagadnień została ukazana we wcześniejszych fragmentach, inne zostały opisane w dalszych częściach.

2.2. Stawki podatkowe

Co do zasady fundacje rodzinne korzystają ze zwolnienia z CIT na mocy art. 6 ust. 1 pkt 25 u.p.d.o.p. Jednakże w praktyce zwolnienie to ma charakter podmiotowo-przedmiotowy, co wskazano już w punkcie 2.1. W związku z tym fundacje rodzinne obowiązują cztery stawki podatku dochodowego od osób prawnych.

Podstawowa stawka podatku CIT fundacji rodzinnej wynosi **15%**. Dotyczy ona przekazanych lub postawionych do dyspozycji beneficjenta świadczeń, świadczeń w postaci ukrytych zysków oraz mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej (art. 24q ust. 1 u.p.d.o.p.). W modelu akumulacyjno-dystrybucyjnym podatek aktywowany jest wraz z wystąpieniem zdarzeń skazanych powyżej. Podatek ten jest płatny – co do zasady – do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu przekazania świadczenia lub mienia.

Sankcyjna stawka podatku CIT fundacji rodzinnej wynosi **25%**. Ma ona zastosowanie do dochodów uzyskiwanych przez fundację rodzinną wykraczających poza katalog wskazany w art. 5 u.f.r. (art. 24 r. ust. 1 u.p.d.o.p.). Jednocześnie przepisy u.p.d.o.p. przewidują istotne ograniczenia w zakresie stosowania zwolnień i odliczeń, co zwiększa negatywny charakter takiej działalności w fiskalnego punktu widzenia.

Stawka **19%** ma zastosowanie do osiągniętych przez fundację rodzinną przychodów z najmu, dzierżawy i podobnych umów, której

przedmiotem jest przedsiębiorstwo, zorganizowana część przedsiębiorstwa lub składniki majątku służące prowadzeniu działalności przez beneficjenta, fundatora lub podmiot powiązany (art. 6 ust. 8 u.p.d.o.p.).

Niezależnie od zwolnienia w CIT fundacja rodzinna podlega opodatkowaniu podatkiem od przychodów z budynków (art. 24b w zw. z art. 6 ust. 7 u.p.d.o.p.), dla którego ustawodawca przewidział stawkę w wysokości **0,035%** podstawy opodatkowania za każdy miesiąc. Ma to znaczenie zwłaszcza wtedy, gdy fundacja rodzinna osiąga przychody z odpłatnego udostępniania nieruchomości, a spełnione są przesłanki przedmiotowe tego podatku.

Poczynione uwagi wyraźnie wskazują, że zasady opodatkowania fundacji rodzinnej są złożone i wieloaspektowe. Brak znajomości przepisów podatkowych może narazić fundatorów na znaczne obciążenia podatkiem dochodowym od osób prawnych. W tabeli 1 syntetycznie zestawiono stawki podatku CIT obowiązujące fundacje rodzinne.

Tabela 1. Stawki CIT obowiązujące fundacje rodzinne

Stawka CIT	Przedmiot opodatkowania	Podstawa prawna
15%	Przekazanie lub postawienie do dyspozycji beneficjenta świadczenia, mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej lub świadczenia w postaci ukrytych zysków.	Art. 24q ust. 1 u.p.d.o.p.
25%	Sankcyjna stawka podatku mająca zastosowanie do dochodów z działalności wykraczającej poza wskazany w art. 5 u.f.r. katalog.	Art. 24 r. ust. 1 u.p.d.o.p.
19%	Przychody z umowy najmu, dzierżawy i podobnej umowy, której przedmiotem jest przedsiębiorstwo, zorganizowana część przedsiębiorstwa lub składniki majątku służące prowadzeniu działalności przez beneficjenta, fundatora lub podmiot powiązany.	Art. 6 ust. 8 u.p.d.o.p.
0,035%	Podatek od przychodów z budynków (fundacja rodzinna nie może pomniejszyć zapłaconego podatku w stawce 15% o zapłacony podatek od przychodów z budynków).	Art. 6 ust. 7 u.p.d.o.p.

Źródło: opracowanie własne.

2.3. Wypłata świadczeń

Ustawodawca w modelu akumulacyjno-dystrybucyjnym – a takim modelem jest fundacja rodzinna – uzależnił powstanie obowiązku podatkowego od dystrybucji dochodu. W myśl art. 24q ust. 1 pkt u.p.d.o.p.:

„podatek dochodowy od przekazanego lub postawionego do dyspozycji przez fundację rodzinną bezpośrednio lub pośrednio świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej, wynosi 15% podstawy opodatkowania”.

Warto ponownie w tym miejscu ponownie przytoczyć przepisy ustawy o fundacji rodzinnej. Zgodnie z art. 2 ust. 1 u.f.r.:

„Fundacja rodzinna jest osobą prawną utworzoną w celu gromadzenia mienia, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów. Fundator określa w statucie szczegółowy cel fundacji rodzinnej”.

Oznacza to, że dla fundacji rodzinnej spełnianie świadczeń na rzecz beneficjentów jest „działalnością operacyjną”. Ma to swoje znaczące konsekwencje na gruncie podatku CIT, ale także na gruncie przepisów o rachunkowości.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 u.f.r.:

„Przez świadczenie rozumie się składniki majątkowe, w tym środki pieniężne, rzeczy lub prawa, przeniesione na beneficjenta albo oddane beneficjentowi do korzystania przez fundację rodzinną albo fundację rodzinną w organizacji, zgodnie ze statutem i listą beneficjentów”.

Ustawodawca bardzo szeroko rozumie pojęcie świadczenia. Może ono mieć charakter pieniężny, jak i niepieniężny – w tym względzie ustawodawca nie wprowadził warunków ograniczających – oraz musi wynikać z dokumentów korporacyjnych, przede wszystkim statutu fundacji oraz listy beneficjentów.

Zgodnie z art. 2 ust. 3 u.f.r.:

„Fundacja rodzinna w przypadku beneficjenta będącego osobą fizyczną może w szczególności pokrywać koszty jego utrzymania lub kształcenia, a w przypadku beneficjenta będącego organizacją pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, 1265 i 1812), prowadzącą działalność pożytku publicznego wspierać działalność pożytku publicznego w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej ustawy”.

W treści cytowanego artykułu ustawodawca zawarł katalog otwarty świadczeń na rzecz beneficjenta poprzez sformułowanie „w szczególności”. Oznacza to, że każde świadczenie pieniężne i niepieniężne przekazane beneficjentowi lub postawione do jego dyspozycji, które ujęte jest w statucie fundacji, może stanowić świadczenie na gruncie art. 2 u.f.r.

Na gruncie podatku dochodowego od osób prawnych każde spełnienie świadczenia na rzecz beneficjentów ujętych na liście beneficjentów fundacji rodzinnej – zarówno przekazanie świadczenia jak i postawienie ich do dyspozycji beneficjentom – aktywuje obowiązek podatkowy w stawce 15%. Świadczenie to może mieć charakter pieniężny, jak i niepieniężny oraz musi mieć umocowanie w statucie fundacji. Zatem dopóki nie wystąpi spełnienie świadczenia, dopóty nie wystąpi obowiązek podatkowy w CIT.

W kontekście świadczeń na rzecz beneficjentów należy odwołać się do treści art. 24q ust. 5 u.p.d.o.p.:

„W przypadku gdy przedmiotem świadczenia lub mieniem, o których mowa w ust. 1, są rzeczy lub prawa lub inne świadczenia w naturze, w tym rzeczy i prawa przekazane lub postawione do dyspozycji nieodpłatnie lub częściowo odpłatnie, a także inne nieodpłatne lub częściowo odpłatne świadczenia, ich wartość ustala się, stosując przepisy art. 12 ust. 5-6a”.

Ustawodawca odwołuje się do ogólnych zasad ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych w związku z wyceną świadczeń niematerialnych.

Podstawę opodatkowania świadczeń na rzecz beneficjentów w rozumieniu art. 2 ust. 2 u.f.r. stanowi przychód odpowiadający wartości

świadczenia lub mienia (art. 24q ust. 2 u.p.d.o.p.), a podatek podlega wpłacie na rachunek urzędu skarbowego w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym świadczenie lub mienie, zostały przekazane lub postawione do dyspozycji (art. 24q ust. 6 u.p.d.o.p.).

Fundacja rodzinna **nie powinna dokonać „ubruttwienia” świadczenia**, bowiem z przepisów nie wynika, aby zobligowana była do potrącenia ze świadczenia podatku CIT. W konsekwencji, beneficjent otrzyma od fundacji rodzinnej świadczenie w takiej wysokości, w jakiej wynika to ze statutu, bez potrącenia o wielkość zapłaconego podatku fundacji rodzinnej według stawki 15. W interpretacji indywidualnej z dnia 27 sierpnia 2025 r. (sygn. 0111-KDWB.4010.72.2025.2.BB) wnioskodawca zadał następujące pytanie Dyrektorowi KIS: Czy wypłacając Świadczenia, Fundacja nalicza 15-proc. podatek CIT na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 ustawy o CIT, przyjmując za podstawę opodatkowania w rozumieniu art. 24q ust. 2 wartość Świadczenia, które trafia do rąk beneficjenta, tj. sam ww. podatek CIT nie pomniejsza wypłacanego Świadczenia. W odpowiedzi na to pytanie Dyrektor KIS wskazał, że:

„Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że wypłacając świadczenia na rzecz Beneficjentów, Fundacja będzie zobowiązana naliczyć i odprowadzić 15% podatek dochodowy na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 ustawy o CIT, przyjmując za podstawę opodatkowania wartość określoną w art. 24q ust. 2 tej ustawy. Należy zgodzić się z Państwem, że podstawa opodatkowania to wartość świadczenia, które trafia do rąk beneficjenta, tj. sam ww. podatek nie pomniejsza wypłacanego świadczenia. Zatem 15% podatek obciążać będzie majątek Fundacji, a nie wartość wypłacanego świadczenia Beneficjentowi. 15% podatkiem dochodowym od przekazanego lub postawionego do dyspozycji przez fundację rodzinną bezpośrednio lub pośrednio świadczenia jest więc obciążona fundacja rodzinna wypłacająca te świadczenia, a nie Beneficjent”.

Analogiczne rozstrzygnięcie do powyższego zawarto w interpretacji indywidualnej z dnia 23 lipca 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.287.2025.2.END). Dyrektor KIS wskazał w tej interpretacji, że:

„Nawiązując do powyższego, należy zgodzić się z Państwem, że 15% podatek CIT od wartości wypłacanych przez Fundację świadczeń nie jest potrącany z wartości wypłacanego świadczenia zatem nie występuje w tym przypadku pojęcie brutto ani netto gdyż Beneficjent zawsze dostaje świadczenie w takiej wysokości w jakiej wynika to ze statutu Fundacji Rodzinnej oraz innych zasad ustalania wartości świadczenia do wypłaty”.

Obszarem problemowym jest także kwestia **nieodpłatnego używania samochodów osobowych przez fundatora i beneficjenta** (będących jednocześnie członkami zarządu fundacji) do wykonywania czynności służbowych, tj. na rzecz fundacji rodzinnej. W interpretacji indywidualnej z dnia 27 listopada 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.482.2023.4.KS) wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy korzystanie z samochodu przez beneficjenta oraz fundatora będzie podlegało opodatkowaniu CIT, w szczególności w ramach świadczeń z art. 24q ust. 1 pkt 1 lub pkt 3 ustawy o CIT, w związku z czym powstanie zobowiązanie podatkowe w CIT do zapłaty przez Fundację. W odpowiedzi Dyrektor KIS wskazał, że:

„W konsekwencji prawidłowe jest Pana stanowisko zgodnie z którym w przypadku korzystania z samochodu przez beneficjenta lub fundatora, jako członków zarządu fundacji rodzinnej, wyłącznie dla celów dozwolonej przez art. 5 ufr działalności gospodarczej fundacji, nie będzie miało miejsca dokonywanie świadczeń dla beneficjentów, o których mowa w art. 24q ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.p., ani świadczeń w postaci ukrytych zysków, wskazanych w art. 24q ust. 1 pkt 3 ww. ustawy – podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych po stronie fundacji rodzinnej. Prawo użytkowania samochodu osobowego do realizacji wyłącznie ww. celów statutowych nie jest zatem opodatkowane podatkiem dochodowym od osób prawnych, w szczególności na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 i 3 u.p.d.o.p.”.

W zbliżonym stanie faktycznym jak ukazany powyżej, Dyrektor KIS wydał interpretację niekorzystną dla fundacji rodzinnej. W interpretacji indywidualnej z dnia 27 listopada 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.500.2023.1.KW) Dyrektor KIS wskazał, że:

„Zdaniem organu, również w przypadku korzystania przez beneficjenta z takiego składnika majątkowego fundacji rodzinnej (samochodu) samodzielnie w ramach spełniania na jego rzecz świadczeń, określonych w statucie fundacji rodzinnej, będziemy mieli do czynienia z sytuacją postawienia do dyspozycji bezpośrednio świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o fundacji rodzinnej, w postaci składnika majątkowego fundacji rodzinnej. Na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 ustawy o CIT fundacja rodzinna będzie zobowiązana do zapłaty z tego tytułu 15% podatku dochodowego od osób prawnych (z uwzględnieniem art. 24q ust. 5 ustawy o CIT). Stanowisko Pana zgodnie z którym, korzystanie z Pojazdu przez członków zarządu Fundacji, do spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów, nie będzie opodatkowane CIT, w szczególności jako świadczenie z art. 24q ust. 1 pkt 1 lub pkt 3 ustawy o CIT należało uznać za nieprawidłowe”.

Należy jednak jasno wskazać, że w pierwszej interpretacji wnioskodawca podkreślił, że samochód osobowy będzie używany wyłącznie dla celów dozwolonej przez art. 5 u.f.r. działalności gospodarczej fundacji. Takiego bezpośredniego sformułowania nie zawarto w drugiej interpretacji (wnioskodawca wskazał, że „Zarząd Fundacji będzie używał Pojazdu dla celów statutowych Fundacji, określonych w art. 2 ust. 1 UFR, tj. Pojazd będzie wykorzystywany do spełniania świadczeń na rzecz beneficjentów Fundacji”), co mogło być przyczyną negatywnego stanowiska Dyrektora KIS.

Innym obszarem problemowym jest **wynajmowanie przez fundację rodzinną nieruchomości należących do fundatora**. W interpretacji indywidualnej z dnia 11 sierpnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.258.2023.1.EJ) wnioskodawca wskazał, że fundacja będzie wynajmowała na siedzibę część nieruchomości należącej do fundatora, miesięczny czynsz ustalony będzie na warunkach rynkowych. Wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy czynsz najmu płacony przez fundację będzie dla niej stanowił przychód odpowiadający wartości świadczenia w rozumieniu art. 2 ust. 2 u.f.r. lub ukryty zysk. Dyrektor KIS stwierdził, że:

„Z wniosku wynika, że czynsz ten zostanie ustalony na warunkach rynkowych na podstawie zawartej między wnioskodawcą a fundacją umowy najmu nieruchomości. W zamian za zapłatę

czynszu w wysokości wynikającej z umowy, fundacja rodzinna uzyska możliwość korzystania z części nieruchomości należącej do Wnioskodawcy. **Podstawą do wypłaty czynszu będzie więc umowa najmu, a nie statut fundacji czy też lista beneficjentów.** Wnioskodawca otrzyma środki w postaci czynszu, ponieważ zawarł z fundacją umowę najmu, a nie ze względu na to, że jest beneficjentem fundacji. Nie można wobec tego uznać, że czynsz najmu stanowi w tym przypadku świadczenie w postaci środków pieniężnych przeniesionych na beneficjenta zgodnie ze statutem fundacji i listą beneficjentów. Biorąc powyższe pod uwagę, należy zgodzić się z Pana stanowiskiem, zgodnie z którym czynsz najmu płacony przez Fundację nie będzie stanowił dla niej przychodu odpowiadającego wartości świadczenia w rozumieniu art. 2 ust. 2 ufr i tym samym nie będzie opodatkowany na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.p. (...) Ponadto z opisu sprawy wynika, że wypłacany przez fundację rodzinną czynsz najmu będzie ustalany na **warunkach rynkowych**, w związku z czym w przypadku transakcji polegającej na zapłacie czynszu nie wystąpi różnica między wartością rynkową a ustaloną między stronami ceną tej transakcji. Nie zostanie więc spełniona przesłanka z art. 24q ust. 1a pkt 4 u.p.d.o.p., co oznacza, że czynsz najmu nie będzie stanowił w żadnej części ukrytego zysku, o którym mowa w tym przepisie. Mając na uwadze opis zdarzenia przyszłego i powołane powyżej przepisy, stwierdzić należy, że czynsz płacony przez Fundację na rzecz Fundatora nie mieści się w katalogu zdarzeń o którym mowa w art. 24q ust. 1a u.p.d.o.p. Katalog ten jest zamknięty i nie obejmuje czynszu płaconego w związku z zawartą na warunkach rynkowych umową najmu nieruchomości. Zatem, czynsz najmu płacony przez Fundację nie będzie dla niej stanowił świadczenia w postaci ukrytych zysków w rozumieniu art. 24q ust. 1 pkt 3 w zw. z ust. 1a u.p.d.o.p. i tym samym nie będzie tym samym opodatkowany na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 3 u.p.d.o.p.”.

Z treści przytoczonej interpretacji można postawić tezę, że jeśli zawarta zostanie umowa między fundatorem lub beneficjentem a fundacją rodzinną, której przedmiot nie będzie tożsamy ze świadczeniem określonym w statucie fundacji, nie wystąpi obowiązek podatkowy w CIT po stronie fundacji rodzinnej z tytułu przekazania lub postawienia do dyspozycji beneficjenta świadczenia.

Tabela 2. Interpretacje indywidualne w zakresie opodatkowania świadczeń na rzecz beneficjentów

Interpretacja indywidualna	Stanowisko wnioskodawców	Ocena stanowiska przez Dyrektora KIS
Z dnia 27 sierpnia 2025 r. (sygn. 0111-KDWB.4010.72.2025.2.BB)	Wypłata świadczenia nie powoduje obowiązku potrącenia podatku CIT fundacji rodzinnej, brak też obowiązku ubruttowienia świadczenia.	Prawidłowe.
Z dnia 23 lipca 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.287.2025.2.END)		
Z dnia 27 listopada 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.482.2023.4.KS)	Nieodpłatne używanie samochodów osobowych przez fundatora i beneficjenta (będących jednocześnie członkami zarządu fundacji) do realizacji zadań z art. 5 u.f.r. nie stanowi świadczenia na rzecz beneficjenta podlegającego opodatkowaniu CIT.	Prawidłowe.
Z dnia 27 listopada 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.500.2023.1.KW)		
Z dnia 11 sierpnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.258.2023.1.EJ)	Wynajmowanie na warunkach rynkowych przez fundację rodzinną nieruchomości należących do fundatora nie stanowi świadczenia na rzecz beneficjenta podlegającego opodatkowaniu CIT.	Prawidłowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie interpretacji indywidualnych.

Poczynione uwagi ukazały podatkowe aspekty realizacji przez fundację rodzinną świadczeń na rzecz beneficjentów. Przy dokonywaniu reorganizacji biznesu oraz na dalszym etapie – podczas kształtowania statutu fundacji rodzinnej – uwadze należy poddać szczegółowe zapisy statutu oraz innych umów. Niekiedy drobne zmiany w stanie faktycznym, w treści umowy lub statutu, mogą znacząco wpłynąć na interpretację podatkową.

2.4. Ukryte zyski

Model akumulacyjno-dystrybucyjny co do zasady wiąże powstanie obowiązku podatkowego od dystrybucji dochodu na rzecz osób fizycznych ujętych na liście beneficjentów. Ukryte zyski w pewnym sensie stanowią wyłom w tej zasadzie.

Zdarzenia stanowiące ukryte zyski kwalifikowane są na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych analogicznie jak świadczenia na rzecz beneficjenta. Zgodnie z art. 24q ust. 1 pkt 2 u.p.d.o.p.:

„Podatek dochodowy od przekazanego lub postawionego do dyspozycji przez fundację rodzinną bezpośrednio lub pośrednio świadczenia w postaci ukrytych zysków wynosi 15% podstawy opodatkowania”.

Ustawodawca w art. 24q ust. 1a u.p.d.o.p. przedstawił **katalog zamknięty** ukrytych zysków, zaliczając do nich:

- „1) odsetki, prowizje, wynagrodzenia i inne opłaty od jakiegokolwiek rodzaju pożyczki udzielonej fundacji rodzinnej przez beneficjenta, fundatora lub podmiot powiązany z beneficjentem, fundatorem lub fundacją rodzinną;
- 2) darowizny lub inne nieodpłatne lub częściowo odpłatne świadczenia, inne niż świadczenia, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej, przekazane, bezpośrednio lub pośrednio, na rzecz beneficjenta, fundatora, podmiotu powiązanego z beneficjentem, fundatorem lub fundacją rodzinną;
- 3) świadczenia na rzecz beneficjenta, fundatora lub podmiotu powiązanego z beneficjentem, fundatorem lub fundacją rodzinną z tytułu:

- a) usług doradczych, księgowych, badania rynku, usług prawnych, usług reklamowych, zarządzania i kontroli, przetwarzania danych, usług rekrutacji pracowników i pozyskiwania personelu, gwarancji i poręczeń oraz świadczeń o podobnym charakterze,
- b) wszelkiego rodzaju opłat i należności za korzystanie lub prawo do korzystania z praw lub wartości, o których mowa w art. 16b ust. 1 pkt 4-7;
- 4) różnicę między wartością rynkową transakcji określoną zgodnie z art. 11c a ustaloną ceną tej transakcji – w przypadku innych niż określone w pkt 3 transakcji między fundacją rodzinną a beneficjentem, fundatorem, podmiotem powiązanym z beneficjentem, fundatorem lub fundacją rodzinną;
- 5) pożyczkę udzieloną przez fundację rodzinną beneficjentowi w tej części, która podlegała zwrotowi w danym roku podatkowym i nie została zwrócona do dnia upływu terminu złożenia deklaracji, o której mowa w art. 24s ust. 1, za ten rok podatkowy;
- 6) pożyczkę udzieloną przez fundację rodzinną beneficjentowi na okres co najmniej 10 lat albo na okres krótszy niż 10 lat, jeżeli ostateczny termin obowiązywania umowy wyniósł co najmniej 10 lat”.

W przeciwieństwie do drugiego modelu akumulacyjno-dystrybucyjnego – ryczału od dochodów spółek (patrz: Garstecki, Ostrowski, 2024) – **w przypadku fundacji rodzinnej ustawodawca odstąpił od przedstawienia katalogu otwartego**. Takie działanie należy ocenić pozytywnie, bowiem ogranicza zastosowanie interpretacji rozszerzającej przez organy podatkowe.

Podstawą opodatkowania świadczeń stanowiących ukryte zyski jest przychód odpowiadający wartości świadczenia lub mienia (art. 24q ust. 2 u.p.d.o.p.), a podatek podlega wpłacie na rachunek urzędu skarbowego w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym świadczenie lub mienie, zostały przekazane lub postawione do dyspozycji (art. 24q ust. 6 u.p.d.o.p.).

Poniżej analizie poddano kilka obszarów, które mogą skutkować powstaniem obowiązku podatkowego z tytułu świadczenia stanowiącego ukryty zysk.

Pierwszym z takich obszarów są **darowizny**. W interpretacji indywidualnej z dnia 12 września 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.317.2024.2.END) wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy fundacja będzie zwolniona z podatku CIT z tytułu przekazania darowizn osobom fizycznym i prawnym niebędącymi jej beneficjentami i fundatorem oraz niebędącymi podmiotami powiązanymi z beneficjentami, fundatorem lub fundacją. Dyrektor KIS zajął w tej materii stanowisko negatywne:

„Mając na uwadze powołane wyżej przepisy ustawy o fundacji rodzinnej oraz przedstawiony we wniosku opis zdarzenia przyszłego, **przekazanie darowizn innym osobom fizycznym i prawnym należy traktować jako rozszerzenie listy faktycznych beneficjentów** Wnioskodawcy (Fundacji Rodzinnej). Należy podkreślić, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ufr, celem działalności fundacji rodzinnej jest gromadzenie mienia, zarządzanie nim w interesie beneficjentów oraz spełnianie świadczeń na rzecz beneficjentów. Działalność fundacji rodzinnej nie powinna zatem wykraczać poza określony przez ustawodawcę podstawowy cel jej powołania, a osoby otrzymujące świadczenia z fundacji należy traktować jako beneficjentów. Stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 4 ufr, zarząd fundacji rodzinnej powinien aktualizować listę beneficjentów, tak by lista ta odpowiadała rzeczywistości i określała faktyczny krąg podmiotów na rzecz, których spełniane są świadczenia. Niedopełnienie formalności nie może skutkować tym, że świadczeniobiorcy nie będą uznani za beneficjentów. W Państwa sprawie, skutki podatkowe przekazywanych darowizn należy więc oceniać z uwzględnieniem art. 24q ust. 1 pkt 1 ustawy CIT, tj. tak jakby to były świadczenia, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o fundacji rodzinnej, czyli z zastosowaniem podatku w wysokości 15% podstawy opodatkowania”.

W powyższej interpretacji Dyrektor KIS uznał, że darowizny przekazywane przez fundację rodzinną na rzecz osób fizycznych i prawnych niebędących beneficjentami, fundatorem lub podmiotem powiązanym z tymi osobami, nie stanowią ukrytego zysku, lecz świadczenie w rozumieniu art. 2 ust. 2 u.f.r.

Następnym obszarem są **pożyczki**. W interpretacji indywidualnej z dnia 5 listopada 2024 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.491.2024.1.AK)

wnioskodawca wskazał, że fundacja rodzinna rozważa udzielenie pożyczki beneficjentom **na okres dłuższy niż 10 lat**, jednocześnie zaznaczając, że beneficjenci być może dokonają spłaty pożyczki w terminie krótszym niż 10 lat. W związku z tym wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy pożyczka udzielona przez Fundację rodzinną beneficjentom, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 5 lit. c ustawy o FR na 12 lat, której ostateczny okres obowiązywania umowy wyniesie mniej niż 10 lat wobec dokonania szybszej spłaty przez beneficjenta będzie stanowiła świadczenie z tytułu ukrytych zysków w rozumieniu art. 24q ust. 1a pkt 6 ustawy o CIT i tym samym powstanie obowiązek podatkowy w postaci opodatkowania udzielonej kwoty pożyczki beneficjentowi jako ukrytego zysku wiążącego się z opodatkowaniem stawką podatku wynoszącą 15%? Dyrektor KIS zajął następujące stanowisko:

„W ocenie organu **skrócenie** okresu obowiązywania umowy pożyczki na skutek wcześniejszej jej spłaty przez beneficjenta, **nie wpłynie na obowiązek wykazania przez fundację rodzinną ukrytego zysku**. Zauważyć należy, że art. 24q ust. 1a pkt 6 ustawy o CIT nie odnosi się do faktycznego okresu obowiązywania umowy pożyczki. Mowa bowiem o długości okresu, na który fundacja rodzinna, udzielając pożyczki beneficjentowi zapłaci podatek z tytułu ukrytego zysku. Zawierając umowę pożyczki, strony ustalają warunki, na jakich jest udzielana, w tym długość okresu jej obowiązywania. W analizowanej sprawie okres ten zostanie również ustalony i będzie wynosił co najmniej 10 lat. Oznacza to, że pożyczka zostanie udzielona na taki a nie inny okres czasu, którego skrócenie chociażby z tytułu wcześniejszej spłaty pożyczki pozostaje bez znaczenia wobec treści art. 24q ust. 1a pkt 6 ustawy o CIT. Przy czym zauważyć należy, że planowane w niniejszej sprawie skrócenie okresu obowiązywania umowy pożyczki jest zdarzeniem hipotetycznym i niepewnym co do samego zaistnienia. Sam Wnioskodawca w opisie sprawy wskazuje, że «możliwe jest, że beneficjent będący pożyczkobiorcą zdecyduje się na szybszą spłatę pożyczki». Co istotne, takie stwierdzenie może sugerować, że skrócenie okresu pożyczki jest wyłącznie decyzją pożyczkobiorcy, tj. beneficjenta, nie wynika natomiast z warunków zawartej na okres co najmniej 10 lat umowy pożyczki. Nie można zatem zgodzić się z Panią, że wskazana pożyczka nie będzie wypełniała dyspozycji art. 24q

ust. 1a pkt 6 ustawy o CIT bowiem ostateczny termin obowiązywania umowy pożyczki wyniesie mniej niż 10 lat na skutek wcześniejszej spłaty. W świetle powyższego po stronie fundacji rodzinnej powstanie obowiązek podatkowy w postaci opodatkowania takiej pożyczki 15% stawką podatku”.

Mając na względzie negatywne stanowisko Dyrektora KIS w związku z udzielaniem pożyczek beneficjentom na okres dłuższy niż 10 lat, należy rozważyć sens takiego finansowania beneficjentów przez fundację rodzinną.

Sytuację przeciwną wskazał wnioskodawca w interpretacji indywidualnej z dnia 9 sierpnia 2024 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.283.2024.2.AK). Z opisu zdarzenia przyszłego wynika, że fundacja rodzinna planuje **udzielanie pożyczek beneficjentom** na maksymalnie 5 lat, jednak niewykluczone, że okres obowiązywania tych pożyczek ulegnie wydłużeniu. W związku z tym wnioskodawca sformułował do Dyrektora KIS pytanie, czy pożyczka udzielona przez fundację rodzinną beneficjentom na maksymalnie 5 lat, której okres obowiązywania wydłuży się do co najmniej 10 lat od daty jej zawarcia będzie stanowiła świadczenie z tytułu ukrytych zysków w rozumieniu art. 24q ust. 1a pkt 6 u.p.d.o.p. i tym samym powstanie obowiązek podatkowy w postaci opodatkowania udzielonej kwoty pożyczki beneficjentowi jako ukrytego zysku. Dyrektor KIS stwierdził, że:

„Z powyższych przepisów wynika, że ukrytym zyskiem dla fundacji rodzinnej są m.in.: pożyczki udzielone przez fundację rodzinną beneficjentowi w tej części, która podlegała zwrotowi w danym roku podatkowym i nie została zwrócona do dnia upływu terminu złożenia deklaracji, o której mowa w art. 24s ust. 1, za ten rok podatkowy; – pożyczki udzielone przez fundację rodzinną beneficjentowi na okres co najmniej 10 lat albo na okres krótszy niż 10 lat, jeżeli ostateczny termin obowiązywania umowy wyniósł co najmniej 10 lat. W świetle powyższego pożyczka udzielona przez Fundację rodzinną beneficjentom na okres maksymalnie 5 lat, której okres obowiązywania wydłużyłby się do co najmniej 10 lat od daty jej zawarcia będzie stanowiła świadczenie z tytułu ukrytych zysków w rozumieniu art. 24q ust. 1a pkt 6 updop i tym samym powstanie świadczenie w ukrytego zysku opodatkowanego stawką podatku wynoszącą 15% podstawy opodatkowania”.

W przypadku zawarcia umowy pożyczki z beneficjentem na okres krótszy, niż wynika to z treści art. 24q ust. 1a pkt 5-6 u.p.d.o.p., jeśli do faktycznej spłaty pożyczki dojdzie po upływie tego okresu, fundacja rodzinna zobligowana będzie do rozpoznania świadczenia z tytułu ukrytego zysku.

Innym przykładem są **nieodpłatne pożyczki dla fundacji rodzinnej**. W interpretacji indywidualnej z dnia 31 lipca 2024 r. (sygn. 0114-KDIP2-2.4010.221.2024.1.SJ) wnioskodawca przedstawił następujące zdarzenie przyszłe:

„Celem sfinansowania dozwolonej działalności FR, o której mowa powyżej, w tym nabycia udziałów w zagranicznej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, fundatorzy spowodują, że Spółka udzieli FR nieoprocentowanej pożyczki w kwocie mogącej przekraczać (...) zł, na podstawie umowy zawartej na czas oznaczony. Spółka nie będzie przy tym uprawniona do otrzymania od FR jakiegokolwiek prowizji lub innego świadczenia w związku z udzieleniem pożyczki. Pożyczka powyższa zostanie ujęta w księgach FR, natomiast w ewidencji pozabilansowej FR wykazany zostanie zgodnie z zasadą ceny rynkowej, przychód z nieodpłatnych świadczeń odpowiadający wartości odsetek od pożyczki zaoszczędzonych przez FR wskutek udzielenia jej finansowania przez Spółkę”.

Nieoprocentowana pożyczka będzie służyć finansowaniu działalności dozwolonej fundacji rodzinnej w myśl art. 5 u.f.r. Wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy udzielenie FR przez spółkę nieoprocentowanej pożyczki, a co za tym idzie korzystanie przez FR z kapitału pożyczki nieodpłatnie, podlegać będzie opodatkowaniu CIT po stronie fundacji lub spółki, w tym zwłaszcza jako świadczenie w postaci ukrytych zysków, o którym mowa w art. 24q ust. 1a ustawy o podatku CIT. Dyrektor KIS stwierdził, że:

„Jak stanowi art. 24q ust. 1 pkt 3 ustawy o CIT, podatek dochodowy od przekazanego lub postawionego do dyspozycji przez fundację rodzinną bezpośrednio lub pośrednio świadczenia w postaci ukrytych zysków wynosi 15% podstawy opodatkowania. Art. 24q ust. 1a ustawy o CIT wskazuje natomiast, co należy rozumieć przez świadczenia w postaci ukrytych zysków.

Z powyższych przepisów wynika więc, że z ukrytymi zyskami mamy do czynienia w przypadku przekazania lub postawienia do dyspozycji przez fundację rodzinną określonego rodzaju świadczenia, wymienionego w art. 24q ust. 1a ww. ustawy. W analizowanej sprawie świadczenie polegające na udzieleniu nieoprocentowanej pożyczki **nie jest wykonywane przez Fundację rodzinną, lecz na jej rzecz przez Spółkę**. Przepisem, do którego odnosi się wprost przypadek udzielenia fundacji rodzinnej pożyczki przez podmiot powiązany (którym w niniejszej sprawie jest dla Fundacji rodzinnej Spółka) jest art. 24q ust. 1a pkt 1 ustawy o CIT. Na podstawie tej regulacji, za ukryty zysk mogłyby zostać uznane odsetki, prowizje, wynagrodzenia i inne opłaty, które fundacja rodzinna byłaby zobowiązana uiścić w związku z udzieloną jej pożyczką. **Z uwagi jednak na okoliczność, że w przypadku nieoprocentowanej pożyczki, Fundacja rodzinna nie będzie dokonywała żadnych opłat, o których mowa w ww. przepisie, po stronie Fundacji rodzinnej nie powstaną ukryte zyski**, które byłyby opodatkowane na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 ustawy o CIT. W analizowanej sprawie nie powstaną również ukryte zyski w rozumieniu art. 24q ust. 1a pkt 5 i 6 ustawy CIT, odnoszące się do sytuacji, w której to fundacja rodzinna udziela pożyczek swoim beneficjentom”.

Organ prawidłowo wskazał, że ukrytym zyskiem mogłyby być odsetki, które fundacja rodzinna zapłaciłaby pożyczkodawcy, czyli spółce. Natomiast inną kwestią jest to, czy fundacja rodzinna i spółka mogły zawrzeć nieoprocentowaną umowę pożyczki. Są to bowiem podmioty powiązane w myśl przepisów u.p.d.o.p., a fundacje rodzinne nie są wyłączone z dyspozycji przepisu art. 11c u.p.d.o.p., czyli z obowiązku stosowania cen rynkowych. Jest to jednak kwestia wykraczająca poza ramy tej części opracowania. Szerzej na ten temat pisze J. Wieczorek (2025).

Dyrektor KIS zajął takie samo stanowisko w interpretacji indywidualnej z dnia 28 sierpnia 2025 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.299.2025.2.BD). W uzasadnieniu Organ wskazał, że:

„W analizowanej sprawie świadczenie polegające na udzieleniu nieoprocentowanej pożyczki nie jest wykonywane przez Fundację rodzinną, lecz na jej rzecz przez Fundatora. Przepisem, do którego odnosi się wprost przypadek udzielenia fundacji ro-

dzinnej pożyczki przez podmiot powiązany (którym w niniejszej sprawie jest dla Fundacji rodzinnej Fundator) jest art. 24q ust. 1a pkt 1 ustawy o CIT. Na podstawie tej regulacji, za ukryty zysk mogłyby zostać uznane odsetki, prowizje, wynagrodzenia i inne opłaty, które fundacja rodzinna byłaby zobowiązana uiścić w związku z udzieloną jej pożyczką. Z uwagi jednak na okoliczność, że w przypadku nieoprocentowanej pożyczki, Fundacja rodzinna nie będzie dokonywała żadnych opłat, o których mowa w ww. przepisie, po stronie Fundacji rodzinnej nie powstaną ukryte zyski, które byłyby opodatkowane na podstawie art. 24q ust. 1a pkt 1 ustawy o CIT”.

Można stwierdzić zatem, że w odniesieniu do nieoprocentowanych pożyczek udzielanych fundacji rodzinnej przez beneficjentów, fundatora lub podmiotów z nimi powiązanych mamy do czynienia z utrwaloną linią interpretacyjną.

Wynagrodzenie fundatora jako członka zarządu za zarządzanie i kontrolę fundacji rodzinnej także stanowi ryzykowne działanie pod kątem podatkowym. Jak wskazał wnioskodawca w interpretacji indywidualnej z dnia 9 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB2-1.4010.423.2023.2.AJ), fundator będzie członkiem zarządu Fundacji oraz zostanie zawarty kontrakt menadżerski, na podstawie którego fundator będzie zarządzał oraz kontrolował fundację i jej majątek oraz jej działalność gospodarczą. Z tego tytułu fundator będzie otrzymywał wynagrodzenie ustalone na warunkach rynkowych. Wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy wypłacając członkowi zarządu wynagrodzenie za zarządzanie i kontrolę, fundacja będzie zobowiązana do zapłaty podatku od świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 u.f.r., na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 lub od świadczenia w postaci ukrytych zysków na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 3 oraz ust. 1a pkt 2 i pkt 3 lit. a u.p.d.o.p. Stanowisko Dyrektora KIS jest pozytywne w zakresie pierwszej części pytania:

„Z wniosku wynika, że Wynagrodzenie to zostanie ustalone na warunkach rynkowych na podstawie zawartego między Państwem a fundatorem kontraktu menadżerskiego. W zamian za zapłatę Wynagrodzenia w wysokości wynikającej z kontraktu menadżerskiego, Fundator będzie zarządzał oraz kontrolował Fundację i jej majątek oraz jej działalność gospodarczą. Podstawą do wypłaty Wynagrodzenia za zarządzanie i kontrolę

będzie więc kontrakt menadżerskie, a nie statut fundacji czy też lista beneficjentów. Fundator otrzyma środki w postaci Wynagrodzenia, ponieważ zawrze z Fundacją kontrakt menadżerski, a nie ze względu na to, że będzie beneficjentem Fundacji. **Nie można wobec tego uznać, że Wynagrodzenie za zarządzanie i kontrolę będzie stanowiło w tym przypadku świadczenie w postaci środków pieniężnych przeniesionych na beneficjenta zgodnie ze statutem fundacji i listą beneficjentów.** Biorąc powyższe pod uwagę, należy zgodzić się z Państwa stanowiskiem, zgodnie z którym wypłacając członkowi zarządu Wynagrodzenie za zarządzanie i kontrolę, Fundacja nie będzie zobowiązana do zapłaty podatku od świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ufr, na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 ustawy o CIT”.

Natomiast w kontekście uznania wypłaconego wynagrodzenia za ukryty zysk Dyrektor KIS zajął stanowisko niekorzystne dla wnioskodawcy:

„Mając na uwadze opis zdarzenia przyszłego i powołane powyżej przepisy, stwierdzić należy, że Wynagrodzenie za zarządzanie i kontrolę wypłacane przez Fundację na rzecz Fundatora, objęte jest katalogiem zdarzeń, o którym mowa w art. 24q ust. 1a pkt 3 lit. a ustawy o CIT. Katalog ten jest katalogiem zamkniętym i w sposób jednoznaczny jako ukryty zysk wymienia świadczenie na rzecz fundatora lub beneficjenta z tytułu zarządzania i kontroli. Zatem wynagrodzenie za zarządzanie i kontrolę wypłacane przez Państwa na rzecz Fundatora będzie stanowiło świadczenie w postaci ukrytych zysków w rozumieniu art. 24q ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 24q ust. 1a pkt 3 lit. a ustawy o CIT i tym samym Fundacja będzie zobowiązana do zapłaty podatku od ww. świadczenia”.

Analogiczne stanowisko zajął Dyrektor KIS w interpretacji z dnia 7 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB2-1.4010.421.2023.2.DD). Obie interpretacje zostały przez wnioskodawców zaskarżone do wojewódzkich sądów administracyjnych, jednakże **obie skargi zostały odrzucone**. W wyroku WSA w Łodzi z 11.04.2024 r. (sygn. I SA/Łd 134/24) Sąd stwierdził, że:

„W analizowanej sprawie mamy do czynienia z wynagrodzeniem za zarządzanie i kontrolę wypłacanym na rzecz fundatora i beneficjenta fundacji. Z art. 24q ust. 1a pkt 3 lit. a ustawy CIT, wprost wynika, że przez świadczenia w postaci ukrytych zysków, o których mowa w ust. 1 pkt 3, rozumie się świadczenia na rzecz beneficjenta, fundatora lub podmiotu powiązanego z beneficjentem, fundatorem lub fundacją rodzinną z tytułu usług doradczych, księgowych, badania rynku, usług prawnych, usług reklamowych, zarządzania i kontroli, przetwarzania danych, usług rekrutacji pracowników i pozyskiwania personelu, gwarancji i poręczeń oraz świadczeń o podobnym charakterze. Przy czym, jak słusznie podkreślił organ interpretujący w zaskarżonej interpretacji, wskazany powyżej art. 24q ust. 1a ustawy CIT, winien być interpretowany łącznie z art. 24q ust. 1 ww. ustawy. Treść art. 24q ust. 1 ww. ustawy odnosi się do ukrytego zysku jako świadczenia przekazanego lub postawionego do dyspozycji przez fundację rodzinną. Z kolei, art. 24q ust. 1a ustawy CIT stanowi, że ukrytym zyskiem jest m.in. świadczenie na rzecz fundatora, beneficjenta z tytułu zarządzania i kontroli. Zatem, w ocenie Sądu, stwierdzić należy, co zostało również uczynione w interpretacji indywidualnej w zaskarżonej części, że ukrytym zyskiem jest m.in. świadczenie wypłacane przez fundację rodzinną na rzecz m.in. fundatora, beneficjenta z tytułu zarządzania i kontroli”.

Tożsame stanowisko oraz uzasadnienie prawne odnajdziemy w wyroku WSA w Poznaniu z 30.04.2024 r. (sygn. I SA/Po 88/24). Dodatkowo WSA w Łodzi podniósł inną istotną kwestię:

„Z powyższych przepisów nie wynika natomiast, jak chciałaby tego strona skarżąca, że wypłata wynagrodzenia z tego tytułu nie jest objęta hipotezą normy z art. 24q ust. 1a pkt 3 ustawy CIT, w sprawie **nie mamy bowiem do czynienia ze świadczeniami usług** przez Fundację na rzecz jej fundatora czy beneficjenta, lecz ze świadczeniami fundatora usług zarządzania i kontroli na rzecz Fundacji”.

Powyższe orzeczenia są nieprawomocne, najprawdopodobniej wnioskodawcy wnieśli skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Niemniej z dużą dozą pewności można stwierdzić, że zawieranie

kontraktów menedżerskich (i innych form wynagrodzenia) z fundatorem będącym członkiem zarządu fundacji rodzinnej jest działaniem ryzykownym z punktu widzenia zarządzania ryzykiem podatkowym w fundacji rodzinnej.

Następnym obszarem ryzyka w postaci ukrytego zysku jest **aport nieruchomości do spółki**. W interpretacji indywidualnej z dnia 22 grudnia 2023 r. (sygn. 0114-KDIP2-1.4010.543.2023.3.MR1) wnioskodawca opisał zdarzenie przyszłe polegające na nabyciu przez fundację rodzinną mienia w postaci niezabudowanej działki gruntu, po czym nieruchomość ta zostałaby następnie wniesiona jako wkład niepieniężny na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym spółki kapitałowej, do której fundacja przystąpi. W związku z tym wnioskodawca spytał Dyrektora KIS, czy wniesienie przez Fundację Nieruchomości aportem do Spółki będzie opodatkowane podatkiem dochodowym od osób prawnych, w szczególności jako świadczenie z art. 24q ust. 1 pkt 1 lub pkt 3 ustawy o CIT? Dyrektor KIS zajął stanowisko negatywne i stwierdził następująco:

„Jednym z dozwolonych zakresów działalności gospodarczej fundacji jest, wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 3 ufr przystępowanie do spółek handlowych, (...), a także uczestnictwo w tych spółkach. Wniesienie wkładu niepieniężnego do spółki może być uznane za takie przystąpienie, ale trzeba mieć na względzie, że ustawodawca dokonał kolejnego ograniczenia, którym jest zbywanie mienia, o ile mienie to zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia (art. 5 ust. 1 pkt 1 ufr). Z taką sytuacją mamy do czynienia w analizowanej sprawie, gdyż z wniosku jednoznacznie wynika, że Nieruchomość zostanie nabyta przez fundację wyłącznie w celu wniesienia jej do spółki tytułem wkładu niepieniężnego na pokrycie kapitału zakładowego. Pomiędzy nabyciem Nieruchomości, a jej wniesieniem do spółki upłynie tylko czas niezbędny na dopełnienie czynności prawnych i korporacyjnych. Nie ulega wątpliwości, że pojęcie zbycia należy rozumieć szeroko, nie tylko jako sprzedaż, ale także dokonywanie innych czynności prawnych, na podstawie których następuje przeniesienie własności mienia, a więc także wniesienie wkładu na pokrycie kapitału zakładowego spółki w zamian za udziały tej spółki (...) Nie w każdym przypadku, gdy dochodzi do przystąpienia fundacji do spółki handlowej

zachodzi jednocześnie sytuacja wniesienia wkładu niepieniężnego czyli zbycia mienia. Przystąpienie do spółki handlowej może też nastąpić poprzez wniesienie wkładu pieniężnego i objęcie udziałów w spółce nowo zawiazanej lub już istniejącej albo nabycie udziałów już istniejących od dotychczasowego wspólnika. Nawet w sytuacji wniesienia wkładu niepieniężnego nie zawsze musi to nastąpić poprzez wniesienie mienia, które zostało nabyte wyłącznie w celu jego dalszego zbycia poprzez wniesienie wkładu do spółki. Jednakże, gdy taka sytuacja wystąpi, to wówczas dojdzie do wykroczenia poza dopuszczalny zakres działalności fundacji, co skutkuje opodatkowaniem zgodnie z art. 24 r.ust. 1 u.p.d.o.p. To, że na gruncie podatkowym przychód powstanie na podstawie przepisu szczególnego, tj. art. 12 ust. 1 pkt 7 u.p.d.o.p. (a nie art. 14 ust. 1 u.p.d.o.p.) nie ma wpływu na kwalifikację opisanej czynności na gruncie innej ustawy, tj. ustawy o fundacji rodzinnej, i dokonania weryfikacji pod kątem regulacji w niej zawartych. Dokonując takiej weryfikacji względem opisanego zdarzenia przyszłego, polegającego na wniesieniu mienia fundacji w postaci Nieruchomości nabytej wyłącznie w tym celu, należy uznać, że dojdzie do sytuacji opisanej w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o fundacji rodzinnej, stanowiącej wykroczenie poza dopuszczalny zakres działalności gospodarczej fundacji, co skutkuje opodatkowaniem na podstawie art. 24 r.ust. 1 u.p.d.o.p.”.

Powyższe stanowisko Dyrektora KIS jest w opinii Autora przykładem **nieuzasadnionej interpretacji rozszerzającej organu**. Niemniej, dopóki nie dojdzie do zmiany linii interpretacyjnej, należy bardzo ostrożnie podejść do takiej formy obejmowania udziałów/akcji/ogółu praw i obowiązków w spółkach przez fundacje rodzinne.

Często spotykaną sytuacją jest **umowa najmu lokalu mieszkalnego** zawarta między fundacją rodzinną a fundatorem. W interpretacji indywidualnej z dnia 4 stycznia 2025 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.665.2024.2.AK) wnioskodawca przedstawił następujący stan faktyczny:

„Fundator dokonał darowizny do majątku Fundacji nieruchomości gruntowej na której posadowiony jest dom jednorodzinny (dalej: „Nieruchomość” lub „Mienie”), który to Fundacja będzie wynajmować, tzn. odda najemcy lokal w ramach umowy naj-

mu (co najmniej na 6 miesięcy) do używania w zamian za co najemca zobowiąże się uiszczać do Fundacji umówiony czynsz wraz z opłatami np. za wodę, prąd i gaz, a także ewentualne inne opłaty towarzyszące związane z wynajmowaną Nieruchomością, które wraz z czynszem, będą stanowić dla Fundacji dochód/przychód (dalej: „wynajem”). Nieruchomość będzie wynajmowana Fundatorowi, który jest jednocześnie beneficjentem Fundacji, tj. podmiotem powiązanym w rozumieniu art. 11a ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2805 z późn. zm., dalej jako: „ustawa o CIT”). Nieruchomość będzie wykorzystywana wyłącznie na cele mieszkaniowe, tj. w domu będzie mieszkać Fundator. Nieruchomość nie będzie służyła prowadzeniu działalności przez beneficjenta, fundatora lub podmiot powiązany w rozumieniu art. 11a ust. 1 pkt 4 z Fundacją. Czynsz najmu zostanie ustalony na zasadach rynkowych”.

Na tle tak przedstawionego stanu faktycznego wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy wynajmowanie nieruchomości mieszkalnej na rzecz beneficjenta fundacji rodzinnej stanowić będzie świadczenie w postaci ukrytych zysków. Dyrektor KIS zajął następujące stanowisko:

„Wyłączenie, o którym mowa w powyższym przepisie, nie ma zastosowania na gruncie niniejszej sprawy, bowiem jak wskazali Państwo we wniosku **Nieruchomość nie będzie służyła prowadzeniu działalności** przez beneficjenta, fundatora lub podmiot powiązany w rozumieniu art. 11a ust. 1 pkt 4 z Fundacją. Nieruchomość będzie wykorzystywana wyłącznie na cele mieszkaniowe, tj. w domu będzie mieszkać Fundator. Na tle wniosku nie można również uznać, że wynajmowanie nieruchomości przez fundację rodzinną na rzecz jej beneficjenta w zamian za ustalony na zasadach rynkowych czynsz najmu, stanowi świadczenie, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ufr. W tym przypadku działalność fundacji rodzinnej wpisuje się w istocie, w zakres dopuszczalnej zarobkowej działalności określonej w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufr. Zastosowania zatem nie może znaleźć art. 24q ust. 1 pkt 1 updog. Przedstawiony we wniosku opis stanu faktycznego nie pozwala również na uznanie, że ma miejsce przekazanie lub postawienie do dyspozycji przez fundację rodzinną świadczenia w postaci ukrytych zysków, o którym

mowa w art. 24q ust. 1 pkt 3 updop. Katalog takich świadczeń, został określony w art. 24q ust. 1a updop. Wśród potencjalnie mogących mieć zastosowanie w sprawie można wymienić świadczenia powołane wyżej i określone w art. 24q ust. 1a pkt 2 i 4 updop. Jednakże uznać należy, że wynajmowanie beneficjentowi przez fundację rodzinną nieruchomości w zamian za ustalony na zasadach rynkowych czynsz najmu, nie może stanowić darowizny lub innego nieodpłatnego lub częściowo odpłatnego świadczenia, innego niż świadczenia, o których mowa w art. 2 ust. 2 ufr (pkt 2). Ponadto fakt ustalenia ceny najmu wg reguł rynkowych uniemożliwia ustalenie ukrytego zysku jako różnicy między wartością rynkową transakcji określoną zgodnie z art. 11c a ustaloną ceną tej transakcji (pkt 4). W świetle powyższego przychód Fundacji Rodzinnej z tytułu wynajmu nieruchomości Fundatorowi na cele mieszkalne będzie korzystał ze zwolnienia z opodatkowania na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 25 updop. Wynajmowanie nieruchomości mieszkalnej przez Fundację rodzinną jej beneficjentowi nie będzie stanowić świadczenia w postaci ukrytych zysków, o których mowa w art. 24q ust. 1 pkt 3 ustawy o CIT. Fundacja nie będzie zobowiązana do zapłaty podatku dochodowego z tego tytułu”.

Certyfikaty inwestycyjne także okazały się obszarem generującym ryzyko powstania ukrytego zysku w fundacji rodzinnej. W interpretacji indywidualnej z dnia 13 maja 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.91.2024.2.KS) wnioskodawca wskazał, że fundator jako sprzedający zawrze także z fundacją rodzinną jako kupującą umowę sprzedaży certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego zamkniętego aktywów niepublicznych (FIZ) utworzonego zgodnie z ustawą z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Cena sprzedaży zostanie określona w wartości rynkowej zgodnie z aktualną wyceną CI. Zapłata ceny sprzedaży zostanie rozłożona na raty, ale na okres nie dłuższy niż 9 lat. Sformułował on następujące pytanie – „Czy cena sprzedaży za sprzedane CI płacona w ratach przez Fundację na rzecz Fundatora będzie stanowiła świadczenie w postaci ukrytych zysków w rozumieniu art. 24q ust. 1 pkt 3 w zw. z ust. 1a ustawy CIT i opodatkowane na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 3 ustawy CIT albo będzie stanowiła świadczenia w rozumieniu art. 2 ust. 2 UFR i będzie tym

samym opodatkowany na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 ustawy CIT?”. W odpowiedzi Dyrektor KIS wskazał, że:

„Na marginesie należy dodać, że zawierając umowę sprzedaży z Fundacją rodzinną, Fundator nie występuje ani w roli beneficjenta, ani fundatora Fundacji rodzinnej. Z uwagi na to, otrzymanych przez Fundatora środków w postaci ceny sprzedaży certyfikatów inwestycyjnych nie należy rozpoznawać, jako świadczenia wynikające z uprawnień zapisanych w statucie Fundacji rodzinnej, gdyż dotyczą one innego tytułu prawnego (umowy sprzedaży), niż wypłata świadczeń zgodnie z art. 24q ust. 1 udodp (zapisów statutu Fundacji rodzinnej). Z uwagi na to, że cena sprzedaży certyfikatów inwestycyjnych ustalona zostanie w wartości rynkowej na powyższe stanowisko nie wpłynie fakt, że cena ta będzie płacona w ratach. Zatem, mając na uwadze powyższe, Państwa stanowisko, zgodnie z którym cena sprzedaży za sprzedane certyfikaty inwestycyjne płacona w ratach przez Fundację na rzecz Fundatora **nie będzie stanowiła świadczenia w postaci ukrytych zysków** w rozumieniu art. 24q ust. 1 pkt 3 w zw. z ust. 1a u.p.d.o.p. i nie będzie opodatkowana na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 3 u.p.d.o.p. ani nie będzie stanowiła świadczenia w rozumieniu art. 2 ust. 2 ufr i nie będzie tym samym opodatkowana na podstawie art. 24q ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.p. – jest prawidłowe”.

Ustawa o fundacji rodzinnej nie zakazuje przystępowania fundacji rodzinnej do zagranicznych spółek pod warunkiem, że są to spółki takiej samej formy prawnej co polskie podmioty. Ciekawe zagadnienie przedstawiono w interpretacji indywidualnej z dnia 23 kwietnia 2024 r. (sygn. 0114-KDIP2-1.4010.85.2024.2.KW) w zakresie **wniesienia przez fundację rodzinną udziałów w spółce amerykańskiej w formie wkładu niepieniężnego do PSA**. Wnioskodawca wskazał, że jako fundator wniósł do fundacji rodzinnej w formie darowizny ogół praw i obowiązków w spółce komandytowej, która to spółka następnie uległa przekształceniu w prostą spółkę akcyjną oraz udziały w spółce kapitałowej prawa amerykańskiego będącej odpowiednikiem polskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W celu uproszczenia struktury własnościowej udziały w spółce amerykańskiej zostaną wniesione jako wkład niepieniężny na pokrycie ceny emisyjnej akcji w PSA. W związ-

ku z tym wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy wniesienie przez fundację rodzinną udziałów w spółce amerykańskiej w formie wkładu niepieniężnego do PSA będzie opodatkowane CIT po stronie fundacji na podstawie art. 24 r.ust. 1 ustawy o CIT lub art. 24q ust. 1 pkt 3 ustawy o CIT. Dyrektor KIS zajął następujące stanowisko:

„Wniesienie składnika majątkowego tytułem wkładu niepieniężnego do spółki kapitałowej stanowi formę odpłatnego zbycia odrębną od sprzedaży. W wyniku wniesienia wkładu niepieniężnego Fundacja otrzymuje udziały/akcje w tej spółce. Nie jest to zatem forma darowizny ani żadnego innego nieodpłatnego lub częściowo odpłatnego świadczenia na rzecz beneficjenta, fundatora lub podmiotu powiązanego z nimi lub z Fundacją. Tym samym, w związku z wniesieniem do spółki PSA wkładu niepieniężnego w postaci udziałów w spółce US nie będzie miał zastosowania art. 24q ust. 1a pkt 2 i 3 u.p.d.o.p.”.

W stanowisku Dyrektor KIS wskazał także na inny istotny aspekt planowania działań reorganizacyjnych z udziałem fundacji rodzinnej:

„Mając na względzie przywołany art. 5 ust. 3 ufr, stwierdzić należy, że fundacja rodzinna może prowadzić działalność polegającą na zbywaniu praw wynikających z przystąpienia do spółek handlowych oraz **podmiotów o podobnym charakterze mających swoją siedzibę za granicą**, nawet jeśli takie prawa, składniki mienia zostały nabyte wyłącznie w celu ich dalszego zbycia (...). Dokonując weryfikacji względem opisanego zdarzenia przyszłego, polegającego na wniesieniu przez Fundację udziałów w Spółce US w formie wkładu niepieniężnego do PSA, należy uznać, że nie dojdzie do sytuacji opisanej w art. 5 ust. 1 ustawy o fundacji rodzinnej, stanowiącej wykroczenie poza dopuszczalny zakres działalności gospodarczej fundacji, co nie będzie skutkowało opodatkowaniem na podstawie art. 24 r.ust. 1 u.p.d.O.p. Zatem, zdaniem Organu, wniesienie przez Fundację Udziałów w spółce US w formie wkładu niepieniężnego do PSA mieści się w zakresie określonym w art. 5 ust. 1 pkt 3 ufr”.

Wynika z tego, że fundacja rodzinna może przystępować do zagranicznych spółek i zachować neutralność takiej czynności pod warunkiem

kiem, że zagraniczne spółki będą mieć podobny charakter do krajowych. Jednakże rekomendowana jest ostrożność w takim rozumowaniu, bowiem wydane zostały też niekorzystne interpretacje dla podatników.

Przykładowo, w interpretacji indywidualnej z dnia 7 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.506.2023.2.AW) wnioskodawca opisał zdarzenie przyszłe polegające na tym, że w przyszłości Fundacja otrzyma akcje spółki z siedzibą w Luksemburgu typu Societe en commandite speciale (SCSp), która jest spółką transparentną podatkowo oraz nie posiada osobowości prawnej. Spółka nie jest więc podatnikiem podatku dochodowego od osób prawnych, o którym mowa w art. 1 ust. 3 pkt 2 ustawy o CIT. Nie jest też spółką w rozumieniu art. 4a pkt 21 tej ustawy, a jest spółką niebędącą osobą prawną, o której mowa w art. 4a pkt 14 omawianej ustawy. Podatnikami podatku dochodowego są więc jej wspólnicy. Dyrektor KIS wyraził stanowisko, że podobieństwo zagranicznej spółki do polskiej powinno też dotyczyć kwestii podatkowych (mimo że przepisy u.f.r. ani u.p.d.o.p. na to nie wskazują). W uzasadnieniu stanowiska czytamy, że:

„Zatem w świetle wskazanej wyżej regulacji dotyczącej dozwolonej działalności fundacji rodzinnej (art. 5 ust. 1 pkt 3 ufr), istotne znaczenie ma nie tylko podobieństwo podmiotów pod względem ich struktury i prawnych podstaw funkcjonowania, ale także **podobieństwo w kwestiach podatkowych**. Ponadto wskazać należy, że ustawodawca w art. 5 ust. 1 pkt 3 nie użył ogólnego sformułowania „spółka”, którym mogłaby zostać objęta ewentualnie także spółka transparentna podatkowo, ale użył bardziej szczegółowego określenia «spółka handlowa», dokonując tym samym zawężenia co do kręgu podmiotów objętych tym przepisem. Powyższe okoliczności pozwalają na stwierdzenie, że w świetle art. 5 ust. 1 pkt 3 ufr, spółka transparentna podatkowo nie może być uznana za podmiot o podobnym charakterze do spółek handlowych, w tym również funduszy inwestycyjnych czy też spółdzielni, o których mowa w tym przepisie. W konsekwencji przychody Fundacji z tytułu udziału w transparentnej podatkowo spółce typu SCSp z siedzibą w Luksemburgu nie będą podlegały zwolnieniu z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych”.

Powyższa interpretacja indywidualna została zaskarżona do WSA. W wyroku WSA we Wrocławiu z 12.06.2024 r. (sygn. I SA/Wr 121/24) Sąd orzekł następująco:

„DKIS nie przedstawił przekonującego uzasadnienia dla przyjętej przez siebie tezy, że przesądzającym warunkiem dla oceny tego, czy podmiot jest podmiotem o podobnym charakterze do spółki handlowej – w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 3 ufr – jest wyłącznie okoliczność podobieństwa podatkowego, jaką jest, w ocenie DKIS, fakt podlegania opodatkowaniu podatkiem CIT. Zasadniczym błędem organu było to, że przesądzając, że o „podobieństwie” decyduje podobieństwo podatkowe, nie poddał oceny tego „podobnego charakteru” przez pryzmat innych cech, które mogą świadczyć o podobieństwie spółki do spółek handlowych”.

W tabeli 3 zestawiono przytoczone interpretacje indywidualne.

Tabela 3. Interpretacje indywidualne w zakresie opodatkowania świadczeń stanowiących ukryte zyski

Interpretacja indywidualna	Stanowisko wnioskodawców	Ocena stanowiska przez Dyrektora KIS
Z dnia 12 września 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.317.2024.2.END)	Zwolnienie z CIT.	Nieprawidłowe. Zdaniem DKIS darowizny przekazywane przez fundatora innym osobom aniżeli beneficjenci i fundator nie stanowią ukrytego zysku, lecz są świadczeniem w rozumieniu art. 2 ust. 2 u.f.r.
Z dnia 5 listopada 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.491.2024.1.AK)	Pożyczka udzielona przez fundację rodziną beneficjentom na okres 12 lat, ale spłacona przed upływem 10 lat nie będzie opodatkowana.	Nieprawidłowe. Pożyczka taka będzie opodatkowana bowiem w momencie jej udzielenia okres spłaty wynosił 12 lat.
Z dnia 9 sierpnia 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.283.2024.2.AK).	Pożyczka udzielona przez fundację rodziną beneficjentom na okres 5 lat, ale spłacona po upływie 10 lat będzie opodatkowana.	Prawidłowe.
Z dnia 31 lipca 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-2-2.4010.221.2024.1.SJ)	Udzielenie fundacji rodzinnej przez spółkę nieopodatkowanej pożyczki nie będzie podlegać opodatkowaniu CIT po stronie fundacji lub spółki, w tym zwłaszcza jako świadczenie w postaci ukrytych zysków.	Prawidłowe.

Interpretacja indywidualna	Stanowisko wnioskodawców	Ocena stanowiska przez Dyrektora KIS
Z dnia 9 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB-2-1.4010.423.2023.2.AJ)	Wynagrodzenie fundatora jako członka zarządu za zarządzanie i kontrolę fundacji rodzinnej nie stanowi ukrytego zysku.	Nieprawidłowe.
Z dnia 22 grudnia 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.543.2023.3.MR1)	Aport nieruchomości należącej do fundacji do spółki, do której przystąpi fundacja nie podlega opodatkowaniu.	Nieprawidłowe. DKIS uznał, że zaistniała przesłanka z art. 5 ust. 1 pkt 1 u.f.r.
Z dnia 4 stycznia 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.665.2024.2.AK)	Umowa najmu lokalu mieszkalnego zawarta między fundacją rodzinną w fundatorem na warunkach rynkowych nie podlega opodatkowaniu.	Prawidłowe.
Z dnia 13 maja 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.91.2024.2.KS)	Sprzedaż CI płacona w ratach przez fundację na rzecz fundatora nie będzie stanowiła świadczenie w postaci ukrytych zysków ani świadczenia na rzecz beneficjenta.	Prawidłowe.
Z dnia 23 kwietnia 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.85.2024.2.KW)	Wniesienie przez fundację rodzinną udziałów w spółce amerykańskiej w formie wkładu niepieniężnego do PSA nie będzie opodatkowane, w tym jako ukryty zysk.	Prawidłowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie interpretacji indywidualnych.

Podsumowując, zdarzenia w fundacji rodzinnej kwalifikowane jako ukryty zysk w świetle art. 24q ust. 1a oraz 24q ust. 1 pkt 3 ustawy o CIT to **wyłącznie te, które mieszczą się w zamkniętym katalogu świadczeń określonym w art. 24q ust. 1a u.p.d.o.p.** Obejmuje on m.in. określone świadczenia finansowe, nieodpłatne lub częściowo odpłatne świadczenia (inne niż statutowe), świadczenia z tytułu usług doradczych, zarządzania, opłat licencyjnych, różnice cenowe w transakcjach nierynkowych oraz określone pożyczki. Świadczenia statutowe – wynikające wprost ze statutu fundacji rodzinnej – nie są ukrytym zyskiem. Każdorazowo należy poddać analizie, czy dane świadczenie spełnia przesłanki z art. 24q ust. 1a u.p.d.o.p. oraz czy nie podlega wyłączeniu na podstawie art. 2 ust. 2 u.f.r.

Jeżeli świadczenie nie jest wymienione w katalogu art. 24q ust. 1a u.p.d.o.p. lub jest świadczeniem statutowym, nie podlega opodatkowaniu jako ukryty zysk. W przypadku wątpliwości decydujące znaczenie ma literalna treść przepisów oraz okoliczności faktyczne danej sprawy.

2.5. Likwidacja fundacji rodzinnej

Ustawodawca wprowadził szczególne regulacje w kwestii likwidacji fundacji rodzinnej. W myśl art. 24q ust. 1 pkt 2 u.p.d.o.p. podatek dochodowy od przekazanego lub postawionego do dyspozycji przez fundację rodzinną bezpośrednio lub pośrednio mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej wynosi 15% podstawy opodatkowania. Mamy zatem do czynienia ze stawką zryczałtowaną względem trzech czynności – wypłat świadczeń, ukrytych zysków oraz przekazania likwidowanego mienia fundacji rodzinnej.

Co istotne, na mocy art. 24q ust. 3 u.p.d.o.p.:

„W przypadku rozwiązania fundacji rodzinnej przychód odpowiadający wartości mienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, pomniejsza się o wartość podatkową mienia wniesionego przez fundatora lub fundatorów”.

W rzeczywistości opodatkowaniu podlega nie przychód, a dochód osiągnięty w wyniku otrzymania mienia likwidacyjnego. Dopelnieniem

powyższej regulacji jest zdefiniowanie wartości podatkowej mienia, przez którą rozumie się (art. 24q ust. 4 u.p.d.o.p.):

„wartość niezaliczoną uprzednio w jakiegokolwiek formie do kosztów uzyskania przychodów, jaka zostałaby przyjęta przez fundatora za taki koszt, gdyby składnik ten został przez niego odpłatnie zbyty bezpośrednio przed wniesieniem go do fundacji rodzinnej, nie wyższą od wartości rynkowej tego mienia”.

Kwestią problematyczną okazały się **środki pieniężne stanowiące mienie likwidowanej fundacji rodzinnej i przekazywane fundatorowi**. W interpretacji indywidualnej z dnia 6 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.528.2023.1.AW) wnioskodawca podjął na pozór proste zagadnienie. Zapytał on Dyrektora KIS, czy środki pieniężne wniesione przez fundatora do fundacji (na pokrycie funduszu założycielskiego i w ramach darowizny), objęte są dyspozycją art. 24q ust. 3 u.p.d.o.p., a w konsekwencji, czy w przypadku rozwiązania fundacji i przekazania fundatorowi środków pieniężnych zgromadzonych jako mienie fundacji, tak ustalony przychód będzie mógł zostać pomniejszony o wartość podatkową tego mienia określoną na podstawie art. 24q ust. 4 i 5 u.p.d.o.p. Dyrektor KIS zajął stanowisko negatywne dla podatnika, stwierdzając, że:

„Wyjaśnić należy, że wniesione do fundacji rodzinnej środki pieniężne w walucie polskiej (niezależnie od przeznaczenia ich na fundusz założycielski lub przekazania w formie darowizny w trakcie funkcjonowania fundacji) nie mogą stanowić wartości podatkowej mienia wniesionego przez fundatora, o którą zgodnie z przepisem art. 24q ust. 3 u.p.d.o.p. pomniejsza się wartość przychodu fundacji rodzinnej w związku z jej rozwiązaniem. Mając na uwadze treść art. 24q ust. 4 u.p.d.o.p., wskazać należy, że ustawodawca objął tym rozwiązaniem tylko takie składniki mienia, które w przypadku ich odpłatnego zbycia mogłyby zostać przez fundatora zaliczone do kosztów uzyskania przychodów. Przykładem takich składników są rzeczy lub prawa. Natomiast w odniesieniu do środków pieniężnych, zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów nie byłoby możliwe. Przenosząc powyższe na grunt rozpatrywanej sprawy, należy stwierdzić, że Fundacja Rodzinna nie będzie miała możliwości

pomniejszenia wartości przychodu fundacji rodzinnej, ustalonego w związku z jej rozwiązaniem, o wartość podatkową mienia wniesionego do niej w formie środków pieniężnych”.

Tożsame stanowisko z tym zajął Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z dnia 23 sierpnia 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.149.2023.2.KS). Organ w sposób następujący argumentował przyjęte stanowisko:

„Wyjaśnić należy, że wniesione do fundacji rodzinnej środki pieniężne w walucie polskiej (niezależnie od przeznaczenia ich na fundusz założycielski lub przekazania w formie darowizny w trakcie funkcjonowania fundacji) nie mogą stanowić wartości podatkowej mienia wniesionego przez fundatora, o którą zgodnie z przepisem art. 24q ust. 3 u.p.d.o.p. pomniejsza się wartość przychodu fundacji rodzinnej w związku z jej rozwiązaniem. Mając na uwadze treść art. 24q ust. 4 u.p.d.o.p. wskazać należy, że ustawodawca objął tym rozwiązaniem tylko takie składniki mienia, które w przypadku ich odpłatnego zbycia mogłyby zostać przez fundatora zaliczone do kosztów uzyskania przychodów. Przykładem takich składników są rzeczy lub prawa. Natomiast w odniesieniu do środków pieniężnych, zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów nie byłoby możliwe. Przenosząc powyższe na grunt Pana sprawy, należy stwierdzić, że Fundacja nie będzie miała możliwości pomniejszenia wartości przychodu fundacji rodzinnej, ustalonego w związku z jej rozwiązaniem, o wartość podatkową mienia wniesionego do niej w formie środków pieniężnych w walucie polskiej”.

Identyczne stanowisko Dyrektor KIS wyraził też w innych interpretacjach – z dnia 3 czerwca 2024 r. (sygn. 0111-KDIB1-1.4010.183.2024.2.RH) oraz z dnia 24 sierpnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.111.2023.1.DP). Wojewódzkie sądy administracyjne nie podzieliły stanowiska organu interpretacyjnego.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z 18.10.2024 r. (sygn. I SA/Kr 646/24) uchylił interpretację z dnia 3 czerwca 2024 r. (sygn. 0111-KDIB1-1.4010.183.2024.2.RH), wskazując następującą argumentację:

„Podsumowując zatem, stwierdzić należy, że w kwestii prawidłowej wykładni art. 24q ust. 3 i ust. 4 u.p.d.o.p. i sposobu jego stosowania w przedstawionych we wniosku okolicznościach faktycznych, przyjąć należy, że w ramach mechanizmu pomniejszenia przychodu o „wartość podatkową mienia” wniesionego przez fundatora (art. 24q ust. 3), **do wartości tej należy zaliczyć także wartość środków pieniężnych w walucie polskiej przekazanych fundacji rodzinnej przez fundatora, jako jeden ze składników mienia fundacji.** Zdaniem Sądu, wyłączenie z «wartości podatkowej» na podstawie art. 24q ust. 4 będzie natomiast dotyczyć tylko tych elementów (składników) mienia, które uprzednio zaliczone były do kosztów uzyskania przychodów. Powyższe uzasadnia także wniosek, oparty na regułach wykładni celowościowej. Niewątpliwie celem ustawodawcy w przypadku rozwiązania fundacji, było bowiem opodatkowanie tylko nadwyżki ponad to co zostało wniesione do fundacji przez fundatora (rozdysponowanych zysków fundacji), a nie opodatkowanie środków, które zostały do niej wniesione. Mając powyższe na uwadze, za zasadny należało uznać zarzut naruszenia art. 24q ust. 1 pkt 2, ust. 2-4 oraz art. 12 ust. 1 u.p.d.o.p. poprzez błędną wykładnię oraz niewłaściwą ocenę co do zastosowania”.

Z kolei WSA w Warszawie w wyroku z dnia 25 kwietnia 2024 r. (sygn. III SA/Wa 2379/23) uchylił interpretację indywidualną z dnia 24 sierpnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.111.2023.1.DP). Sąd wskazał, że:

„niedopuszczalna jest taka wykładnia ww. przepisów u.p.d.o.p., która z jednej strony nakazuje opodatkować wartość przekazanego mienia – przyjmując, że wartością tego mienia będą środki pieniężne, a z drugiej strony uniemożliwiająca pomniejszenie tego przychodu o wartość środków pieniężnych uprzednio przekazanych, mimo oczywistego brzmienia przepisu dotyczącego przekazania świadczenia w związku z rozwiązaniem fundacji. Oznacza to, że mienie, które ma wypłacić fundacja zgodnie z przedstawionym opisem zdarzenia przyszłego nie powinno podlegać opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w związku z rozwiązaniem fundacji, tak długo, jak stanowi jedynie zwrot równowartości aktywów przekazanych przez beneficjenta (fundatora) do fundacji rodzinnej. Powyż-

sze jest o tyle istotne, że mechanizm opodatkowania wypłat z fundacji rodzinnych w przypadku rozwiązania fundacji jest bardzo podobny do mechanizmu opodatkowania dla podzielnego zysku w Ryczałcie – w obu przypadkach opodatkowanie podatkiem dochodowym (CIT) następuje na zasadzie kasowej i nie ma bieżącego opodatkowania dochodu/zysku. Zgodnie z rozumieniem *Słownika języka polskiego PWN* (<https://sjp.pwn.pl/szukaj/zysk.html>) jako zysk uznaje się bowiem «nadwyżkę wpływów nad wydatkami» lub «korzyść, pożytek». Brak wystąpienia kategorii większej (zysk) wyklucza zatem wystąpienie kategorii mniejszej, czyli rozdysponowanego zysku (świadczenia/przysporzenia). Inaczej mówiąc, zastosowanie w takim przypadku powinna znaleźć jedna z zasad logiki prawniczej, tj. wnioskowanie z większego na mniejsze (a maiori ad minus). **Skoro zatem mienie otrzymywane z fundacji w związku z jej rozwiązaniem nie stanowi realnego przysporzenia dla Skarżącego, to nie może stanowić podstawy opodatkowania w podatku dochodowym od osób prawnych, ustalonej na podstawie art. 24q ust. 2-5 u.p.d.o.p.** Takie «mienie» nie może więc stanowić jakiegokolwiek podstawy opodatkowania w podatku dochodowym od osób prawnych. Z punktu widzenia zasad wnioskowania jest to wyłącznie zwrotne przeniesienie składnika majątku”.

Podsumowując, w przypadku likwidacji fundacji rodzinnej opodatkowaniu według stawki 15% podlega nadwyżka otrzymanego mienia ponad jego wartością podatkową. W oparciu o wyroki sądów administracyjnych można stwierdzić, że do wartości podatkowej mienia zalicza się środki pieniężne wniesione przez fundatora do fundacji rodzinnej na każdym etapie jej funkcjonowania.

2.6. Sprawozdawczość podatkowa

Fundacje rodzinne jako osoby prawne wskazane w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych zobowiązane są do składania deklaracji podatkowych według ściśle określonych wzorów.

Ustawodawca w art. 24s ust. 1 u.p.d.o.p. wskazał, że:

„Fundacja rodzinna jest obowiązana złożyć do urzędu skarbowego deklarację, według ustalonego wzoru, o wysokości dochodu (przychodu) osiągniętego w roku podatkowym – w terminie do końca trzeciego miesiąca roku następnego”.

W ust. 2 ustawodawca doprecyzował, że powyższą deklarację składa się za pomocą środków komunikacji elektronicznej w oparciu o przepisy Ordynacji podatkowej.

Fundacje rodzinne składają roczną deklarację o wysokości osiągniętego dochodu (przychodu)

i należnego podatku od przychodów fundacji rodzinnej na formularzu **CIT-8FR**. Deklaracja ta składa się z 5 części opisanych syntetycznie w tabeli 4.

Tabela 4. Zakres deklaracji CIT-8FR

Część	Czego dotyczy	Objaśnienie
A	Miejsce i cel składania deklaracji	W tej części podatnik wskazuje urząd skarbowy, do którego jest adresowana deklaracja, cel złożenia deklaracji oraz rodzaj korekty.
B	Dane podatnika	W tej części podatnik podaje dane identyfikacyjne oraz adres siedziby.
C	Ustalenie podstawy opodatkowania i obliczenie wysokości podatku	W tej części podatnik wskazuje miesiąc, ustalenie podstawy opodatkowania, należny i zapłacony podatek.
D	Informacja o wysokości osiągniętego dochodu podlegającego zwolnieniu z podatku dochodowego od osób prawnych (poniesionej straty) w roku podatkowym, w związku z wykonywaniem działalności gospodarczej, w zakresie określonym w art. 5 u.f.r.	W tej części podatnik podaje następujące wielkości – przychód, koszty uzyskania przychodu, dochód oraz stratę w podziale na źródła przychodów, które odpowiadają zakresem art. 5 ust. 1 u.f.r.

Część	Czego dotyczy	Objaśnienie
E i F	Inne informacje oraz osoba reprezentująca podatnika	W tej części podatnik ujawnia dodatkowe informacje, jeśli uzna je za istotne (E), oraz podaje imię, nazwisko osoby reprezentującej oraz datę wypełnienia deklaracji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wzoru CIT-8FR.

Jeśli fundacja rodzinna osiągnie przychód (dochód) z tytułu określonego w art. 6 ust. 8 u.p.d.o.p., czyli w zakresie najmu lub dzierżawy środków trwałych wykorzystywanych do działalności beneficjenta, fundatora lub podmiotu powiązanego z tymi osobami, wówczas będzie zobowiązana do złożenia zeznania CIT-8.

3. Fundacja rodzinna w świetle ustawy o PIT

3.1. Wniesienie majątku przez fundatora

Ustawodawca na gruncie podatku dochodowego od osób fizycznych (u.p.d.o.f.) nie wprowadził autonomicznej regulacji, która kwalifikowałaby wniesienie składników majątkowych do fundacji rodzinnej jako zdarzenia generującego przychód po stronie fundatora lub innej osoby wnoszącej mienie. W praktyce interpretacyjnej podkreśla się, iż zarówno wniesienie mienia na pokrycie funduszu założycielskiego, jak i późniejsze nieodpłatne nabycia (darowizny) mają charakter czynności nieekwiwalentnych, a więc co do zasady nie odpowiadają konstrukcji odpłatnego zbycia ani innego zdarzenia, z którym ustawa wiązałaby powstanie przychodu u wnoszącego. W konsekwencji ciężar analizy podatkowej przesuwają się z etapu wyposażenia fundacji w składniki majątkowe na etap dystrybucji świadczeń (oraz przekazania mienia przy rozwiązywaniu fundacji).

Zdaniem P. Blajera (2024) „wniesienie mienia przez fundatora nie będzie się wiązało z żadnym opodatkowaniem. Podatek w przypadku wniesienia mienia nie wystąpi, jeśli chodzi o podatkowe rozliczenia fundatora, ale także fundacji rodzinnej. Uprawnione są jednak głosy, które pojawiły się podczas prac nad ustawą, że powinno być to potwierdzone specjalną regulacją. Byłoby to zabezpieczeniem dla fundatora, jego bliskich i samej fundacji rodzinnej. Takim zabezpieczeniem są liczne interpretacje podatkowe, które potwierdzają, że wniesienie mienia jest neutralne podatkowo, jeśli chodzi o podatek dochodowy”.

Neutralność wniesienia mienia do fundacji rodzinnej w podatku dochodowym potwierdzają wszystkie wydane w tym zakresie interpretacje indywidualne, przez co uznać należy, że ugruntowała się tzw. utrwalona linia interpretacyjna. Jak podkreślono w interpretacji indywidualnej z dnia 23.07.2024 r. (sygn. 0115-KDIT1.4011.299.2024.2.MST):

„istota fundacji polega na tym, że w zamian za wniesiony do fundacji majątek fundator nie otrzymuje żadnego ekwiwalentu. Fundacja nie ma charakteru spółki, ani spółdzielni w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od

osób fizycznych. Wobec wskazanych cech fundacji, wniesienie przez Panią składników majątkowych do Fundacji nie spełni dyspozycji art. 17 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Czynność ta nie spełni także dyspozycji art. 20 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych”.

Podobnie sformułował wniosek Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z dnia 28.01.2025 r. (sygn. 0115-KDIT1.4011.801.2024.1.MR):

„obowiązujące od 22 maja 2023 r. przepisy ustawy o PIT wskazują jako **moment powstania przychodu wyłącznie ewentualne przychody otrzymane od fundacji rodzinnej** (bądź w trakcie jej funkcjonowania, bądź w wyniku jej rozwiązania). Żaden z przepisów ustawy o PIT nie wskazuje, aby w momencie wniesienia przez fundatora do fundacji rodzinnej składników majątku dochodziło do powstania przychodu po stronie fundatora”.

W interpretacji indywidualnej z dnia 26.01.2024 r. (sygn. 0115-KDIT1.4011.806.2023.4.MR) organ wyjaśnił, że:

„wniesienie przez Pana składników majątku do Fundacji **nie będzie miało charakteru odpłatnego zbycia** udziałów (akcji), opodatkowanego na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 6 lit. a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Ww. wniesienie składników majątku nie będzie także spełniało dyspozycji art. 17 ust. 1 pkt 9 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, gdyż przepis ten dotyczy opodatkowania wartości wkładu w przypadku wniesienia do spółki albo do spółdzielni wkładu niepieniężnego. Fundacja nie ma charakteru spółki, ani spółdzielni w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Wniesienie przez Pana składników majątku do Fundacji nie spełni również dyspozycji innych przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w zakresie powstania przychodu, w tym art. 10 ust. 1 pkt 9 w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych”.

Wniesienie mienia do fundacji rodzinnej – mimo że nie podlega opodatkowaniu na gruncie u.p.d.o.p. – ma jednak istotne znaczenie dla prawidłowego rozliczenia podatku PIT z tytułu świadczeń otrzy-

mywanych od fundacji rodzinnej. Wysokość tego podatku determinuje bowiem tzw. **proporcja**, o której mowa w ustawie o fundacji rodzinnej. Jak wskazano w art. 28 ust. 1 u.f.r.:

„Dla celów podatku dochodowego od osób fizycznych określa się proporcję wartości mienia wniesionego do fundacji rodzinnej przez każdego z fundatorów lub przez fundację rodzinną”.

Ustawodawca określił, że mienie wniesione do fundacji przez fundatora lub jego małżonka, zstępnych, wstępnych lub rodzeństwo uważa się za wniesione przez fundatora. Z kolei mienie wniesione przez inne osoby – spoza „grupy zerowej” – uważa się za wniesione przez fundację rodzinną (art. 28 ust. 2 u.f.r.). Gdy mienie do fundacji wnosi wspólny zstępny, wstępny albo rodzeństwo więcej niż jednego fundatora, mienie uważa się za wniesione przez wszystkich tych fundatorów w równych częściach (art. 28 ust. 3 u.f.r.).

W art. 29 ust. 1 u.f.r. ustawodawca sprecyzował sposób ustalania proporcji:

„Proporcję, o której mowa w art. 28 ust. 1, określa się w części, w jakiej pozostaje suma wartości składników mienia wniesionego do fundacji rodzinnej przypadająca na tego fundatora lub fundację rodzinną do wartości sumy mienia wniesionego przez wszystkich fundatorów i fundację rodzinną”.

Praktycznym odzwierciedleniem proporcji może być sytuacja, w której mienie do fundacji rodzinnej wnosi rodzeństwo jednego z fundatorów. W takiej sytuacji wartość mienia wniesionego przez fundatora będącego rodzeństwem osoby wnoszącej mienie zwiększy się właśnie o ten wkład i tym samym zwiększa się proporcja względem tego fundatora.

W efekcie świadczenia wypłacane przez fundację rodzinną na rzecz fundatorów lub beneficjentów z „zerowej grupy podatkowej” będą zwolnione z podatku dochodowego tylko w części odpowiadającej aktualnej proporcji udziału fundatorów. Pozostała część świadczeń będzie podlegała opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

Szerzej kwestia proporcji została opisana w części 3.3. opracowania.

W konsekwencji na gruncie PIT zdarzeniem istotnym nie jest co do zasady samo wniesienie mienia do fundacji, lecz otrzymanie

(albo postawienie do dyspozycji) świadczenia przez beneficjenta oraz otrzymanie mienia w związku z rozwiązaniem fundacji. Świadczenia te kwalifikowane są jako przychody z innych źródeł, a opodatkowanie ma charakter zryczałtowany, gdzie fundacja rodzinna pełni funkcję płatnika (oblicza i pobiera podatek w przewidzianych przypadkach, a zakres zwolnienia dla „grupy zerowej” jest limitowany proporcją wynikającą z udziału mienia wniesionego przez fundatora w majątku fundacji). Tym samym wniesienie funduszu założycielskiego oraz późniejsze darowizny należy traktować jako zdarzenia „organizujące” przyszłe skutki PIT na etapie dystrybucji – w szczególności przez wpływ na proporcję warunkującą zwolnienie i wysokość pobieranego ryczału.

3.2. Otrzymanie świadczenia z fundacji rodzinnej

Beneficjenci fundacji rodzinnej otrzymujący od niej świadczenia lub mienie w wyniku likwidacji fundacji rodzinnej, co do zasady uzyskują przychody kwalifikowane do kategorii „inne źródła”. Wskazuje na to treść art. 20 ust. 1g u.p.d.o.f.:

„Za przychody z innych źródeł, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9, uważa się również przychody z tytułu otrzymania lub postawienia do dyspozycji świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej, oraz mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej. Jeżeli przedmiotem tego świadczenia lub tym mieniem nie są pieniądze lub wartości pieniężne, przychód powstaje w ostatnim dniu miesiąca, w którym podatnik otrzymał takie świadczenie lub mienie, a w przypadku świadczenia lub mienia przysługującego za okres dłuższy niż miesiąc, przychód powstaje w ostatnim dniu każdego miesiąca, za który takie świadczenie lub mienie przysługuje”.

Jednakże ustawodawca zwolnił z podatku powyższe przychody uzyskiwane przez niektóre osoby powiązane z fundatorem (tzw. „zerowa grupa”). Na gruncie art. 21 ust. 1 pkt 157 u.p.d.o.f. **wolne od podatku są przychody:**

- „a) fundatora albo osoby będącej w stosunku do fundatora osobą, o której mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2024 r. poz. 1837), uprawnionych do otrzymania mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej,
- b) beneficjenta fundacji rodzinnej z tytułu świadczenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej, jeżeli beneficjentem jest fundator albo osoba będąca w stosunku do fundatora osobą, o której mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn – z zastrzeżeniem ust. 49”.

Doprecyzowaniem powyższej regulacji jest ust. 49 u.p.d.o.f. określający zasady kalkulacji PIT z uwzględnieniem proporcji. W myśl tego przepisu zwolnienie stosuje się do części przychodów:

- „1) fundatora albo osoby będącej w stosunku do fundatora osobą, o której mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, uprawnionych do otrzymania mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej,
- 2) beneficjenta będącego fundatorem albo osobą będącą w stosunku do fundatora osobą, o której mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn – odpowiadającej proporcji, o której mowa w art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej, według stanu na dzień uzyskania przychodu”.

Podsumowując, otrzymane świadczenia przez beneficjentów fundacji rodzinnej, którzy należą do „zerowej grupy podatkowej” względem fundatora (tj. są osobami wymienionymi w art. 4a ustawy o podatku od spadków i darowizn), są zwolnione z podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 157 lit. b w zw. z ust. 49 u.p.d.o.f. – w części odpowiadającej proporcji wartości mienia wniesionego przez fundatora (lub sumy proporcji, jeśli beneficjent jest w „zerowej grupie” wobec kilku fundatorów).

W ostatnich latach obserwuje się utrwaloną linię interpretacyjną w związku z powyższymi obszarami opodatkowania PIT. Zwolnienie świadczeń na rzecz beneficjentów zaliczanych do zerowej grupy względem fundatora korzysta ze zwolnienia z PIT. Jak wskazał Dyrektor KIS

w interpretacji indywidualnej z dnia 22.10.2024 r. (sygn. 0114-KDIP-3-2.4011.661.2024.4.JM):

„przekazanie przez Fundację świadczeń na rzecz beneficjentów (Fundatora, dzieci Fundatora, rodziców Fundatora bądź brata Fundatora), którzy w stosunku do Fundatora należą do tzw. „zerowej grupy podatkowej” wskazanej w art. 4a ustawy o podatku od spadków i darowizn będzie korzystać po stronie tych osób ze zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 157 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w zw. z ust. 49 w części odpowiadającej proporcji, o której mowa w art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (według stanu na dzień uzyskania przychodu)”.

Identyczne stanowisko zajęł Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z dnia 15.10.2024 r. (sygn. 0115-KDIT1.4011.572.2024.1.MR):

„W odniesieniu do Beneficjentów (Grupa 0), w tym Beneficjenta będącego Fundatorem Fundacji Rodzinnej, zastosowanie znajdzie zwolnienie wynikające z art. 21 ust. 1 pkt 157 lit. b w zw. ust. 49 pkt 2 ustawy do całości otrzymanych Świadczeń. Od ww. dochodów Beneficjentów Fundacja Rodzinna nie będzie miała obowiązku obliczania”.

Ze zwolnienia w PIT nie korzystają osoby spoza zerowej grupy podatkowej, otrzymujące świadczenia od fundacji rodzinnej. Dochody (przychody) są wówczas opodatkowane w oparciu o zasady określone w art. 30 ust. 1 pkt 17 u.p.d.o.f., czyli fundacja rodzinna pobiera zryczałtowany podatek dochodowy w wysokości:

- „a) 10% przychodów uzyskanych przez osobę będącą w stosunku do fundatora osobą zaliczoną do I lub II grupy podatkowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, w części odpowiadającej proporcji, o której mowa w art. 27 ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej, według stanu na dzień uzyskania przychodu,
- b) 15% przychodów – w zakresie przychodów, które nie podlegają opodatkowaniu na podstawie lit. a”.

Fundacja, wypłacając świadczenia beneficjentom lub stawiając beneficjentom świadczenia do dyspozycji, pełni **funkcję płatnika podatku**. Świadczy o tym treść art. 41 ust. 4 u.p.d.o.f.:

„Płatnicy, o których mowa w ust. 1, są obowiązani pobierać zryczałtowany podatek dochodowy od dokonywanych wypłat (świadczeń) lub stawianych do dyspozycji podatnika pieniędzy lub wartości pieniężnych z tytułów określonych w art. 29, art. 30 ust. 1 pkt 2, 4-5a, 13-17 oraz art. 30a ust. 1 pkt 1-11 oraz 11b-13, z zastrzeżeniem ust. 4d, 5, 10, 12 i 21”.

Potwierdzenie funkcji płatnika fundacji rodzinnej odnajdujemy m.in. w interpretacji indywidualnej z dnia 11 grudnia 2023 r. (sygn. 0114-KDIP3-1.4011.808.2023.3.EC):

„W związku z powyższym wskazać należy, że z tytułu używania samochodu beneficjent/beneficjenci uzyskuje/uzyskują od Fundacji świadczenie niepieniężne w ramach realizacji ww. celów statutowych, a tym samym przychód z innych źródeł o którym mowa w art. 20 ust. 1g ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przychód ten podlega opodatkowaniu na zasadach określonych art. 30 ust. 1 pkt 17 ww. ustawy, z uwzględnieniem zwolnienia przedmiotowego określonego w art. 21 ust. 1 pkt 157 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Co do zasady więc, od ww. dochodów beneficjentów Fundacja jako płatnik będzie miała obowiązek obliczania, pobierania i odprowadzania podatku, stosownie do art. 41 ust. 4 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych”.

3.3. Proporcja

Jak wspomniano już w poprzednich częściach, jedną z najistotniejszych kwestii przy wypłacie świadczeń na rzecz beneficjentów stanowi proporcja wniesionego przez różne osoby mienia do fundacji rodzinnej. Sama proporcja ustalana jest na bieżąco – każdorazowo w przypadku wniesienia mienia do fundacji rodzinnej (art. 29 ust. 2 u.f.r.). Następnie w oparciu o wyznaczoną proporcję ustala się, jaka część przychodów uzyskiwanych przez beneficjentów – w następstwie

otrzymanego świadczenia od fundacji rodzinnej – podlegać będzie zwolnieniu z opodatkowania.

Problem natury interpretacyjnej wywołał Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej w odniesieniu do zwolnienia z PIT świadczeń wypłacanych fundatorom będącym jednocześnie beneficjentami, zwłaszcza gdy **fundacja ma kilku fundatorów**.

W początkowym okresie kształtowania się linii interpretacyjnej organ interpretacyjny prezentował stanowisko, zgodnie z którym wypłata świadczeń na rzecz co najmniej dwóch fundatorów zaliczanych do „grupy zerowej” (w rozumieniu art. 4a ust. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn) może prowadzić do częściowego opodatkowania PIT. Takie stanowisko Dyrektor KIS wyraził w interpretacjach: z dnia 30 kwietnia 2024 r. (sygn. 0112-KDIL2-1.4011.113.2024.2.JK oraz 0112-KDIL2-1.4011.114.2024.2.JK) oraz z dnia 20 maja 2024 r. (0114-KDIP3-2.4011.397.2024.1.JK2 oraz 0115-KDIT1.4011.299.2024.1.MST).

W zakwestionowanym podejściu organ interpretacyjny przyjął, że przypisanie mienia (tj. kwalifikowanie darowizn i spadków od osób najbliższych jako „mienia wniesionego przez fundatora”) ma zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy członkowie najbliższej rodziny nie występują równolegle w roli innych fundatorów tej samej fundacji rodzinnej. W konsekwencji organ konstruował model, w którym zwolnienie PIT u fundatora-beneficjenta z „grupy zerowej” przysługuje jedynie „proporcjonalnie” do wartości mienia wniesionego przez niego samego, bez możliwości uwzględnienia wkładu innego fundatora pozostającego z nim w relacji z art. 4a ust. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn. Prowadziło to oczywiście do częściowego opodatkowania świadczeń PIT (np. przy równych wkładach małżonków – do objęcia zwolnieniem jedynie połowy świadczenia, przy założeniu, że druga połowa odpowiada „cudzemu” wkładowi). Przykładowo, w interpretacji o sygn. 0112-KDIL2-1.4011.113.2024.2.JK organ wskazał, że:

„Nie można jednak zgodzić się z Pana stanowiskiem, w świetle którego wypłata na Pana rzecz świadczenia korzystać będzie w całości ze zwolnienia z opodatkowania na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 157 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Nie można bowiem uznać, że skoro fundatorzy pozostają względem siebie w stopniu pokrewieństwa kwalifikującym ich do najbliższej rodziny (art. 4a ustawy

o podatku od spadków i darowizn) to na potrzeby ustalenia proporcji mienia do celów podatku dochodowego każdy z fundatorów wniosł je w wysokości 100%”.

Argumentacja podatników opierała się na założeniu, że ratio legis zwolnienia dla „grupy zerowej” powinno być odczytywane w powiązaniu z konstrukcją fundacji rodzinnej jako instrumentu sukcesyjno-ochronnego, a nie jako mechanizmu dystrybucji „obcych” przysporzeń pomiędzy fundatorami. Wskazywano, że w układach rodzinnych typowych dla fundacji (małżonkowie, rodzice i dzieci, rodzeństwo) mienie wnoszone jest przez osoby z najbliższej rodziny, a zatem źródło świadczenia dla każdego z fundatorów-beneficjentów pozostaje w kręgu relacji uprzywilejowanych przez ustawodawcę (art. 4a ust. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn). W takim ujęciu proporcja, o której mowa w art. 21 ust. 49 u.p.d.o.f., powinna – w zakresie relacji pomiędzy fundatorami z „grupy zerowej” – prowadzić do pełnego zwolnienia, skoro ustawodawca nakazuje traktować określone kategorie mienia jako „wniesione przez fundatora” (art. 28 ust. 2 pkt 1 u.f.r.), a cel zwolnienia w art. 21 ust. 1 pkt 157 u.p.d.o.f. ma wspierać rodzinny charakter redystrybucji w ramach fundacji.

Na tle tego sporu akcentowano także systemową konsekwencję podatkową dla atrakcyjności instytucji fundacji rodzinnej. Konstrukcja podatkowa fundacji opiera się bowiem na modelu, w którym – co do zasady – fundacja korzysta ze zwolnienia podmiotowego w CIT, natomiast opodatkowanie materializuje się przede wszystkim na etapie dystrybucji świadczeń na rzecz beneficjentów (w CIT po stronie fundacji) oraz – w zależności od statusu beneficjenta – ewentualnie w PIT. Pojawienie się dodatkowego obciążenia PIT w sytuacji, gdy beneficjentami są fundatorzy z „grupy zerowej”, mogłoby zaburzać oczekiwany przez ustawodawcę rozkład ciężaru podatkowego i generować efekt ograniczający motywację do tworzenia fundacji rodzinnych, zwłaszcza w układach wielofundatorskich typowych dla majątków małżeńskich lub rodzinnych.

Ostatecznie Dyrektor KIS zmienił swoje pierwotne stanowisko, przyjmując, iż podatnik będący fundatorem i jednocześnie osobą pozostającą z innym fundatorem w relacji określonej w art. 4a ust. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn może – dla potrzeb zastosowania zwolnienia z art. 21 ust. 1 pkt 157 w związku z art. 21 ust. 49

u.p.d.o.f. – „sumować proporcję wartości mienia” wniesionego przez siebie oraz przez tego innego fundatora. Już 25 czerwca 2024 r. Dyrektor KIS wydał interpretację (sygn. 0112-KDIL2-1.4011.113.2024.3.JK) zmieniającą interpretację z 30 kwietnia 2024 r. (sygn. 0112-KDIL-2-1.4011.113.2024.2.JK).

4. Fundacja rodzinna w świetle innych ustaw podatkowych

Jedynie przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz osób fizycznych zawierają przepisy szczególne dotyczące fundacji rodzinnej. W zakresie pozostałych ustaw podatkowych ustawodawca nie wprowadził takiego rozwiązania.

4.1. Ustawa o VAT

4.1.1. Status fundacji rodzinnej jako podatnika VAT

Ustawa dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 775 z późn. zm.; dalej: u.p.t.u.) nie zawiera – w przeciwieństwie do ustawy o CIT – odrębnych przepisów dla fundacji rodzinnej. Potwierdził to Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z dnia 17.04.2025 r. (sygn. 0111-KDIB3-1.4012.108.2025.3.ICZ), wskazując, że:

„fundacja rodzinna może być uznana za podatnika podatku VAT prowadzącego działalność gospodarczą, tak jak każda inna osoba prawna i na takich samych zasadach. Z uwagi na specyfikę podatku od towarów i usług (VAT) sama definicja działalności gospodarczej funkcjonuje w pewien sposób autonomicznie i nie jest rozpatrywana z perspektywy innych przepisów krajowych”.

Oznacza to, że fundacja rodzinna może skorzystać ze zwolnienia podmiotowego określonego w art. 113 ust. 1 u.p.t.u.:

„Zwalnia się od podatku sprzedaż dokonywaną przez podatnika posiadającego siedzibę działalności gospodarczej na terytorium kraju, u którego wartość sprzedaży, z wyłączeniem podatku, nie przekroczyła w poprzednim ani bieżącym roku podatkowym kwoty 240 000 zł”.

Należy jednak mieć na uwadze, że w niektórych sytuacjach fundacja rodzinna nie będzie mogła skorzystać ze zwolnienia. Przykładem są

usługi w zakresie doradztwa wyrażone w art. 113 ust. 13 pkt 2 lit. b u.p.t.u.:

„Zwolnień, o których mowa w ust. 1 i 9, nie stosuje się do podatników świadczących usługi w zakresie doradztwa, z wyjątkiem doradztwa rolniczego związanego z uprawą i hodowlą roślin oraz chowem i hodowlą zwierząt, a także związanego ze sporządzaniem planu zagospodarowania i modernizacji gospodarstwa rolnego”.

Powyższe usługi będą także podlegały opodatkowaniu CIT jako ukryte zyski (art. 24q ust. 1a pkt 3 lit. a u.p.d.o.p.). Planując działalność fundacji rodzinnej, trzeba uwzględnić każdy aspekt jej funkcjonowania, może się bowiem okazać – jak w przypadku usług doradczych – że fundacja rodzinna poniesie większy ciężar ekonomiczny niż początkowo zakładano.

4.1.2. Wniesienie mienia do fundacji rodzinnej a VAT

Wniesienie mienia na pokrycie funduszu założycielskiego oraz późniejsze przekazanie fundacji rodzinnej darowizn, wymaga oceny skutków tych czynności na gruncie VAT, ale przede wszystkim po stronie podmiotu wnoszącego. Podmiot otrzymujący – fundacja rodzinna – nie ma w tym zakresie żadnych ryzyk.

Przekazanie mienia fundacji rodzinnej może **po stronie przekazującego skutkować obowiązkiem opodatkowania takiej transakcji**, jeśli zostanie uznane za dostawę towarów albo świadczenie usług w rozumieniu ustawy. Jak wskazano w art. 7 ust. 2 u.p.t.u., taka sytuacja może mieć miejsce w razie:

„przekazanie nieodpłatnie przez podatnika towarów należących do jego przedsiębiorstwa, w szczególności: 1) przekazanie lub zużycie towarów na cele osobiste podatnika lub jego pracowników, w tym byłych pracowników, wspólników, udziałowców, akcjonariuszy, członków spółdzielni i ich domowników, członków organów stanowiących osób prawnych, członków stowarzyszenia, 2) wszelkie inne darowizny – jeżeli podatnik

wi przysługiwało, w całości lub w części, prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego z tytułu nabycia, importu lub wytworzenia tych towarów lub ich części składowych”.

Szczególnie duże ryzyko dotyczy darowizny nieruchomości, które stosunkowo często obserwuje się w praktyce fundacji rodzinnych. Wielu fundatorów nie stosuje narzędzi zarządzania ryzykiem podatkowym (szerzej na ten temat pisze Ostrowski, 2025), w związku z czym skupia się tylko na skutkach podatkowych po stronie fundacji rodzinnej, zapominając o skutkach podatkowych u darczyńcy.

Czynność zbycia przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa jest wyłączona spod opodatkowania VAT (wyłączenie przedmiotowe określone w art. 6 pkt 1 u.p.t.u.). Tym samym z punktu widzenia opłacalności podatkowej niekiedy warto zastanowić się nad tym, czy zespół składników majątkowych spełnia wszystkie wymogi kwalifikacji jako przedsiębiorstwo lub zorganizowana jego część. Jeśli tak, wówczas taka darowizna będzie wyłączona spod reżimu podatku od towarów i usług.

4.1.3. Zbycie składników majątkowych oraz świadczenie usług przez fundację

W przypadku, gdy fundacja rodzinna dokonuje odpłatnego zbycia posiadanych aktywów lub świadczy usługi, kwalifikacja VAT zależy od przedmiotu transakcji, statusu fundacji jako podatnika VAT oraz charakteru danego składnika w jej majątku. Poniżej krótko przedstawiono kwestię sprzedaży nieruchomości, wynajmu nieruchomości, udzielania pożyczek oraz sprzedaży udziałów – jako najczęstszych przykładów w transakcjach z wykorzystaniem fundacji rodzinnej.

Sprzedaż **nieruchomości** może podlegać VAT albo korzystać ze zwolnień ustawowych, co w praktyce wymaga badania przesłanek zwolnień oraz ewentualnych opcji opodatkowania. Przykładem zwolnienia jest dostawa budynków i budowli lub ich części, zawarta w art. 43 ust. 1 pkt 10 u.p.t.u.:

„Zwalnia się od podatku dostawę budynków, budowli lub ich części, z wyjątkiem gdy dostawa jest dokonywana w ramach pierwszego zasiedlenia lub przed nim, oraz pomiędzy pierwszym zasiedleniem a dostawą budynku, budowli lub ich części upłynął okres krótszy niż 2 lata”.

Innym przykładem zwolnienia jest **wynajem na cele mieszkaniowe**. Ustawodawca w art. 43 ust. 1 pkt 36 u.p.t.u. stwierdził, że:

„Zwalnia się od podatku usługi w zakresie wynajmowania lub wydzierżawiania nieruchomości o charakterze mieszkalnym lub części nieruchomości, na własny rachunek, wyłącznie na cele mieszkaniowe lub na rzecz społecznych agencji najmu, o których mowa w art. 22a ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 1440 i 1635)”.

Czynność **udzielania pożyczek** przez fundację rodzinną na rzecz beneficjentów stanowi odpłatne świadczenie usług w rozumieniu ustawy o VAT i co do zasady podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. Jednakże, zgodnie z art. 43 ust. 1 pkt 38 u.p.t.u., usługi udzielania pożyczek pieniężnych korzystają ze zwolnienia z VAT – zwolnienie to ma charakter przedmiotowy i obejmuje również fundacje rodzinne. Fundacja rodzinna może zrezygnować ze zwolnienia na warunkach określonych w ustawie, ale w braku takiej rezygnacji udzielanie pożyczek beneficjentom będzie zwolnione z VAT. Stanowisko to jest jednoznacznie potwierdzone w interpretacjach indywidualnych wydanych przez Dyrektora KIS.

W interpretacji indywidualnej z dnia 17.04.2025 r. (sygn. 0111-KDI-B3-1.4012.108.2025.3.ICZ) Dyrektor KIS wskazał, że:

„usługi udzielania przez Państwa – **Fundację Rodzinną** (pożyczkodawcę) odpłatnych pożyczek pieniężnych na rzecz Beneficjenta (pożyczkobiorcy) **będzie korzystać ze zwolnienia** z podatku od towarów i usług na podstawie tego przepisu [art. 43 ust. 1 pkt 38 ustawy o VAT]”.

Analogiczne stanowisko zaprezentował organ w interpretacji indywidualnej z dnia 12.09.2025 r. (sygn. 0111-KDIB3-1.4012.539.2025.4.MSO)

oraz dnia 15.04.2024r. (sygn. sygn. 0114-KDIP4-3.4012.89.2024.2.AAR).
W tej drugiej organ podkreślił, że:

„wystarczającą przesłanką pozwalającą objąć zwolnieniem daną czynność jest wykazanie jej związku ze wskazanymi w ww. przepisach czynnościami, przy czym związek ten musi być wyraźny i nie odbiegać od świadczenia usług finansowych, wypacząc przez to istotę przewidzianego zwolnienia”.

Z kolei **sprzedaż udziałów** przez fundację rodzinną co do zasady nie podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, o ile fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej polegającej na profesjonalnym obrocie udziałami, maklerskiej, brokerskiej lub zarządzania aktywami. Jeżeli sprzedaż udziałów jest incydentalna i wynika z realizacji zwykłych praw właścicielskich, nie stanowi ona działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy o VAT i nie podlega opodatkowaniu VAT.

Nawet w przypadku uznania, że sprzedaż udziałów przez fundację rodzinną podlega VAT, czynność ta korzysta ze zwolnienia na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 40a ustawy o VAT, o ile nie dotyczy usług przechowywania lub zarządzania udziałami, doradztwa, ściągania długów, leasingu ani udziałów odzwierciedlających prawa do towarów lub nieruchomości.

W konsekwencji, w typowej sytuacji sprzedaż udziałów przez fundację rodzinną nie będzie podlegać opodatkowaniu VAT, a nawet gdyby podlegała, to korzysta ze zwolnienia z tego podatku.

4.2. Ustawa o PCC

Fundacja rodzinna jest podatnikiem podatku od czynności cywilnoprawnych (dalej: u.p.c.c.) wówczas, gdy występuje jako strona czynności cywilnoprawnej wymienionej w zamkniętym katalogu art. 1 ust. 1 u.p.c.c, a na podstawie art. 4 ustawy obowiązek podatkowy ciąży na niej jako nabywcy (np. przy umowie darowizny w części dotyczącej przejęcia długów, ciężarów lub zobowiązań darczyńcy, przy umowie pożyczki, sprzedaży, zamiany, ustanowienia hipoteki). **Nie ma szczególnego wyłączenia fundacji rodzinnej z obowiązku podatkowego w PCC.** Kluczowe jest, aby fundacja rodzinna była

stroną czynności podlegającej PCC i nie korzystała ze zwolnienia przewidzianego w ustawie.

W licznych interpretacjach indywidualnych podkreślono, że opodatkowaniu PCC podlegają wyłącznie czynności wymienione w art. 1 ust. 1 u.p.c.c., a inne czynności, nawet podobne w skutkach gospodarczych, nie podlegają temu podatkowi. W interpretacji indywidualnej z dnia 5.11.2021 r. (sygn. 0111-KDIB2-3.4014.337.2021.2.MD) podkreślono, że:

„Ustawodawca wprowadził zasadę enumeratywnego określenia czynności podlegających opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych”.

Jeżeli fundacja rodzinna otrzymuje **darowiznę**, obowiązek podatkowy w PCC powstaje wyłącznie w zakresie przejęcia przez nią długów, ciężarów lub zobowiązań darczyńcy związanych z przedmiotem darowizny. W pozostałych przypadkach (np. darowizna bez przejęcia długów) PCC nie występuje. W interpretacji indywidualnej z dnia 5.08.2024 r. (sygn. 0111-KDIB2-3.4014.280.2024.3.MD) wyjaśniono, że:

„Umowa darowizny podlega podatkowi od czynności cywilnoprawnych, ale wyłącznie w części dotyczącej przejęcia przez obdarowanego długów i ciężarów albo zobowiązań darczyńcy, a więc np. w sytuacji, **gdy na obdarowanego przechodzą wraz z przedmiotem darowizny wszelkie obowiązki z nim związane, ciążące dotychczas na darczyńcy**. Wartość długów i ciężarów obciążających przedmiot darowizny, w wypadku ich przejęcia przez obdarowanego stanowi podstawę opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych”.

W tej samej interpretacji podkreślono, że obowiązek podatkowy nie ciąży na darczyńcy, lecz na obdarowanym (w tym przypadku fundacji rodzinnej), jeśli przejmuje ona długi, ciężary lub zobowiązania związane z przedmiotem darowizny.

W każdym przypadku należy analizować, czy dana czynność mieści się w zamkniętym katalogu czynności podlegających PCC (art. 1 ust. 1 u.p.c.c.) oraz czy fundacja rodzinna jest stroną tej czynności w charakterze, który rodzi obowiązek podatkowy.

4.3. Ustawa o podatku od spadków i darowizn

Fundacja rodzinna – jako osoba prawna – **nie jest podatnikiem podatku od spadków i darowizn** w żadnej sytuacji. Podatnikiem tego podatku może być wyłącznie osoba fizyczna. Nabycie przez fundację rodzinną majątku w drodze darowizny, spadku lub innego tytułu nie skutkuje powstaniem obowiązku podatkowego w podatku od spadków i darowizn po stronie fundacji rodzinnej. Wynika to jednoznacznie z aktualnych interpretacji indywidualnych Dyrektora KIS.

Jak jednoznacznie wskazał Dyrektor KIS w interpretacji indywidualnej z dnia 14.11.2025 r. (sygn. 0111-KDIB2-3.4015.301.2025.4.ASZ):

„Obowiązek podatkowy – zapłaty podatku nie wystąpi, ponieważ Fundacja nie jest osobą fizyczną, a jedynie osoby fizyczne są podatnikami podatku od spadków i darowizn i tylko nabycie przez takie osoby podlega opodatkowaniu podatkiem od spadków i darowizn”.

Oznacza to, że fundacja rodzinna, jako osoba prawna, nie jest podatnikiem podatku od spadków i darowizn, nawet jeśli nabywa majątek w drodze darowizny, spadku czy innego tytułu wymienionego w ustawie.

W innej interpretacji indywidualnej – z dnia 20.02.2024 r. (sygn. 0111-KDIB2-3.4015.234.2023.2.MD) – Dyrektor KIS wyjaśnił, że:

„na mocy art. 3 ust. 9 ustawy o podatku od spadków i darowizn rzeczy i prawa majątkowe otrzymane tytułem świadczeń z fundacji rodzinnej wyłączone są z opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn, a zatem również tej ustawie nie podlegają”.

Prawidłowy jest zatem wniosek, że nie tylko fundacja rodzinna nie jest podatnikiem podatku od spadków i darowizn, ale także świadczenia wypłacane przez fundację rodzinną nie podlegają temu podatkowi.

4.4. Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych

Fundacja rodzinna podlega pod ustawę z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 707 z późn.

zm., dalej: „u.p.o.l.”) w sytuacjach, gdy spełnia przesłanki określone w tej ustawie, w szczególności gdy jest właścicielem, posiadaczem samoistnym lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości, bądź posiada środki transportowe podlegające opodatkowaniu.

W interpretacjach dotyczących wynajmu nieruchomości przez fundację rodzinną (z dnia 23.09.2024 r. o sygn. 0111-KDIB-2-2.4015.112.2024.4.PB, z dnia 26.07.2024 r. o sygn. 0111-KDI-B2-3.4015.94.2024.3.MD) opisano sytuacje, w których fundacja rodzinna jest właścicielem nieruchomości i uzyskuje z tego tytułu przychody z najmu. Wprawdzie dokumenty te koncentrują się na podatku od spadków i darowizn, jednak z ich treści wynika, że fundacja rodzinna może być właścicielem nieruchomości, a zatem – zgodnie z ustawą o podatkach i opłatach lokalnych – podlega opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości na zasadach ogólnych przewidzianych dla osób prawnych.

Przykładowo, w interpretacji indywidualnej z dnia 23.09.2024 r. (sygn. 0111-KDIB2-2.4015.112.2024.4.PB) opisano, że:

„Fundacja nabyła nieruchomość zabudowaną budynkiem mieszkalnym jednorodinnym dwukondygnacyjnym, którą to obecnie wynajmuje i zamierza wynajmować także w przyszłości, tzn. oddaje najemcy nieruchomość w ramach umowy najmu do używania (na okres nie krótszy niż 6 miesięcy) w zamian za co, najemca zobowiązuje się uiszczać do Fundacji umówiony czynsz wraz z opłatami (...), które wraz z czynszem, stanowią dla Fundacji dochód / przychód”.

Skoro fundacja rodzinna jest właścicielem nieruchomości, to – zgodnie z ustawą o podatkach i opłatach lokalnych – podlega opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości.

Podsumowując, fundacja rodzinna jako osoba prawna jest podatnikiem podatków lokalnych na zasadach ogólnych przewidzianych dla osób prawnych. Brak podmiotowości podatkowej fundacji rodzinnej w podatku od spadków i darowizn nie wyłącza jej z obowiązku podatkowego w podatkach lokalnych. W konsekwencji fundacja rodzinna podlega opodatkowaniu podatkami lokalnymi, gdy posiada składniki majątkowe objęte tymi podatkami, w szczególności nieruchomości lub środki transportowe.

5. Fundacja rodzinna w świetle przepisów o rachunkowości

5.1. Wprowadzenie

Przepisy u fundacji rodzinnej zostały uchwalone w sposób umożliwiający długoterminowe gromadzenie mienia, zarządzanie nim oraz spełnianie świadczeń na rzecz beneficjentów. Niezależnie od szczególnego reżimu ustrojowego wynikającego z ustawy o fundacji rodzinnej fundacja rodzinna jako osoba prawna pozostaje podmiotem funkcjonującym w obrocie gospodarczym, co implikuje konieczność stosowania przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm., dalej: „u.o.r.”).

Zwolnienia i preferencje podatkowe nie zwalniają fundacji z obowiązku rzetelnego ujęcia operacji gospodarczych w księgach rachunkowych oraz odpowiedniej prezentacji skutków wszystkich zdarzeń w sprawozdaniu finansowym. Rachunkowość ma bowiem odzwierciedlać sytuację majątkową i finansową jednostki zgodnie z zasadami ustawy, natomiast prawo podatkowe jedynie wpływa na potrzebę ujęcia skutków podatkowych i rozliczeń z nimi związanych.

W praktyce podkreśla się, że fundacje rodzinne – ze względu na dominację operacji dotyczących majątku (na co wskazuje art. 5 ust. 1 u.f.r.) oraz świadczeń dla beneficjentów – wymagają szczególnie starannego zaprojektowania systemu rachunkowości jednostki. Zgodnie z art. 4 ust. 1 u.o.r. rachunkowość jednostki obejmuje w szczególności:

- przyjęte zasady (politykę) rachunkowości;
- prowadzenie ksiąg rachunkowych;
- inwentaryzację;
- wycenę aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego;
- sporządzanie sprawozdań finansowych;
- gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą oraz
- poddanie badaniu, składanie do właściwego rejestru sądowego, udostępnianie i ogłaszanie sprawozdań finansowych w przypadkach przewidzianych ustawą.

5.2. Obowiązki rachunkowe fundacji rodzinnej

5.2.1. Obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych

Fundacja rodzinna jako osoba prawna mieści się w kategorii jednostek objętych reżimem ustawy o rachunkowości. Oznacza to obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych, dokonywania wyceny bilansowej, przeprowadzania inwentaryzacji oraz sporządzania sprawozdania finansowego w rocznym cyklu sprawozdawczym, przy zachowaniu zasady kontynuacji działalności – o ile nie zachodzą przesłanki utraty kontynuacji działalności w przyszłości.

W aspekcie praktycznym kluczowe jest to, że fundacja rodzinna może – zależnie od skali aktywów, przychodów oraz poziomu zatrudnienia – rozważyć kwalifikację do kategorii jednostek uprawnionych do **stosowania uproszczeń przewidzianych dla jednostek mikro i małych**, o ile spełnia ustawowe warunki. W tabeli 5 zestawiono uproszczenia w wycenie, które mogą stosować fundacje rodzinne.

Tabela 5. Uproszczenia w wycenie dla fundacji rodzinnych

Przepis	Czego dotyczy
Art. 3 ust. 6	Kwalifikacja umów leasingu finansowego według zasad określonych w przepisach podatkowych.
Art. 28a	Zakaz wyceny aktywów i pasywów według wartości godziwej i skorygowanej ceny nabycia – dotyczy tylko jednostek mikro.
Art. 28b	Odstąpienie od stosowania przepisów wydanych na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 4 – Rozporządzenia dot. szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych.
Art. 37 ust. 10	Odstąpienie od ustalania aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego.
Art. 39 ust. 6	Odstąpienie od tworzenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dotyczących przyszłych świadczeń na rzecz pracowników, w tym świadczeń emerytalnych.

Źródło: opracowanie własne

Powyższa uproszczenia mają charakter fakultatywny i powinny być oceniane nie tylko przez pryzmat odciążenia administracyjnego fundacji rodzinnej, lecz również przez pryzmat potrzeb informacyjnych beneficjentów oraz organów fundacji (zarządu, ewentualnej rady nadzorczej) w perspektywie zarządzania majątkiem wielopokoleniowym.

5.2.2. Odrębność od reżimów „organizacji non-profit”

Chociaż fundacja rodzinna posługuje się terminologią „fundacji”, nie jest ona tożsama z klasyczną fundacją funkcjonującą na podstawie przepisów o fundacjach realizujących cele społecznie użyteczne. Konsekwencją jest ostrożność w automatycznym przenoszeniu rozwiązań ewidencyjnych wypracowanych dla sektora NGO. W szczególności, w fundacji rodzinnej świadczenia na rzecz beneficjentów mają charakter realizacji jej ustawowego celu, a nie redystrybucji o charakterze publicznym. Z punktu widzenia u.o.r. nie eliminuje to kwalifikowania wypłat jako kosztów działalności operacyjnej, jednak determinuje sposób prezentacji i opis w informacji dodatkowej, tak aby użytkownik sprawozdania mógł odróżnić koszty zarządu, koszty obsługi majątku oraz koszty spełnianych świadczeń.

5.3. Organizacja rachunkowości fundacji rodzinnej

5.3.1. Polityka rachunkowości i odpowiedzialność kierownika jednostki

Zgodnie z konstrukcją u.o.r. zasadnicza odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości spoczywa na kierowniku jednostki. W realiach fundacji rodzinnej rolę tę co do zasady odgrywa zarząd fundacji, jako organ prowadzący sprawę fundacji i ją reprezentujący. Odpowiedzialność ta obejmuje w szczególności (art. 4 i 4a u.o.r.):

- ustalenie dokumentacji polityki rachunkowości,
- zapewnienie prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- przeprowadzenie inwentaryzacji,

- sporządzenie sprawozdania finansowego oraz zapewnienie jego terminowego zatwierdzenia i złożenia do właściwego rejestru.

W konsekwencji, już na etapie tworzenia fundacji rodzinnej (w tym w okresie organizacji) racjonalne jest dostosowanie polityki rachunkowości do modelu biznesowego fundacji – czy dominować będą przychody z dywidend, odsetek i najmu, czy też fundacja będzie prowadziła dozwoloną działalność gospodarczą w szerszym zakresie, jak wyglądać będzie struktura portfela aktywów oraz jaki będzie mechanizm świadczeń (periodyczne, warunkowe, rzeczowe, mieszane). Brak takiego dopasowania w praktyce skutkuje asymetrią informacji, nierzetelnością ksiąg rachunkowych oraz brakiem realizacji prawdziwego i wiernego obrazu.

5.3.2. Plan kont fundacji rodzinnej

Plan kont w myśl art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a) u.o.r. jest jednym z podstawowych elementów dokumentacyjnych systemu rachunkowości. Ustawodawca ponadto wskazuje, że plan kont powinien zawierać:

„wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej”.

Szczegółowość ewidencji księgowej uzależniona jest od wielu czynników, takich jak rodzaj dozwolonej działalności gospodarczej fundacji, złożoność poszczególnych transakcji czy nawet liczba beneficjentów. Niezależnie od tego instrumentem zapewniającym odpowiednią szczegółowość informacji są konta ksiąg pomocniczych (konta analityczne). Zgodnie z art. 16 ust. 1 u.o.r. konta ksiąg pomocniczych powinny zawierać:

„zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej”.

Następnie, w art. 17 ust. 1 u.o.r., ustawodawca zawarł otwarty katalog ukazujący sytuacje, w których konta ksiąg pomocniczych powinny być prowadzone. Prowadzi się je w szczególności dla:

- „1) środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych;
- 2) rozrachunków z kontrahentami;
- 3) rozrachunków z pracownikami, a w szczególności jako imienną ewidencję wynagrodzeń pracowników zapewniającą uzyskanie informacji, z całego okresu zatrudnienia;
- 4) operacji sprzedaży (kolejno numerowane własne faktury i inne dowody, ze szczegółowością niezbędną do celów podatkowych);
- 5) operacji zakupu (obce faktury i inne dowody, ze szczegółowością niezbędną do wyceny składników aktywów i do celów podatkowych);
- 6) kosztów i istotnych dla jednostki składników aktywów;
- 7) operacji gotówkowych w przypadku prowadzenia kasy”.

W literaturze podkreśla się, że „Księgowość w fundacji rodzinnej niezależnie czy będzie prowadzona przez zatrudnioną księgową czy zlecona biuro powinna odnosić się do specyfiki działalności w tym strategii inwestycyjnej fundacji. Należy ten temat przemyśleć i przedyskutować z zarządem. To on przecież jest odpowiedzialny za stworzenie planu kont. A w nim powinny być wyodrębnione odpowiednie konta, aby właściwie ujmować realizowane obszary aktywności fundacji. Z reguły wyodrębnienie to będzie polegało na wskazaniu oddzielnych kont syntetycznych i analitycznych dotyczących poszczególnych operacji. Warto jednak zaznaczyć, iż ważne jest wyodrębnienie wszystkich operacji dotyczących majątku tworzącego fundusz założycielski fundacji oraz wszelkich operacji dotyczących beneficjentów” (Trzpięła, 2023).

Ustawa o rachunkowości nie zawiera żadnych rekomendacji w tym zakresie dla fundacji rodzinnej. Jednak w oparciu o treść ustawy o fundacji rodzinnej oraz ustaw podatkowych należy stwierdzić, że w fundacji rodzinnej plan kont powinien zapewniać:

- identyfikowalność źródeł mienia (fundusz założycielski, późniejsze wniesienia mienia, darowizny, spadki),

- monitorowanie rozrachunków z beneficjentami (zobowiązania z tytułu uchwalonych lub należnych świadczeń, rozliczenia świadczeń rzeczowych),
- prawidłową ewidencję instrumentów kapitałowych (udziały i akcje, odpisy aktualizujące, dywidendy należne),
- odrębność kosztów świadczeń od kosztów administracyjnych i kosztów obsługi majątku,
- możliwość sporządzenia sprawozdania finansowego oraz zapewnienie danych do uzupełnienia informacji dodatkowej.

W tabeli 6 zaprezentowano przykładowe konta księgowe stosowane w ewidencji księgowej fundacji rodzinnej.

Tabela 6. Przykładowe konta księgowe w planie kont fundacji rodzinnej

Nazwa konta	Opis
231 Udzielone pożyczki	Przykładowa analityka pierwszego stopnia może dotyczyć rodzaju pożyczkobiorców, a drugiego stopnia dokładnego pożyczkobiorcy (np. 231-1 udzielone pożyczki dla beneficjentów, 231-2 udzielone pożyczki dla spółek kapitałowych, 231-3 udzielone pożyczki dla spółek osobowych, 231-4 udzielone pożyczki dla innych podmiotów).
409 Świadczenia na rzecz beneficjentów	Przykładowa analityka pierwszego stopnia dotyczyć może grupy beneficjentów, a drugiego stopnia dokładnego beneficjenta (np. 409-1 beneficjenci z grupy zerowej, 409-2 beneficjenci, których świadczenia opodatkowane są 10-proc. stawką PIT, 409-3 beneficjenci, których świadczenia opodatkowane są 15% stawką PIT).

Źródło: opracowanie własne

5.3.3. Dowody księgowe i dokumentowanie świadczeń

Świadczenia na rzecz beneficjentów – zwłaszcza świadczenia rzeczowe, oddanie rzeczy do używania, finansowanie kosztów utrzymania beneficjentów – wymagają prowadzenia szczególnie starannej doku-

mentacji. Dla celów rachunkowości nie wystarczy ogólne wskazanie, że świadczenie wynika ze statutu – konieczne jest wykazanie tytułu prawnego, wartości świadczenia, daty powstania zobowiązania i daty wykonania świadczenia, odbiorcy świadczenia. W tym zakresie polityka rachunkowości powinna zawierać katalog niezbędnych dowodów: uchwała/zarządzenie, protokół przekazania, umowa użyczenia/najmu „wewnętrznego”, nota księgowa, potwierdzenie przelewu, dokumenty źródłowe przy świadczeniach polegających na ponoszeniu kosztów (np. faktury wystawione na fundację, lecz dotyczące potrzeb beneficjenta).

5.4. Sprawozdawczość finansowa

5.4.1. Struktura sprawozdania finansowego i możliwe uproszczenia

Co do zasady fundacja rodzinna sporządza roczne sprawozdanie finansowe według odpowiedniego załącznika do ustawy o rachunkowości, a wybór struktury zależy od spełnienia przesłanek ustawowych oraz decyzji organów jednostki. W zależności od trzech kryteriów – przychodów ze sprzedaży, sumy aktywów oraz średniorocznego zatrudnienia – fundacja rodzinna może sporządzać sprawozdanie według wzorów określonych w trzech załącznikach, co ukazano w poniższej tabeli.

Tabela 7. Struktura sprawozdania finansowego fundacji rodzinnej

Numer załącznika	Kogo dotyczy
1	Dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji.
4	Dla jednostek mikro sporządzających uproszczony bilans.
5	Dla jednostek małych sporządzających uproszczony bilans.

Źródło: opracowanie własne

W praktyce spotyka się sporządzanie sprawozdania finansowego według załącznika nr 1 do u.o.r. (dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji), przy jednoczesnym stosowaniu wybranych uproszczeń dopuszczonych ustawą, o ile nie narusza to zasady rzetelnego i jasnego obrazu. Takie rozwiązanie podyktowane jest też kwestiami zewnętrznymi, bowiem **instytucje finansowe (banki, instytucje leasingowe) wymagają przedłożenia pełnego sprawozdania finansowego** (załącznik nr 1) w celu przeprowadzenia analizy ryzyka. Sprawozdanie finansowe w wersji uproszczonej – w szczególności dla mikrojednostek – nie daje tym instytucjom możliwości kalkulacji wszystkich wskaźników finansowych. Ponadto, w oparciu o dyspozycję art. 50 ust. 1 u.o.r., informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym mogą być wykazywane ze szczegółowością większą niż zawarta w załącznikach, jeżeli wynika to z potrzeb lub specyfiki jednostki.

Informacja dodatkowa jest jednym z obowiązków elementów sprawozdania finansowego (art. 45 ust. 2 u.o.r.). W kontekście fundacji rodzinnej istotne jest, aby w informacji dodatkowej w sposób transparentny opisać między innymi:

- zasady ewidencji mienia wniesionego,
- zasady wyceny posiadanego mienia oraz aktualizację ich wartości,
- zasady ujmowania i wyceny świadczeń na rzecz beneficjentów,
- istotne transakcje z podmiotami powiązanymi (w tym spółkami portfelowymi).

Takie ujawnienia, choć nie zawsze wymagane treścią przepisów o rachunkowości mogą istotnie zwiększyć walor informacyjny sprawozdania finansowego fundacji rodzinnej.

5.4.2. Terminy sporządzenia i zatwierdzenia sprawozdania

Ustawa o rachunkowości określa podstawowe terminy sporządzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego. Przede wszystkim, zgodnie art. 45 ust. 1 u.o.r.:

„Sprawozdanie finansowe sporządza się na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, o którym mowa w art. 12 ust. 2, oraz na inny dzień bilansowy, stosując odpowiednio, z zastrzeżeniem

ust. 1a-1ba, zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, określone w rozdziale 4”.

Jeśli rok bilansowy fundacji rodzinnej pokrywa się z rokiem kalendarzowym, wówczas dniem bilansowym jest 31 grudnia. Z kolei termin graniczny na sporządzenie sprawozdania finansowego zawarto w art. 52 ust. 1 u.o.r.:

„Kierownik jednostki zapewnia sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego i przedstawia je właściwym organom, zgodnie z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy”.

Sporządzone sprawozdanie finansowe podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego (art. 53 ust. 1 u.o.r.). Niektóre jednostki zobowiązane są do poddania sprawozdania finansowego badaniu w oparciu o dyspozycję art. 53 ust. 1a oraz art. 64 u.o.r. Fundacje rodzinne zobligowane są do poddania badania sprawozdania finansowego, jeśli w poprzedzającym roku obrotowym, za który sporządzono sprawozdanie finansowe, spełniły co najmniej dwa z następujących warunków (art. 64 ust. 1 pkt 4 u.o.r.):

- a) średnioroczne zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło co najmniej 50 osób,
- b) suma aktywów bilansu na koniec roku obrotowego stanowiła równowartość w walucie polskiej co najmniej 3 125 000 euro,
- c) przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy stanowiły równowartość w walucie polskiej co najmniej 6 250 000 euro.

5.4.3. Złożenie sprawozdania do rejestru oraz aspekt elektroniczny

Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego jednostka jest zobowiązana do jego złożenia do właściwego rejestru sądowego w trybie i terminach wynikających z art. 69 u.o.r. oraz przepisów ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2025 r.

poz. 869 z późn. zm., dalej: u.k.r.s.). W praktyce oznacza to konieczność dysponowania podpisami elektronicznymi osób zobowiązanych do podpisu sprawozdania oraz sprawnego przeprowadzenia procedury złożenia dokumentów (sprawozdania finansowego, uchwał, sprawozdania z działalności – jeśli jest wymagane).

5.5. Szczególne zagadnienia rachunkowości fundacji rodzinnej

5.5.1. Fundusz założycielski: ujęcie bilansowe i model ewidencji

Fundusz założycielski – wnoszony przez fundatora w związku z ustanowieniem fundacji rodzinnej – pełni w sensie ekonomicznym funkcję funduszu podstawowego fundacji rodzinnej. Stanowi on pierwotne i bezzwrotne wyposażenie majątkowe umożliwiające rozpoczęcie działalności fundacji. Z perspektywy bilansowej zasadne jest ujmowanie funduszu założycielskiego w pasywach jako składnika kapitałów (funduszy) własnych, przy jednoczesnym ujęciu po stronie aktywów wniesionych składników mienia. Schemat księgowy można przedstawić następująco:

- Wn Środki pieniężne lub inne składniki majątkowe,
 - Ma Fundusz założycielski,
- z równoległym zapewnieniem dokumentacji wyceny i przyjęcia środka trwałego (OT).

W odniesieniu do wyceny początkowej wniesionego mienia ważne jest, aby polityka rachunkowości jednoznacznie wskazywała na metodę wyceny (np. wartość godziwa wynikająca z wyceny rzeczoznawcy przy nieruchomościach lub wartość rynkowa udziałów/akcji ustalona w oparciu o standardy wyceny tego typu aktywów). Praktyka dowodowa ma tu zasadnicze znaczenie, ponieważ fundacja rodzinna gromadzi mienie często o wysokiej wartości, a brak obiektywnej i profesjonalnej wyceny skutkuje ryzykiem zniekształcenia obrazu majątkowego oraz trudnościami w późniejszych testach na utratę wartości.

5.5.2. Wniesienia mienia w toku działalności: darowizny, doposażenia, spadki

W toku funkcjonowania fundacji rodzinnej mogą występować kolejne wniesienia mienia (doposażenia) przez fundatora lub inne osoby, zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. Nie ma wykładni wskazującej na sposób ujęciach takich wkładów. Wydaje się jednak, że prawidłowym rozwiązaniem jest ich ujmowanie przez zwiększenie funduszu, ale innego niż założycielski.

Jednocześnie, jeżeli fundacja rodzinna otrzymuje składniki majątku w sposób incydentalny, a polityka rachunkowości przewiduje ujmowanie darowizn wynikowo, wówczas konieczne jest wyraźne rozdzielenie:

1. darowizn przeznaczonych na zwiększenie funduszy własnych (kapitałowo) oraz
2. darowizn przeznaczonych na finansowanie bieżących kosztów (wynikowo).

W obu przypadkach wymagana jest analityka umożliwiająca identyfikację źródła mienia i jego przeznaczenia, co w fundacji rodzinnej ma znaczenie również dla zachowania przejrzystości relacji wewnętrznych.

Schemat księgowy można przedstawić następująco:

- Wn Środki pieniężne / Ma Fundusz z doposażeń (pozostałe fundusze własne),
- Wn Inwestycje długoterminowe (np. udziały/akcje) / Ma Fundusz z doposażeń.

5.5.3. Udziały/akcje i inne aktywa finansowe

Typowym składnikiem majątku fundacji rodzinnej są udziały i akcje w spółkach portfelowych. Z perspektywy u.o.r. kluczowe staje się rozstrzygnięcie, czy są one kwalifikowane jako inwestycje długoterminowe, czy krótkoterminowe (w zależności od intencji utrzymywania i charakteru zarządzania portfelem), a następnie wybór metody wyceny bilansowej zgodnej z ustawą oraz przyjętą polityką rachunkowości.

Pożytki z udziałów w postaci dywidendy wymagają natomiast prawidłowego ujęcia memoriałowego, w zależności od momentu powstania prawa do dywidendy i jej wymagalności, fundacja może

ujmować należność oraz przychód finansowy w odpowiednich okresach. W praktyce szczególnego znaczenia nabiera spójność ewidencji dywidend z przepływami pieniężnymi, aby możliwe było wykazanie, że wypłata świadczeń dla beneficjentów jest finansowana z realnych strumieni ekonomicznych, a nie z „papierowych” przeszacowań.

5.5.4. Świadczenia na rzecz beneficjentów jako koszty działalności operacyjnej

Spełnianie świadczeń na rzecz beneficjentów stanowi podstawową funkcję fundacji rodzinnej. Z perspektywy rachunkowości świadczenia te powinny być ujmowane jako koszty działalności operacyjnej fundacji, ponieważ stanowią realizację celu, dla którego fundacja została ustanowiona oraz powodują definitywne zmniejszenie korzyści ekonomicznych. W praktyce zasadne jest wyodrębnienie w planie kont osobnej kategorii („**koszty świadczeń na rzecz beneficjentów**”).

W celu realizacji zasady memoriału niezbędne jest rozróżnienie dwóch momentów:

- momentu powstania zobowiązania wobec beneficjenta (np. uchwała organu, decyzja zarządu w wykonaniu statutu), oraz
- momentu wykonania świadczenia (wypłata, przekazanie rzeczy, opłacenie kosztu w imieniu beneficjenta).

Jeżeli fundacja podejmuje wiążącą decyzję o wypłacie świadczenia, a świadczenie nie zostaje wykonane do dnia bilansowego, powinna rozpoznać zobowiązanie (rozzrachunki z beneficjentami) oraz koszt okresu, którego dotyczy decyzja. W przeciwnym razie w bilansie mogłoby dojść do zaniżenia zobowiązań i zawyżenia funduszy własnych. Konto „Rozrachunki z beneficjentami” jako narzędzie do kontroli rozliczeń fundacji z beneficjentami wskazały także B. Nadolna i M. Rydzewska (2025).

Schemat księgowy można przedstawić następująco:

1. ujęcie zobowiązania i kosztu:
Wn koszty świadczeń na rzecz beneficjentów / Ma Rozrachunki z beneficjentami,
2. wypłata świadczenia:
Wn Rozrachunki z beneficjentami / Ma Środki pieniężne.

Świadczenia rzeczowe wymagają dodatkowo rozpoznania rozchodu aktywa oraz ustalenia wartości świadczenia. W zależności od rodzaju aktywa może to obejmować następujące czynności:

- wyksięgowanie środka trwałego (wartość netto),
- ujęcie ewentualnego wyniku na zbyciu/nieodpłatnym przekazaniu,
- równoległe ujęcie kosztu świadczenia.

Polityka rachunkowości powinna precyzować, czy fundacja rodzinna traktuje takie świadczenie jako „wewnętrzną dystrybucję majątku” (koszt świadczeń), czy ujmuje element „pozostały” związany z rozchodem aktywa w pozycjach pozostałych kosztów operacyjnych – przy czym niezależnie od sposobu ewidencji, efekt ekonomiczny powinien być jasno odzwierciedlony w sprawozdaniu finansowym i opisany w informacji dodatkowej.

5.5.5. Wynik finansowy oraz jego przeznaczenie

Ponieważ fundacja rodzinna nie jest spółką kapitałową, nie występuje w niej kategoria dywidendy w rozumieniu przepisów Kodeksu spółek handlowych. **Wypłaty na rzecz beneficjentów nie są zatem podziałem zysku w klasycznym ujęciu korporacyjnym**, lecz realizacją świadczeń wynikających ze statutu fundacji rodzinnej i ustawy o fundacji rodzinnej. Nie eliminuje to jednak potrzeby podejmowania uchwał o przeznaczeniu wyniku finansowego (pokrycie straty, ewentualne odpisy na fundusze), co wiąże się zarówno z mechanizmami ładu wewnętrznego, jak i z wymogami zatwierdzania sprawozdania finansowego przez właściwy organ.

W praktyce rekomendowane jest, aby uchwały organu zatwierdzającego sprawozdanie finansowe rozdzielały dwie sfery:

- uchwałę „wynikową” (pokrycie straty / przeznaczenie zysku na zwiększenie funduszy),
- uchwałę „świadczeniową” (plan świadczeń wraz z limitami wypłat), przy czym druga sfera – choć często powiązana z wynikiem i płynnością finansową – powinna wynikać ze statutu i bieżącej polityki zarządczej fundacji rodzinnej, a nie z mechanicznego wydatkowania zysku.

Na wartość wyniku finansowego netto wpływa wielkość podatku dochodowego za dany rok obrotowy. Jak już wspomniano we wcze-

śniejszych rozdziałach – podatek do zapłaty pojawi się w związku z wypłatą świadczeń dla beneficjentów, zdarzeniami zakwalifikowanymi jako ukryty zysk oraz przekazaniem mienia w związku z likwidacją fundacji. Podatek CIT fundacja musi wpłacić w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym świadczenie lub mienie zostało przekazane lub postawione do dyspozycji. Schemat księgowy można przedstawić następująco:

- Wn konto Podatek dochodowy,
- Ma konto Rozrachunki z Urzędem Skarbowym z tytułu CIT.

5.6. Badanie, audyt, kontrola wewnętrzna i odpowiedzialność

5.6.1. Badanie sprawozdania finansowego (ustawa o rachunkowości) a audyt fundacji rodzinnej (ustawa o fundacji rodzinnej)

Ustawa o rachunkowości przewiduje przypadki, w których roczne sprawozdanie finansowe podlega obowiązkowemu badaniu przez biegłego rewidenta (zależnie od spełnienia progów ustawowych). Niezależnie od tego ustawa o fundacji rodzinnej wprowadza własny mechanizm audytu funkcjonowania fundacji, którego celem jest weryfikacja zgodności działania organów z prawem, statutem oraz interesem beneficjentów. Dla praktyki oznacza to, że fundacja rodzinna powinna budować system kontroli wewnętrznej adekwatny do wartości majątku i złożoności operacji, nawet gdy nie spełnia ustawowych przesłanek badania rocznego sprawozdania w trybie u.o.r.

5.6.2. Dokumentacja i przechowywanie danych

Fundacja rodzinna – ze względu na długoterminowy horyzont funkcjonowania – powinna szczególnie restrykcyjnie traktować obowiązki archiwizacyjne i bezpieczeństwo danych rachunkowych. Dotyczy to zarówno dowodów księgowych dokumentujących nabycia aktywów, jak i dokumentów stanowiących podstawę świadczeń dla beneficjentów. W praktyce niezbędne jest zapewnienie spójności pomiędzy dokumentacją korporacyjną (uchwały, protokoły, decyzje), dokumentacją księgową

oraz dokumentacją prawną dotyczącą aktywów (np. księgi wieczyste, umowy zbycia udziałów, umowy najmu). Braki w tym zakresie nie tylko utrudniają sporządzenie sprawozdania, ale mogą stanowić źródło sporów wewnętrznych i ryzyk prawno-podatkowych.

5.7. Wnioski końcowe

Analiza fundacji rodzinnej w świetle przepisów o rachunkowości prowadzi do wniosku, że ciężar prawidłowego funkcjonowania tej instytucji przesunęła się w praktyce na jakość rachunkowości i sprawozdawczości finansowej. Po pierwsze, fundacja rodzinna – jako jednostka objęta u.o.r. – powinna posiadać politykę rachunkowości projektowaną pod specyfikę majątkową (inwestycje, instrumenty kapitałowe, nieruchomości) i specyfikę świadczeń na rzecz beneficjentów. Po drugie, świadczenia na rzecz beneficjentów, choć naturalne dla celu fundacji, muszą być ujmowane i dokumentowane w sposób zapewniający prawdziwy i wierny obraz. Po trzecie, zatwierdzanie sprawozdań i prawidłowy obieg uchwał organów fundacji staje się elementem krytycznym, co potwierdziła praktyka pierwszych cykli sprawozdawczych fundacji rodzinnych.

6. Fundacja rodzinna a klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania

Fundacja rodzinna stanowi niezwykle przydatne narzędzie do zapewnienia efektywnej sukcesji majątku rodzinnego, a przy tym daje możliwość skorzystania z preferencji podatkowych – co zostało już w poprzednich częściach opracowania ukazane. Niekiedy jednak fundatorzy, składając wniosek do Dyrektora KIS o wydanie interpretacji indywidualnej, uzyskiwali odmowę jej wydania, organ powoływał się wówczas na art. 119a Ordynacji podatkowej (dalej: O.p.), czyli klauzulę przeciwko unikaniu opodatkowania. Poniżej Autor przedstawił wybrane przepisy w tym aspekcie oraz kilka wyroków sądów dotyczących interpretacji indywidualnych, wobec których Dyrektor KIS skorzystał z przysługujących jemu uprawnień i odmówił ich wydania.

Ustawodawca zdefiniował unikanie opodatkowania w ordynacji podatkowej. W myśl art. 119a §1 O.p.:

„Czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli osiągnięcie tej korzyści, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisu, było głównym lub jednym z głównych celów jej dokonania, a sposób działania był sztuczny (unikanie opodatkowania)”.

W §2 ustawodawca wskazał, że w powyższej sytuacji skutki podatkowe czynności określa się na podstawie takiego stanu rzeczy, jaki mógłby zaistnieć, gdyby dokonano tzw. czynności odpowiedniej. Rozumie się przez nią (§3):

„czynność, której podmiot mógłby w danych okolicznościach dokonać, jeżeli działałby rozsądnie i kierował się zgodnymi z prawem celami innymi niż osiągnięcie korzyści podatkowej sprzecznej z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisu, a sposób działania nie byłby sztuczny. Czynność odpowiednia może polegać także na zaniechaniu działania”.

§4 O.p. stanowi zaś, że jeżeli w toku postępowania strona wskaże czynność odpowiednią, skutki podatkowe określa się na podstawie

takiego stanu rzeczy, jaki zaistniałby, gdyby dokonano tej czynności (odpowiedniej). Co istotne, przepisy §2-4 nie mają zastosowania, jeżeli (§5):

„okoliczności wskazują, że osiągnięcie korzyści podatkowej było jedynym celem dokonania czynności, o której mowa w § 1. W takiej sytuacji skutki podatkowe określa się na podstawie takiego stanu rzeczy, jaki zaistniałby, gdyby czynności nie dokonano”.

Z punktu widzenia fundacji rodzinnej istotne jest brzmienie §6:

„Jeżeli korzyść podatkowa została osiągnięta w rezultacie dokonania czynności, o której mowa w § 1, w wyniku zastosowania przepisu ustawy podatkowej określającego warunki przyznania **zwolnienia podmiotowego lub przedmiotowego**, wyłączenia z podstawy opodatkowania, w tym wyłączenia przychodów (dochodów) z opodatkowania, lub odliczenia od przychodu, dochodu lub podatku, **to skutki podatkowe określa się na podstawie stanu prawnego, jaki zaistniałby, gdyby dany przepis ustawy podatkowej nie miał zastosowania**. Przepisów § 2-5 nie stosuje się”.

Powyższe przepisy ordynacji podatkowej jasno wskazują, że gdyby odniesiono korzyść podatkową w wyniku przyznania podmiotowi zwolnienia podmiotowego lub przedmiotowego (np. na mocy art. 6 ust. 1 pkt 25 u.p.d.o.p.), a sposób działania był sztuczny i dominującym celem podatnika było osiągnięcie korzyści podatkowych, wówczas organy podatkowe mają możliwość zastosowania klauzuli i dokonać kalkulacji dochodu w oparciu o brak preferencji (np. zwolnienia z CIT fundacji rodzinnej).

Sztuczny sposób działania został opisany w art. 119c O.p. W myśl §1 sposób działania jest sztuczny, jeśli:

„na podstawie istniejących okoliczności należy przyjąć, że podmiot działający rozsądnie i kierujący się zgodnymi z prawem celami zastosowałby ten sposób działania w dominującej mierze z uzasadnionych przyczyn ekonomicznych. Do przyczyn, o których mowa w zdaniu pierwszym, nie zalicza się celu

osiągnięcia korzyści podatkowej sprzecznej z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisu”.

W §2 ustawodawca przedstawił otwarty katalog działań o znamieniu sztuczności. Jako sztuczny sposób działania wskazał m.in. nieuzasadnione dzielenie operacji, angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego oraz występowanie sytuacji, w której osiągnięta korzyść podatkowa nie ma odzwierciedlenia w poniesionym przez podmiot ryzyku gospodarczym lub jej przepływach pieniężnych.

Należy także wskazać, jak ustawodawca definiuje czynności podjęte w celu osiągnięcia korzyści podatkowej. Zgodnie z art. 119d O.p.:

„Przy ocenie, czy osiągnięcie korzyści podatkowej było głównym lub jednym z głównych celów dokonania czynności, bierze się pod uwagę cele ekonomiczne czynności wskazane przez stronę”.

Powyższe treści miały jedynie zobrazować czytelnikowi jak organy podatkowe definiuje unikanie opodatkowania. W dalszej części przedstawiono treści wybranych wyroków sądów administracyjnych w przedmiocie interpretacji indywidualnych, które nie zostały wydane, ponieważ zastosowano względem nich klauzulę w oparciu o art. 119a O.p.

6.1. Odmowy wydania interpretacji indywidualnych

W wyroku WSA w Poznaniu z dnia 19 września 2024 r. (sygn. I SA/Po 377/24) Sąd oddalił skargę podatnika na decyzję Dyrektora KIS o odmowie wydania interpretacji. W stanie faktycznym wnioskodawca wskazał, że w przyszłości fundacja nabędzie obligacje od podmiotu niepowiązanego (w myśl art. 24q ust. 7 u.p.d.o.p.), natomiast emitentem obligacji będzie podmiot powiązany z beneficjentem, fundatorem lub fundacją. Fundacja będzie otrzymywać odsetki według rynkowego oprocentowania. Wnioskodawca zapytał Dyrektora KIS, czy nabycie obligacji oraz uzyskiwanie przychodów będzie odpowiadać art. 5 ust. 1 pkt 4 u.f.r. i w konsekwencji przychody będą podlegały zwolnieniu

oraz czy po stronie fundacji wystąpi obowiązek zapłaty podatku z tytułu świadczeń (w tym w postaci ukrytych zysków). Organ podatkowy odmówił wydania interpretacji indywidualnej:

„W powyższych okolicznościach, poprzez **zaplanowany ciąg zdarzeń** związany z emisją obligacji przez powiązany podmiot i **zaangażowanie fundacji rodzinnej** jako nabywcy tych obligacji, w miejsce dwuetapowego opodatkowania zysków operacyjnych spółki kapitałowej (na poziomie spółki podatkiem CIT, na poziomie udziałowca podatkiem PIT), pojawić się może jedynie jednorazowe opodatkowanie obniżoną 15% stawką CIT w fundacji. Powyższe rodzi więc uzasadnione przypuszczenie, że **głównym celem przedstawionego we wniosku schematu działania może być osiągnięcie korzyści podatkowej. Uznano również, że przedstawiony sposób działania wypełnia przesłanki sztuczności.** Można przyjąć, że gdyby nie możliwość osiągnięcia potencjalnej korzyści podatkowej racjonalnie działający podmiot nie zastosowałby tego sposobu działania”.

Zdaniem Sądu organ postąpił prawidłowo, odmawiając wydania interpretacji i powołując się na art. 14b § 5b pkt 1 O.p. W uzasadnieniu prawnym Sąd stwierdził, że:

„W ocenie Sądu organ przekonywująco wykazał, że w przedstawionych przez skarżącego realiach może dojść niejako do zamiany dochodu z tytułu udziału w zysku emitenta obligacji na świadczenie wypłacane przez fundację rodzinną. Możliwe jest zaistnienie sytuacji, w której środki mogące stanowić zysk emitenta zostaną wypłacone w formie odsetek do fundacji rodzinnej, a następnie przekazane przez fundację rodzinną w formie świadczenia fundatorowi lub beneficjentowi fundacji rodzinnej. Tego rodzaju sposób działania można poczytywać jako **nieuzasadnione dzielenie operacji będącej w ujęciu ekonomicznym wypłatą zysku emitenta.** Niezależnie od powyższego możliwe jest również uznanie, że doszło do **zaangażowania podmiotu pośredniczącego** we wskazane powyżej zdarzenie ekonomiczne. Wypłata zysku nie nastąpi bowiem niejako bezpośrednio na rzecz fundatora lub beneficjenta fundacji rodzinnej, lecz z wykorzystaniem pośrednictwa fundacji rodzinnej”.

Zatem w ocenie Sądu spełniona była co najmniej jedna przesłanka sztuczności działania – nieuzasadnione dzielenie operacji (art. 119c § 2 pkt 1 O.p.) lub angażowanie podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego (art. 119c § 2 pkt 2 O.p.).

W wyroku WSA w Warszawie z dnia 12 czerwca 2024 r. (sygn. III SA/Wa 1050/24) Sąd oddalił skargę podatnika na decyzję Dyrektora KIS o odmowie wydania interpretacji. W stanie faktycznym wnioskodawca wskazał, że fundacja nabędzie od fundatora obligacje korporacyjne tytułem darowizny lub mienia na powiększenie funduszu założycielskiego, a także dokonano transakcji nabycia obligacji korporacyjnych na rynku wtórnym. Istotne w tej sprawie jest to, że w niektórych spółkach będących emitentami obligacji udziałowcem byłby fundator tejże fundacji rodzinnej. W przypadku emisji obligacji przez spółkę powiązaną z fundatorem fundacja otrzyma odsetki od tych obligacji, co zazwyczaj stanowi uprawnienie obligatariusza. Z kolei spółka będzie mogła zaliczyć do kosztów uzyskania przychodu wypłacane fundacji odsetki, a także inne wydatki związane z emisją obligacji – działania te obniżą dochód spółki lub powiększą jej stratę. W tak przedstawionym stanie faktycznym Dyrektor KIS oraz Szef KAS dopatrzyli się znamion unikania opodatkowania. Wskazano, że:

„Organ odwoławczy zwrócił uwagę na korzyść podatkową, która może powstać po stronie Fundacji, ponieważ przychody z tytułu odsetek od obligacji mogą korzystać ze zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy o CIT, zgodnie z którym zwalnia się od podatku dochodowego od osób prawnych fundację rodzinną. Zdaniem organu drugiej instancji, planowany schemat działania można również uznać za sprzeczny z przedmiotem i celem ustawy o fundacji rodzinnej, ponieważ utworzenie fundacji rodzinnej powinno służyć przede wszystkim gromadzeniu majątku i ułatwieniu sukcesji, a nie wprowadzaniu podmiotu pośredniczącego w przekazywaniu środków pieniężnych w postaci odsetek od obligacji, których źródłem jest działalność gospodarcza prowadzona przez spółki-emitentów, w których fundator jest udziałowcem. Organ odwoławczy, w ślad za Szefem KAS, podkreślił, że fundator wniosł do Fundacji na pokrycie jej funduszu założycielskiego

kwotę 100 tys. zł, a więc zgodnie z art. 17 UFR minimalną kwotę niezbędną do jej powstania. Ponadto nie został określony ściśle krąg beneficjentów, przy czym jednym z nich będzie na pewno sam fundator, co może wskazywać na instrumentalne wykorzystanie Fundacji”.

Sąd oddalił skargę, tym samym podzielił stanowisko organów podatkowych. W uzasadnieniu stwierdził, że:

„podziela stanowisko wyrażone w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego, że jeżeli Szef Krajowej Administracji Skarbowej potwierdzi w opinii uzasadnione podejrzenie organu interpretującego, ten ostatni – związany nią – nie będzie mógł wydać interpretacji. Związanie opinią, wydaną na podstawie art. 14b § 5c Ordynacji podatkowej, oznacza także, że wystarczające będzie przywołanie treści tej opinii w uzasadnieniu postanowienia odmawiającego wydania interpretacji (stosownie do art. 14b § 5b Ordynacji podatkowej)”.

Sąd w wydanym wyroku nie skupił się na przepisach materialnych, lecz na proceduralnych. Tym samym uznał decyzję organów podatkowych w sprawie odmowy wydania interpretacji indywidualnej za zgodną z przepisami Ordynacji podatkowej.

Następnym przykładem jest wyrok WSA w Poznaniu z dnia 6 listopada 2025 r. (sygn. I SA/Po 360/25) w sprawie ustalenia **wartości podatkowej** składników mienia fundacji rodzinnej. Wnioskodawca wskazał w stanie faktycznym, że planuje założyć fundację rodzinną, w której będzie jednocześnie fundatorem i jedynym beneficjentem. Zamierza wnieść do niej (i) nieruchomość kupioną w 2019 r. za 500.000 zł, której wartość rynkowa przy przekazaniu ma wynosić 700.000 zł, oraz (ii) wszystkie udziały w spółce kapitałowej o wartości nominalnej 10.000 zł, przy wartości rynkowej na dzień wniesienia 10.000.000 zł. Po około 7 latach wnioskodawca planuje wyprowadzkę za granicę i rozwiązanie fundacji, zakładając wzrost wartości nieruchomości do 1.000.000 zł oraz udziałów do 20.000.000 zł. Chce potwierdzić, że „wartością podatkową mienia” na dzień likwidacji będzie wartość rynkowa z dnia wniesienia do fundacji (700.000 zł i 10.000.000 zł), tak aby podstawą opodatkowania przy rozwiązaniu była jedynie różnica

między wartością na dzień likwidacji a wartością z dnia wniesienia. Dyrektor KIS odmówił wydania interpretacji, wskazując na przesłanki z art. 119a O.p. W treści orzeczenia czytamy, że Organ:

„podkreślił, że fundacja rodzinna nie jest instrumentem do prowadzenia działalności gospodarczej, ani optymalizacji podatkowej biznesu, ani stricte wehikułem inwestycyjnym. Fundacja rodzinna jest instrumentem sukcesyjnym i w tym celu należy ją stosować. Tymczasem z wniosku wynika, że w sprawie nie występuje żaden element sukcesji. Fundacja rodzinna w tych okolicznościach może zostać wykorzystana przez wnioskodawcę jako instrument do uzyskania korzyści podatkowej”.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu podzielił stanowisko Dyrektora KIS oraz Szefa KAS. W uzasadnieniu czytamy, że:

„W ocenie Sądu organ przekonywująco wykazał, że w przedstawionym zdarzeniu przyszłym istnieje uzasadnione przypuszczenie, że planowane czynności mają charakter sztuczny a na skutek ich realizacji Fundacja rodzinna zostanie przez Fundatora wykorzystana jako instrument do uzyskania przywilejów podatkowych, związanych z jej funkcjonowaniem, sprzecznych z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej. Zamierzonego skutku nie mogły wyrzucić również zarzuty skargi, że wskazane w opisie zdarzenia nie wykraczają poza ramy prawne określone w u.f.r. Zamierzenia wnioskodawcy **noszą cechy sztucznego sposobu działania**, o którym mowa w art. 119c § 1 O.p., ponieważ można przyjąć, że wnioskodawca w **nieuzasadniony sposób podzieli współkontrolowanie** sp. z o.o., bowiem tymczasowo to nie on bezpośrednio będzie udziałowcem tej spółki (por. art. 119c § 2 pkt 1 O.p.), zaś **sama fundacja rodzinna zostanie utworzona i wykorzystana bez dostatecznego uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego** (por. art. 119c § 2 pkt 2 O.p.). Brak jest podstaw do uznania, że podmiot, o którym mowa w art. 119c § 1 O.p. zastosowałby opisany we wniosku o wydanie interpretacji indywidualnej sposób działania w dominującej mierze z uzasadnionych przyczyn ekonomicznych. Ujawnione przez Dyrektora KIS korzyści podatkowe należy także uznać za sprzeczne zarówno z celem lub przedmiotem art. 6 ust. 1 pkt 25 i art. 24q ust. 1 u.p.d.o.p.

oraz art. 21 ust. 1 pkt 157 lit. b u.p.d.o.f., jak i z celem lub przedmiotem samej u.f.r. ustanawiającej – poprzez zmianę przepisów u.p.d.o.f. i u.p.d.o.p. – sposób opodatkowania fundacji rodzinnych. **Wnioskodawca zamierza bowiem wykorzystać sposób opodatkowania fundacji rodzinnych tymczasowo, bez aspektu rodzinnego i na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej poprzez tę fundację, w granicach dozwolonych przez art. 5 ust. 1 u.f.r.”.**

W zakresie unikania opodatkowania zapadł też wyrok WSA w Opolu 10 września 2025 r. (sygn. I SA/Op 297/25). Przedmiotem opisanego zdarzenia przyszłego i zapytania Spółki było ustalenie, czy po stronie Wnioskodawcy (C. sp. z o.o.) powstanie przychód do opodatkowania CIT w związku z planowanym dobrowolnym umorzeniem udziałów należących do C.K., dokonanych przez nabycie przez Spółkę udziałów własnych w celu umorzenia, bez wynagrodzenia i bez obniżania kapitału zakładowego. Czynność ta była elementem szerszej reorganizacji: z C.K. wydzielono działalność produkcyjną Z. (m.in. zakład, złoża i ok. 70 ha gruntów rolnych) i wniesiono ją aportem do Wnioskodawcy, przy czym w wyniku emisji nowych udziałów C.K. stała się współnikiem Spółki obok dotychczasowego udziałowca. Kluczową funkcję w docelowej strukturze pełniła fundacja rodzinna F.R., będąca udziałowcem Wnioskodawcy (a po umorzeniu udziałów C.K. – jedynym współnikiem), utworzona przez fundatora PR na rzecz beneficjentów (m.in. PR i MR). W konsekwencji dywidendy z działalności Z. miały trafiać do F.R., która korzysta ze zwolnienia podmiotowego w CIT, a opodatkowanie miało następować dopiero na etapie wypłat świadczeń z fundacji do beneficjentów.

Dyrektor KIS stwierdził, że opisany przez Spółkę zespół planowanych czynności (aport Z. do Wnioskodawcy, a następnie dobrowolne umorzenie udziałów C.K. bez wynagrodzenia i bez obniżenia kapitału) rodzi uzasadnione przypuszczenie, iż może stanowić czynność unikania opodatkowania lub element takiej czynności w rozumieniu art. 119a § 1 O.p. W konsekwencji – na podstawie art. 14b § 5b pkt 1 O.p. – odmówił wydania interpretacji indywidualnej, wskazując na potencjalnie sztuczny charakter schematu i możliwą korzyść podatkową (odroczenie i obniżenie opodatkowania dywidend dzięki włączeniu do struktury fundacji rodzinnej). Szef KAS w wydanej opinii potwierdził stanowisko

Dyrektora KIS, tj. że w sprawie istnieje uzasadnione przypuszczenie spełnienia przesłanek z art. 14b § 5b pkt 1 O.p. Według Szefa KAS przedstawiona reorganizacja mogła być nakierowana na osiągnięcie korzyści podatkowych sprzecznych z celem przepisów, w szczególności poprzez doprowadzenie do sytuacji, w której dywidendy z działalności Z. będą trafiały do fundacji rodzinnej zwolnionej z CIT, a realne opodatkowanie zostanie przesunięte w czasie i obniżone (m.in. w porównaniu do bezpośrednich wypłat do osób fizycznych).

WSA w Opolu zajął stanowisko zbieżne z organami podatkowymi. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że:

„Organ trafnie i prawidłowo zauważył, że w wyniku planowanego przekazania do Spółki wkładu niepieniężnego w postaci Z., przychody w postaci dywidend z działalności Z. będą podlegały opodatkowaniu (oprócz „pierwszego” opodatkowania w Spółce) jedynie przy wypłacie świadczenia lub mienia na rzecz beneficjentów F.R. Wypłacane przychody z dywidend Spółki, **finalnie będą trafiały do jedyne go udziałowca Spółki, czyli F.R., która, jako fundacja rodzinna jest zwolniona z opodatkowania** podatkiem dochodowym od osób prawnych na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 25 u.p.d.o.p. Planowane przez stronę działania spowodują, że opodatkowanie dywidendy będzie odroczone w czasie, gdyż będzie opodatkowana dopiero w momencie faktycznej jej wypłaty (w postaci świadczenia lub mienia) przez fundację rodzinną F.R. Ponadto, wypłacane przez fundację rodzinną F.R. świadczenie lub mienie (pierwotnie pochodzące z ww. dywidendy) będzie opodatkowane tylko 15% podatkiem (art. 24q ust. 1 pkt 1 i ust. 2 u.p.d.o.p.), a nie jak w przypadku wypłat ze spółki kapitałowej bezpośrednio na rzecz małżonków PR i MR -19% podatkiem z zysków kapitałowych (art. 30a ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 226 z późn. zm.). **Małżonkowie PR i MR (jako beneficjenci F.R.) przy wypłacie świadczenia lub mienia, będą mogli skorzystać ze zwolnienia** na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 157 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Dodatkowym argumentem, który w powiązaniu z powyższymi ustaleniami, wskazuje na zamierzenie strony polegające na uzyskaniu korzyści podatkowych wskutek podjętych działań, jest wskazana pobocznie przez organ okoliczność, że zgodnie z treścią wniosku

z 3 lutego 2024 r., działalność Z.1 (a tym samym przychody pochodzące z Z.1) małżonkowie PR i MR zamierzają przenieść do funduszu inwestycyjnego. Dochody (przychody) funduszy inwestycyjnych zamkniętych, na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 57 u.p.d.o.f., są wolne są od opodatkowania, podobnie jak dochody (przychody) fundacji rodzinnych”.

6.2. Istota opinii zabezpieczających

Institucja opinii zabezpieczającej stanowi szczególny instrument ochronny w prawie podatkowym, ukierunkowany na ograniczenie ryzyka zastosowania klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania. Jej istotą jest ocena organu, czy do wskazanej korzyści podatkowej wynikającej z planowanej czynności (albo zespołu czynności) nie znajdzie zastosowania art. 119a O.p. Ustawodawca wskazał w art. 119w §1 O.p. organem właściwym do wydania opinii zabezpieczającej jest Szef Krajowej Administracji Skarbowej.

Z punktu widzenia funkcji gwarancyjnej opinia zabezpieczająca pełni funkcję „tarczy” przed kwalifikacją działań jako unikania opodatkowania (art. 119b O.p.). Organ wydaje opinię wówczas, gdy okoliczności przedstawione we wniosku uzasadniają wniosek, iż do opisanej korzyści podatkowej nie ma zastosowania klauzula, natomiast odmawia jej wydania, gdy istnieje możliwość zastosowania art. 119a O.p. (art. 119y § 2 O.p.). W konsekwencji ciężar argumentacyjny po stronie wnioskodawcy sprowadza się do wykazania, że projektowane czynności posiadają istotne uzasadnienie gospodarcze, nie mają charakteru sztucznego, a ich dominującym (lub jednym z głównych) celów nie jest uzyskanie korzyści podatkowej sprzecznej z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej. W praktyce szczególnie istotne jest rzetelne opisanie sekwencji zdarzeń, przepływów majątkowych i finansowych, a także przedstawienie alternatywnych wariantów działania oraz przyczyn ich odrzucenia.

W kontekście fundacji rodzinnych znaczenie opinii zabezpieczających wzrosło wraz z pojawieniem się praktyk strukturyzacyjnych obejmujących wniesienie aktywów (np. udziałów i akcji) do fundacji i ich relatywnie szybką sprzedaż bądź inne, bardziej złożone schematy działania. W debacie prawnopodatkowej akcentuje się, że organ podatkowy może badać, czy sekwencja czynności nie zmierza w istocie

do osiągnięcia preferencji w sposób sprzeczny z ratio legis reżimu fundacji rodzinnej, a więc czy nie zachodzi uzasadnienie dla klauzuli.

Postępowanie w przedmiocie opinii zabezpieczającej ma również wymiar czysto pragmatyczny – jest to instrument relatywnie kosztowny i mocno sformalizowany. Wniosek podlega opłacie w wysokości 20 000 zł (art. 119zc §1 O.p.) i wydatek ten powinien być uwzględniony w kalkulacji kosztów reorganizacji biznesu. W ujęciu systemowym opinia zabezpieczająca jest zarazem narzędziem dyscyplinującym – jej uzyskanie wymaga przedstawienia pełnego, spójnego stanu faktycznego i prawnego (zakres w wniosku precyzuje art. 119x O.p.), a ochrona materializuje się w granicach zgodności późniejszej realizacji z opisem zawartym we wniosku. Z perspektywy fundacji rodzinnej oznacza to konieczność konsekwentnego utrzymywania dokumentacji (celów, uchwał, analiz ekonomicznych) oraz projektowania działań w sposób, który daje się obronić nie tylko formalnie, lecz także funkcjonalnie – jako działania racjonalne gospodarczo i zgodne z celem instytucji.

Na dzień publikacji niniejszej publikacji Szef KAS wydał 10 opinii zabezpieczających, w których stroną czynności były fundacje rodzinne. Zestawiono je w tabeli 8.

Tabela 8. Zestawienie opinii zabezpieczających

Data wydania	Sygnatura
21 grudnia 2023 r.	DKP3.8082.5.2023
13 września 2024 r.	DKP2.8082.2.2024
16 kwietnia 2025 r.	DKP3.8082.5.2024
19 maja 2025 r.	DKP2.8082.6.2024
26 maja 2025 r.	DKP2.8082.9.2024
2 czerwca 2025 r.	DKP3.8082.6.2024
16 września 2025 r.	DKP3.8082.5.2025
27 października 2025 r.	DKP16.8082.2.2025
19 listopada 2025 r.	DKP1.8082.4.2025
4 grudnia 2025 r.	DKP3.8082.8.2025

Źródło: opracowanie własne.

W celach poglądowych omówiono ostatnią z wydanych opinii zabezpieczających. W opinii zabezpieczającej z dnia 4 grudnia 2025 r. (sygn. DKP3.8082.8.2025) Szef Krajowej Administracji Skarbowej rozpoznał wniosek wspólny złożony przez osoby fizyczne oraz fundację rodzinną w organizacji. Rdzeniem zapytania była ocena, czy planowany zespół powiązanych ze sobą czynności – obejmujący: (I) utworzenie fundacji rodzinnej i wniesienie funduszu założycielskiego, (II) wniesienie udziałów dwóch spółek do fundacji, (III) jej bieżące funkcjonowanie (w tym pozyskiwanie środków na inwestycje i wypłatę świadczeń oraz akumulację kapitału), a wreszcie (IV) sprzedaż udziałów Spółek przez Fundację rodzinną – mógłby spełniać przesłanki unikania opodatkowania w rozumieniu art. 119a § 1 O.p., analizowane na gruncie ustawy o PIT oraz ustawy o CIT.

W punkcie B lit. a (identyfikacja korzyści podatkowej) organ wskazał, że Wnioskodawcy precyzyjnie wskazali korzyści, co do których oczekują weryfikacji pod kątem klauzuli GAAR. Po pierwsze, jako korzyść opisano korzystanie przez fundację rodzinną z „podmiotowego zwolnienia z podatku dochodowego dla osób prawnych, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy CIT”, obejmujące w szczególności postulowaną neutralność podatkową dywidend oraz neutralność podatkową zbycia udziałów; korzyść ta miała materializować się w postaci niepowstania zobowiązania podatkowego w CIT po stronie fundacji. Po drugie, Wnioskodawcy wskazali mechanizm opodatkowania świadczeń wypłacanych beneficjentom stawką 15% CIT, ujmując to dwojako – po stronie fundacji jako korzyść w postaci obniżenia ciężaru CIT, natomiast po stronie beneficjentów jako korzyść polegającą na niepowstaniu zobowiązania podatkowego w PIT (tzn. braku opodatkowania na gruncie PIT przy równoległym opodatkowaniu dystrybucji w reżimie CIT po stronie fundacji).

W punkcie B lit. b (ustalenie, czy osiągnięcie korzyści było głównym lub jednym z głównych celów) Szef KAS zrekonstruował cele gospodarcze Czynności wskazane we wniosku były następujące: zapewnienie sukcesji międzypokoleniowej, zabezpieczenie interesu majątkowego rodziny poprzez świadczenia, ochrona rodzinnego charakteru majątku oraz utworzenie centrum inwestycyjnego o funkcjach quasi-holdingowych. Organ uznał, że **cele te są zgodne z ratio legis ustawy o fundacji rodzinnej**, przywołując art. 2 ust. 1 tej ustawy.

Jednocześnie wyraźnie zaakcentowano ryzyko, że sprzedaż udziałów za pośrednictwem fundacji może wiązać się z obniżeniem obciążeń podatkowych, jednak w realiach sprawy organ nie stwierdził przesłanek instrumentalizacji – z wniosku miało wynikać, że sprzedaż jest „ewentualna”, **nie poprzedzały jej aktywne działania transakcyjne** (brak aktywnego poszukiwania nabywców i negocjacji), a pozyskane środki miały zostać **reinwestowane długoterminowo**, bez projektowania świadczeń nadzwyczajnych dla beneficjentów. W konsekwencji organ sformułował ocenę, iż nie zachodzi przesłanka unikania opodatkowania polegająca na tym, że jednym z głównych celów czynności jest osiągnięcie korzyści podatkowej.

W punkcie B lit. c (sprzeczność korzyści podatkowej z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisu) Szef KAS przedstawił metodykę oceny, akcentując znaczenie klauzuli w danych okolicznościach i konieczność badania kontekstu, a nie wyłącznie abstrakcyjnej konstrukcji normy. Wskazano, że bez dokonania czynności potencjalnie aktualizowałyby się reżim opodatkowania odpłatnego zbycia udziałów przez osoby fizyczne, tj. art. 30b ust. 1 pkt 2 ustawy o PIT, zgodnie z którym podatek dochodowy wynosi 19% uzyskanego dochodu. Jednocześnie organ opisał specyfikę fundacji rodzinnej – brak ekwiwalentności po stronie wnoszącego (fundacja „nie wydaje” udziałów/akcji), definitywny charakter przysporzenia po stronie fundacji (co na gruncie konstrukcji CIT oznacza przychód), przy czym fundacja korzysta ze zwolnienia podmiotowego, a obowiązek podatkowy pojawia się jedynie dla enumeratywnie wskazanych zdarzeń dystrybucyjnych. W odniesieniu do beneficjentów organ przywołał reżim przychodów z innych źródeł (art. 20 ust. 1g ustawy o PIT) oraz ryczałt (art. 30 ust. 1 pkt 17) z rolą płatnika po stronie fundacji (art. 41 ust. 4), wskazując, że opodatkowanie beneficjentów wynosi „10% lub 15%” (z uwzględnieniem zwolnienia tzw. grupy zerowej). Na tym tle organ wnioskuje, iż **skoro cele ekonomiczne i sukcesyjne zostały uznane za rzeczywiste, to trudno przypisać korzyściom podatkowym cechę sprzeczności z celem ustaw podatkowych**; przeciwnie, organ ocenił je jako mieszczące się w zamierzeniach ustawodawcy.

W punkcie B lit. d (sztuczność sposobu działania) Szef KAS oparł analizę na art. 119c O.p., w tym na definicji braku sztuczności (działanie rozsądnego podmiotu kierującego się legalnymi celami oraz

uzasadnionymi przyczynami ekonomicznymi) oraz na przykładowych przesłankach sztuczności z art. 119c § 2 (m.in. dzielenie operacji, angażowanie pośredników bez uzasadnienia, elementy kompensujące, dysproporcja ryzyka i korzyści, brak realnej funkcji ekonomicznej). Organ uznał, że Wnioskodawcom **nie można odmówić racjonalności, bowiem realizują sukcesję i zabezpieczenie rodziny z użyciem instytucji prawnej projektowanej do tych celów, a ponadto – co zostało wyraźnie zaznaczone – dystrybucja świadczeń nie prowadzi do „pełnego braku opodatkowania”**, gdyż ma podlegać opodatkowaniu „15-proc. stawką” na poziomie fundacji. Dodatkowo organ wsparł ocenę argumentem z uzasadnienia projektu ustawy, cytując: „przyjęcie stawki na poziomie 15% nie powoduje, iż nowe zasady [...] byłyby nadmiernie korzystne”, co miało ograniczać ryzyko „mechanizmów optymalizacyjnych”. W rezultacie **fundacja nie została zakwalifikowana jako podmiot pośredniczący pozbawiony uzasadnienia gospodarczego, nie dopatrzone się też sztucznego dzielenia operacji**.

W zakończeniu organ zajął stanowisko taki, że mimo iż zidentyfikowano korzyści podatkowe, to nie zostały spełnione łącznie przesłanki z art. 119a § 1 O.p., ponieważ (i) osiągnięcie korzyści nie było głównym ani jednym z głównych celów, (ii) korzyści nie zostały uznane za sprzeczne z celem ustaw podatkowych w danych okolicznościach, oraz (iii) sposób działania nie został oceniony jako sztuczny. Konsekwencją było stwierdzenie braku podstaw do zastosowania klauzuli i wydanie opinii zabezpieczającej.

6.3. Odmowy wydania opinii zabezpieczających

Autorowi opracowania znane są cztery przypadki odmowy wydania opinii zabezpieczającej – z dnia 16 grudnia 2024 r. (sygn. DKP1.8082.3.2024), z dnia 18 grudnia 2024 r. (sygn. DKP1.8082.4.2024), z dnia 19 grudnia 2024 r. (sygn. DKP1.8082.7.2023) oraz z dnia 23 stycznia 2026 r. (DKP3.8082.4.2025).

W decyzji z dnia 19 grudnia 2024 r. (sygn. DKP1.8082.7.2023) organ następująco argumentował swoją decyzję:

„Zdaniem Szefa KAS, na podstawie okoliczności przedstawionych przez Wnioskodawców zasadnie można przyjąć, że fundacja rodzinna została przez Fundatorów wykorzystana jako pewnego rodzaju pośrednik – wehikuł, umożliwiający korzystną podatkowo sprzedaż udziałów w spółce z o.o. Potwierdzeniem takiego stanowiska jest okoliczność, że Wnioskodawcy **planowali sprzedaż udziałów na długo przed powołaniem fundacji** rodzinnej i na potrzeby transakcyjne (korzyść podatkowa) założyli fundację, darowali jej udziały spółki i po krótkim czasie sprzedali je inwestorowi, z poziomu fundacji. Transakcja sprzedaży udziałów była przygotowywana dużo wcześniej (od około 1,5 roku) przed powołaniem fundacji rodzinnej, zatem **nie obejmowała celu sukcesyjnego**, a fundacji trudno w takiej okoliczności przypisać cechę prowadzenia działalności we własnym imieniu, skoro w istocie wykonała zamiar gospodarczy darczyńców. W ocenie organu nie można przyjąć, że wprowadzenie regulacji o fundacji rodzinnej w aspekcie podatkowym w omawianych okolicznościach uchyliło w sposób dorozumiany przepisy o opodatkowaniu zysków kapitałowych. Mając na uwadze ww. okoliczności, Szef KAS zidentyfikował w sprawie przesłanki pozwalające na uznanie, że wskazana we Wniosku **korzyść podatkowa jest sprzeczna z przedmiotem lub celem ustawy podatkowej lub jej przepisu**. Z powyższych względów, mając na uwadze wypełnienie wszystkich przesłanek zastosowania klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania, Szef KAS zdecydował się odmówić wydania opinii zabezpieczającej”.

Decyzja z dnia 23 stycznia 2026 r. (DKP3.8082.4.2025) jest ostatnią – na moment wydania publikacji – odmową wydania opinii zabezpieczającej. Szef Krajowej Administracji Skarbowej odmówił wydania opinii zabezpieczającej dotyczącej zespołu czynności obejmującego utworzenie fundacji rodzinnej, wniesienie do niej części majątku Fundatora (akcji Spółki i udziałów Spółki 2), a następnie sprzedaż akcji, umorzenie udziałów za wynagrodzeniem oraz wypłaty świadczeń na rzecz beneficjentów, w tym samego Fundatora. Wnioskodawcami byli fundator i pozostali beneficjenci, a część działań zrealizowano już w toku postępowania – fundacja została utworzona i doszło do umorzenia udziałów Spółki 2 po ich wniesieniu.

Organ wskazał, że w sprawie można zidentyfikować korzyści podatkowe: 1) brak podatku od spadków i darowizn od świadczeń z fundacji oraz 2) brak PIT po stronie beneficjentów od wypłat finansowanych m.in. ze sprzedaży akcji i umorzenia udziałów. Za kluczową uznał jednak korzyść w PIT, którą ocenił jako sprzeczną z celem przepisów opodatkujących zbycie akcji i odpłatne umorzenie udziałów, ponieważ przy dokonaniu tych transakcji bezpośrednio przez Fundatora podatek byłby należny. Jednocześnie organ nie dopatrywał się sprzeczności w samej korzyści dotyczącej podatku od spadków i darowizn.

Szef KAS uznał też, że osiągnięcie korzyści podatkowej było co najmniej jednym z głównych celów działania: fundator nie zamierza wycofać się z aktywnej działalności, do fundacji ma trafić tylko część majątku, a cele sukcesyjne są w praktyce odsunięte w czasie (dzieci są niepełnoletnie, a zarządzanie ma zostać przekazane dopiero po latach). Dodatkowo brakowało konkretnych przesłanek gospodarczych dla planowanych transakcji, przy jednoczesnym założeniu, że część środków może zostać wypłacona beneficjentom zależnie od woli Fundatora.

W konsekwencji organ ocenił sposób działania jako sztuczny, wskazując na angażowanie fundacji jako pośrednika bez dominujących powodów ekonomicznych oraz utrzymanie przez Fundatora faktycznej kontroli nad majątkiem i decyzjami (sprzedaż/umorzenie/wypłaty), co prowadzi do stanu zbliżonego do pierwotnego, lecz z preferencyjnym efektem podatkowym. To, wraz z szybkim umorzeniem udziałów po ich wniesieniu, doprowadziło do wniosku, że mogą zostać spełnione przesłanki z art. 119a Ordynacji podatkowej, co uzasadniało odmowę wydania opinii.

Przytoczone decyzje są jednocześnie instrukcją dla przyszłych fundatorów fundacji rodzinnych. Przede wszystkim, planując reorganizację biznesu, fundatorzy nie powinni wykorzystywać instrumentalnie fundacji do osiągnięcia korzyści podatkowych. Nadrzędnym celem fundacji rodzinnych powinna stanowić sukcesja rodzinnego majątku, a wszelkie działania biznesowe powinny mieć uzasadnienie ekonomiczne i gospodarcze.

7. Podsumowanie

Fundacja rodzinna od początku jej funkcjonowania w polskim systemie prawnym stała się przedmiotem licznych sporów, przede wszystkim w związku z rozbieżną interpretacją przepisów podatkowych. Nie ulega jednak wątpliwości, że stanowi niezwykle ważne narzędzie do zapewnienia skutecznej sukcesji majątku prywatnego (można nawet powiedzieć, że rodzinnego), a przy tym oferuje preferencje podatkowe w obszarze CIT i PIT. Zaprezentowane w niniejszej publikacji treści mają charakter w dużej mierze porządkujący obecny stan wiedzy, w szczególności akcentują potrzebę bieżącej aktualizacji interpretacji podatkowych oraz orzeczeń sądów administracyjnych. Mniej kontrowersji budzi rachunkowy aspekt fundacji rodzinnej, przede wszystkim dlatego, że ustawa o rachunkowości nie zawiera przepisów szczególnych, zaś rachunkowość jako system musi jedynie odzwierciedlić prawne i podatkowe skutki czynności podejmowanych przez fundację rodzinną w księgach rachunkowych i sprawozdaniu finansowym. Warto jednak mieć na uwadze to, że fundacje rodzinne komunikują się z interesariuszami poprzez sprawozdanie finansowe. Stąd potrzeba dopasowania ogólnych zasad rachunkowości do specyfiki fundacji rodzinnej sensu stricto oraz do modelu biznesowego konkretnej fundacji.

Ustawa o fundacji rodzinnej weszła do polskiego systemu prawnego zaledwie 2,5 roku temu, więc jest ona stosunkowo młodym instrumentem prawnym. Mimo tego wśród firm rodzinnych wygenerowała duże zainteresowanie, o czym świadczy ilość reorganizacji biznesów rodzinnych, w których Autor opracowania brał udział. Należy zatem spodziewać się niemalejącego zainteresowania tą instytucją oraz dalszymi kontrowersyjnymi interpretacjami organów podatkowych. Dlatego właśnie tak istotna jest znajomość najnowszej wykładni przepisów Dyrektora KIS oraz orzecznictwa sądów administracyjnych.

Zrealizowany cel główny publikacji stanowi także wprowadzenie do podjęcia pogłębionych badań naukowych w obszarze fundacji rodzinnych w przyszłości. Jednym z takich obszarów może być zaprojektowanie ram krajowego standardu rachunkowości dotyczącego rachunkowości fundacji rodzinnej. Odrębność fundacji rodzinnej wzglę-

dem innych podmiotów prowadzących księgi rachunkowe jest na tyle duża, że uzasadnia to podjęcie działań zmierzających do standaryzacji w tym zakresie.

Bibliografia

Literatura

- Baklarz, A.A. (2025), *Audyt fundacji rodzinnej*, LEX/el. 2025.
- Blajer, P. (2024), *Fundacja rodzinna w praktyce. Pytania i odpowiedzi*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa.
- Garstecki, D., Ostrowski, J. (2024) *Estoński CIT: synteza zagadnień z perspektywy podatkowej i bilansowej*, Wydawnictwo Rys, Poznań.
- Jakob, D. (2026), *B. Foundations*, University of Zurich, Faculty of Law, https://www.ius.uzh.ch/dam/jcr%3A027e873c-14e7-4a84-9a5b-9ab6e2840247/4.%20Foundations.%20Liechtenstein%20Foundations.pdf?utm_source=chatgpt.com [dostęp 20.02.2026].
- Kappes, A. (2023), *Długo oczekiwane dobrodziejstwo czy legislacyjny bubel? Kilka uwag o fundacji rodzinnej*, „Przegląd Prawa Handlowego”, nr 12.
- Karpiuk, K., Miśkiewicz, M., Pawłowski, J., Woźniakiewicz, P. (2025), *Fundacja rodzinna. Ujęcie prawne i podatkowe. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa.
- Karpiuk, K. Maciąg-Grębowiec, P. (2023), *Postępowanie rejestrowe w sprawie ujawnienia fundacji rodzinnej w rejestrze fundacji rodzinnych*, LEX/el. 2023.
- Karpiuk, K., Pawłowski, J., Woźniakiewicz, P. (2023), *Fundacja rodzinna – przełomowe rozwiązanie dla biznesu rodzinnego*, „Nowy Przegląd Notarialny”, nr 1.
- Mariański, M. (red.) (2023), *Fundacje rodzinne. Aspekty prawne i podatkowe*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa.
- Michalak, S. (2024), *Wybrane elementy swobody fundatora w wyposażeniu fundacji rodzinnej w mienie oraz w kształtowaniu treści jej statutu*, „Monitor Prawniczy”, nr 12.
- Nadolna, B., Rydzewska, M. (2025), *Rachunkowość i podatki w fundacjach i stowarzyszeniach*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa.
- Ostrowski, J. (2025), *Zarządzanie ryzykiem podatkowym dla menadżerów*, Wydawnictwo Rys, Poznań.
- Rzetecka-Gil, A. (2025), *Fundacja rodzinna. Komentarz*, LEX/el. 2025.
- Trzpiola, K. (2023), *Fundacja rodzinna – aspekty księgowe*, LEX/el.
- Wieczorek, J. (2025), *Fundacja rodzinna a ceny transferowe [w:] Ceny transferowe. Wyzwania dla praktyki*, red. M. Jamróży, Wolters Kluwer Polska, Warszawa.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. poz. 326 z późn. zm.; w opracowaniu: „u.f.r.”).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2025 r. poz. 111 z późn. zm.; w opracowaniu: „O.p.”).
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 707 z późn. zm.; w opracowaniu: „u.p.o.l.”).
- Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 295 z późn. zm.; w opracowaniu: „u.p.c.c.”).
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2025 r. poz. 775 z późn. zm.; w opracowaniu: „u.p.t.u.”).
- Ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2024 r. poz. 1837 z późn. zm.; w opracowaniu: „u.p.s.d.”).
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 278 z późn. zm.; w opracowaniu: „u.p.d.o.p.”).
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163 z późn. zm.); w opracowaniu: „u.p.d.o.f.”).
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.; w opracowaniu: „u.o.r.”).
- Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o fundacji rodzinnej (druk nr 2798) z dnia 23 listopada 2022 r.; dostęp: <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2798>.

Interpretacje indywidualne

- Interpretacja indywidualna z dnia 21 stycznia 2026 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.614.2025.1.END)
- Interpretacja indywidualna z dnia 14 listopada 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-2-3.4015.301.2025.4.ASZ)
- Interpretacja indywidualna z dnia 12 września 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-3-1.4012.539.2025.4.MSO)
- Interpretacja indywidualna z dnia 28 sierpnia 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.299.2025.2.BD)
- Interpretacja indywidualna z dnia 27 sierpnia 2025 r. (sygn. 0111-KDWB.4010.72.2025.2.BB)
- Interpretacja indywidualna z dnia 23 lipca 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.287.2025.2.END)
- Interpretacja indywidualna z dnia 5 maja 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.163.2025.1.BD)

Interpretacja indywidualna z dnia 17 kwietnia 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-3-1.4012.108.2025.3.ICZ)

Interpretacja indywidualna z dnia 28 stycznia 2025 r. (sygn. 0115-KDIT1.4011.801.2024.1.MR)

Interpretacja indywidualna z dnia 4 stycznia 2025 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.665.2024.2.AK)

Interpretacja indywidualna z dnia 5 listopada 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.491.2024.1.AK)

Interpretacja indywidualna z dnia 22 października 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-3-2.4011.661.2024.4.JM)

Interpretacja indywidualna z dnia 18 października 2024 r. (sygn. 0111-KDI-B1-2.4010.504.2024.1.BD)

Interpretacja indywidualna z dnia 15 października 2024 r. (sygn. 0115-KDIT1.4011.572.2024.1.MR)

Interpretacja indywidualna z dnia 23 września 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-2-2.4015.112.2024.4.PB)

Interpretacja indywidualna z dnia 23 września 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-2-2.4015.112.2024.4.PB)

Interpretacja indywidualna z dnia 16 września 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.448.2024.1.DP)

Interpretacja indywidualna z dnia 12 września 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.317.2024.2.END)

Interpretacja indywidualna z dnia 9 sierpnia 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.283.2024.2.AK)

Interpretacja indywidualna z dnia 5 sierpnia 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-2-3.4014.280.2024.3.MD)

Interpretacja indywidualna z dnia 31 lipca 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-2-2.4010.221.2024.1.SJ)

Interpretacja indywidualna z dnia 26 lipca 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-2-3.4015.94.2024.3.MD)

Interpretacja indywidualna z dnia 23 lipca 2024 r. (sygn. 0115-KDIT1.4011.299.2024.2.MST)

Interpretacja indywidualna z dnia 3 czerwca 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-1.4010.183.2024.2.RH)

Interpretacja indywidualna z dnia 28 maja 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.174.2024.1.EJ)

Interpretacja indywidualna z dnia 20 maja 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-3-2.4011.397.2024.1.JK2)

Interpretacja indywidualna z dnia 20 maja 2024 r. (sygn. 0115-KDIT1.4011.299.2024.1.MST)

Interpretacja indywidualna z dnia 13 maja 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.91.2024.2.KS)

Interpretacja indywidualna z dnia 30 kwietnia 2024 r. (sygn. 0112-KDIL-2-1.4011.114.2024.2.JK)

Interpretacja indywidualna z dnia 30 kwietnia 2024 r. (sygn. 0112-KDIL-2-1.4011.113.2024.2.JK)

Interpretacja indywidualna z dnia 23 kwietnia 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.85.2024.2.KW)

Interpretacja indywidualna z dnia 15 kwietnia 2024 r. (sygn. 0114-KDIP-4-3.4012.89.2024.2.AAR)

Interpretacja indywidualna z dnia 20 lutego 2024 r. (sygn. 0111-KDIB-2-3.4015.234.2023.2.MD)

Interpretacja indywidualna z dnia 22 grudnia 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.543.2023.3.MR1)

Interpretacja indywidualna z dnia 19 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB-1-3.4010.662.2023.2.AN)

Interpretacja indywidualna z dnia 9 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB-2-1.4010.423.2023.2.AJ)

Interpretacja indywidualna z dnia 7 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB-2-1.4010.421.2023.2.DD)

Interpretacja indywidualna z dnia 7 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.506.2023.2.AW)

Interpretacja indywidualna z dnia 6 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.528.2023.1.AW)

Interpretacja indywidualna z dnia 27 listopada 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.500.2023.1.KW)

Interpretacja indywidualna z dnia 27 listopada 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.482.2023.4.KS)

Interpretacja indywidualna z dnia 2 października 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.362.2023.2.KS)

Interpretacja indywidualna z dnia 22 września 2023 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.351.2023.3.ANK)

Interpretacja indywidualna z dnia 24 sierpnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.111.2023.1.DP)

Interpretacja indywidualna z dnia 23 sierpnia 2023 r. (sygn. 0114-KDIP-2-1.4010.149.2023.2.KS)

Interpretacja indywidualna z dnia 11 sierpnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB-1-2.4010.258.2023.1.EJ)

Interpretacja indywidualna z dnia 5 listopada 2021 r. (sygn. 0111-KDIB-2-3.4014.337.2021.2.MD)

Wyroki sądów

Wyrok WSA w Poznaniu z 6.11.2025 r. (sygn. I SA/Po 360/25)
Wyrok WSA w Opolu z 10.09.2025 r. (sygn. I SA/Op 297/25)
Wyrok WSA we Wrocławiu z 26.03.2025 r. (sygn. I SA/Wr 807/24)
Wyroku WSA w Krakowie z 18.10.2024 r. (sygn. I SA/Kr 646/24)
Wyrok WSA w Poznaniu z 19.09.2024 r. (sygn. I SA/Po 377/24)
Wyrok WSA w Gdańsku z 19.06.2024 r. (sygn. I SA/Gd 219/24)
Wyrok WSA we Wrocławiu z 12.06.2024 r. (sygn. I SA/Wr 121/24)
Wyrok WSA w Warszawie z 12.06.2024 r. (sygn. III SA/Wa 1050/24)
Wyrok WSA w Poznaniu z 30.04.2024 r. (sygn. I SA/Po 88/24)
Wyrok WSA w Warszawie z 25.04.2024 r. (sygn. III SA/Wa 2379/23)
Wyrok WSA w Łodzi z 11.04.2024 r. (sygn. I SA/Łd 134/24)

Opinie zabezpieczające i odmowy ich wydania

Opinia zabezpieczająca z 21.12.2023 r. (DKP3.8082.5.2023)
Opinia zabezpieczająca z 13.09.2024 r. (DKP2.8082.2.2024)
Opinia zabezpieczająca z 16.04.2025 r. (DKP3.8082.5.2024)
Opinia zabezpieczająca z 19.05.2025 r. (DKP2.8082.6.2024)
Opinia zabezpieczająca z 26.05.2025 r. (DKP2.8082.9.2024)
Opinia zabezpieczająca z 2.06.2025 r. (DKP3.8082.6.2024)
Opinia zabezpieczająca z 16.09.2025 r. (DKP3.8082.5.2025)
Opinia zabezpieczająca z 27.10.2025 r. (DKP16.8082.2.2025)
Opinia zabezpieczająca z 19.11.2025 r. (DKP1.8082.4.2025)
Opinia zabezpieczająca z 4.12.2025 r. (DKP3.8082.8.2025)

Dawid Garstecki – doktor nauk ekonomicznych i doradca podatkowy (nr wpisu 14211) z wieloletnim doświadczeniem w doradztwie podatkowym oraz zarządzaniu finansami przedsiębiorstw. Na co dzień wspiera podmioty gospodarcze w zagadnieniach z zakresu podatków, finansów i rachunkowości, ze szczególnym uwzględnieniem podatku CIT. Jest także autorem licznych wycen przedsiębiorstw oraz analiz ekonomicznych. Pełni funkcję adiunkta w Katedrze Rachunkowości Zarządczej Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu oraz współpracuje z Kancelarią Ostrowski i Wspólnicy.

ISBN 978-83-68668-65-0

DOI 10.48226/978-83-68668-65-0